

GÖZƏL SÖZƏ ƏMƏL ETMƏYİN ƏHƏMİYYƏTİ

İnsanları Allaha tərəf çağıran, yaxşı iş görən və: “Həqiqətən, mən müsəlmanlardanam!” deyən kəsdən daha gözəl söz deyən kim ola bilər? (Fussilət surəsi, 33)

HARUN YƏHYA
(ADNAN OKTAR)

İçindəkilər

Giriş

Gözəl söz Allaha tərəf çağırmaqdır

Gözəl sözə əməl etmək

Gözəl söz söyləmək

Gözəl sözə əməl etməyənlərin aqibəti

Gözəl sözə əməl edənlərin qazancı

Sonsöz

Darvinizmin tənəzzülü

OXUCUYA

Bu kitabda və digər işlərimizdə təkamül nəzəriyyəsinin süqutuna xüsusi yer ayrılmasının səbəbi bu nəzəriyyənin hər cür din əleyhdarı olan fəlsəfənin təməlini meydana gətirməsidir. Yaradılışı və dolayısıyla, Allahın varlığını inkar edən darvinizm 150 ildir ki, bir çox insanın imanını itirməsinə və ya şübhəyə düşməsinə səbəb olmuşdur. Buna görə də, bu nəzəriyyənin yalan olduğunu gözlər önünə gətirmək əhəmiyyətli imani bir vəzifədir. Bu əhəmiyyətli xidmətin bütün insanlığa çatdırılması isə zəruridir. Bəzi oxucularımız ola bilər ki, yalnız bir kitabımızı oxumaq imkanı tapa bilər. Bu səbəblə, hər kitabımızda bu mövzuya xülasə də olsa yer ayrılması uyğun hesab edilmişdir.

Qeyd edilməsi lazım olan başqa bir xüsüs də bu kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Yazıçının bütün kitablarında imani mövzular Quran ayələri yönündə izah edilir və insanlar Allahın ayələrini öyrənməyə və yaşamağa dəvət edilirlər. Allahın ayələri ilə əlaqədar bütün mövzular oxucuda heç bir şübhə və ya sual buraxmayacaq şəkildə açıqlanmışdır.

Bu mövzuda istifadə edilən səmimi, sadə və səlis üslub isə kitabların hamı tərəfindən rahat başa düşülməsini təmin edir. Bu təsirli və sadə izah sayəsində kitablar "bir nəfəsə oxunan kitablar" ibarəsinə tam uyğun gəlir. Dini qəti şəkildə rədd edən insanlar belə bu kitablarda bildirilən həqiqətlərdən təsirlənir və yazılanların doğruluğunu inkar edə bilmirlər.

Bu kitab və yazıçının digər əsərləri oxucular tərəfindən şəxsən oxuna biləcəyi kimi, qarşılıqlı söhbət şəraitində də oxuna bilər. Bu kitablardan istifadə etmək istəyən bir qrup oxucunun, kitabları bir yerdə oxumaları mövzu ilə əlaqədar öz təfəkkür və təcrübələrini də bir-birlərinə ötürmək baxımından faydalıdır.

Bununla belə, yalnız Allahın razılığı üçün yazılan bu kitabların tanınmasında və oxunmasında iştirak etmək də böyük xidmətdir. Çünki yazıçının bütün kitablarında isbat və razi salıcı yön son dərəcə güclüdür. Bu səbəblə, dini izah etmək istəyənlər üçün ən təsirli üsul bu kitabların digər insanlar tərəfindən də oxunmasının təşviq edilməsidir.

Kitabların arxasına yazıçının digər əsərlərinin təqdimatının əhəmiyyətli səbəbləri vardır. Bu sayədə kitabı nəzərdən keçirən şəxs yuxarıda yazılan xüsusiyyətləri daşıyan və oxumaqdan xoşlandığını ümid etdiyimiz bu kitabla eyni xüsusiyyətlərə sahib daha bir çox əsərin olduğunu görür, imani və siyasi mövzularda faydalana biləcəyi zəngin bir qaynağın mövcudluğuna şahid olacaq.

Bu əsərlərdə digər bəzilərdə görülən, yazıçının şəxsi qənaətlərinə və şübhəli qaynaqlara əsaslanan izahlara, müqəddəsata qarşı lazım olan ədəb və hörmətə diqqət yetirilməyən üslublara, şübhəli və həmçinin incidici yazılara rast gələ bilməzsiniz.

YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA

Harun Yəhya təxəllüsündən istifadə edən yazıçı Adnan Oktar 1956-cı ildə Ankarada anadan olmuşdur. İbtidai və orta təhsilini Ankarada almışdır. Daha sonra İstanbul Memar Sinan Universitetinin İncəsənət fakültəsində və İstanbul Universitetinin Fəlsəfə bölməsində təhsil almışdır. 1980-ci illərdən bu yana imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər hazırlamışdır. Bununla yanaşı, yazıçının təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla olan qaranlıq əlaqələrini ortaya qoyan çox əhəmiyyətli əsərləri vardır.

Harun Yəhyanın əsərləri təxminən 30.000 şəklin olduğu cəmi 45.000 səhifəlik külliyyatdır və bu külliyyat 60 fərqli dilə tərcümə edilmişdir.

Yazıçının təxəllüsü inkarçı düşüncəyə qarşı mübarizə aparan iki peyğəmbərin xatirəsinə hörmət olaraq adlarını yad etmək üçün Harun və Yəhya adlarından götürülmüşdür. Yazıçı tərəfindən kitabların üz qabığına Rəsulullahın (səv) möhürünün olmasının simvolik mənası isə kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Bu möhür Qurani-kərimin Allahın son kitabı və son sözü, Peyğəmbərimizin (səv) xatəmül-ənbiya olduğunun rəmzidir. Yazıçı bütün yayımlarında Qurani və Rəsulullahın sünnəsini özünə rəhbər etmişdir. Bu surətlə, inkarçı düşüncə sistemlərinin bütün təməl iddialarını bir-bir ortadan qaldırmağı və dinə qarşı yönələn etirazları tam susduracaq son sözü söyləməyi əsas almışdır. Böyük hikmət və kamal sahibi olan Rəsulullahın möhüründən bu son sözü söyləmək niyyətinin duası olaraq istifadə edilmişdir.

Yazıçının bütün işlərindəki ortağ hədəf Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi təməl imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və azğın tətbiqlərini gözlər önünə çəkməkdir.

Necə ki, Harun Yəhyanın əsərləri Hindistandan Amerikaya, İngiltərədən İndoneziyaya, Polşadan Bosniya-herseqovinaya, İspaniyadan Braziliyaya, Malayziyadan İtaliyaya, Fransadan Bolqarıstana və Rusiyaya qədər dünyanın əlavə bir çox ölkəsində sevilərək oxunur. İngilis, fransız, alman, italyan, ispan, portuqal, urdu, ərəb, alban, rus, boşnaq, uyğur, İndoneziya, Malay, benqal, serb, bolqar, Çin, Danimarka və İsveç dili kimi bir çox dilə tərcümə edilən əsərlər xaricdə geniş oxucu kütləsi tərəfindən izlənilir.

Dünyanın dörd tərəfində fəvqəladə təqdir toplayan bu əsərlər bir çox insanın iman etməsinə, bir çoxunun da imanında dərinləşməsinə vəs ilə olur. Kitablari oxuyub araşdıran hər kəs bu əsərlərdəki hikmətli, dolğun, asan aydın olan və səmimi üslubun, ağıllı və elmi yanaşmanın fərqiində olar. Bu əsərlər sürətli təsir etmə, qəti nəticə vermə, etiraz və təkzib edilə bilinməyən xüsusiyyətləri daşıyır. Bu əsərləri oxuyan və üzərində ciddi şəkildə düşünən

insanların artıq materialist fəlsəfəni, ateizmi və digər azğın görüş və fəlsəfələrin heç birini səmimi olaraq müdafiə etmələri mümkün deyil. Bundan sonra müdafiə etsələr də, ancaq romantik inadla müdafiə edəcəklər. Çünki fikri dayaqları aradan götürülmüşdür. Dövrümüzdəki bütün inkarçı cərəyanlar Harun Yəhya külliyyatı qarşısında fikirlə məğlub olmuşlar.

Şübhəsiz, bu xüsusiyyətlər Quranın hikmət və ifadə təsirliliyindən qaynaqlanır. Yazıçı bu əsərlərə görə öyünmür, yalnız Allahın hidayətinə vəsilə olmağa niyyət etmişdir. Bundan başqa, bu əsərlərin çap və nəşrində hər hansı bir maddi qazanc güdülür.

Bu həqiqətlər göz önünə gətirildikdə insanların görmədiklərini görmələrini təmin edən, hidayətlərinə vəsilə olan bu əsərlərin oxunmasını təşviq etməyin də çox əhəmiyyətli xidmət olduğu ortaya çıxır.

Bu qiymətli əsərləri tanıtməyin yerinə insanların zehinlərini bulandıran, fikri qarışıqlıq meydana gətirən, şübhə və tərəddüdləri aparmaq və imanı qurtarmaq üçün güclü və iti təsiri olmadığı ümumi təcrübə ilə sabit olan kitabları yaymaq isə əmək və zaman itkisinə səbəb olar. İmanı qurtarmaq məqsədindən çox, yazıçının ədəbi gücünü vurğulamağa yönələn əsərlərdə bu təsirin əldə edilə bilməyəcəyi məlumdur. Bu mövzuda şübhəsi olanlar varsa, Harun Yəhyanın əsərlərinin tək məqsədinin dinsizliyi yox etmək və Quran əxlaqını yaymaq olduğunu, bu xidmətdəki təsir, müvəffəqiyyət və səmimiyyətin açıq şəkildə göründüyünü oxucuların ümumi qənaətindən anlaya bilərlər.

Bilmək lazımdır ki, dünyadakı zülm və qarışıqlıqların, müsəlmanların çəkdiyi əziyyətlərin təməl səbəbi dinsizliyin fikri hakimiyyətidir. Bunlardan xilas olmağın yolu isə dinsizliyin fikirlə məğlub edilməsi, iman həqiqətlərinin ortaya qoyulması və Quran əxlaqının insanların qavrayıb yaşaya biləcəkləri şəkildə izah edilməsidir. Dünyanın gündən-günə daha çox büründüyü zülm, fəsad və qarışıqlıq mühiti diqqətə alındığında bu xidmətin mümkün qədər sürətli və təsirli şəkildə edilməsinin lazım olduğu aydındır. Əks halda, çox gec ola bilər.

Bu əhəmiyyətli xidmətdə öndərliyi üzərinə götürən Harun Yəhya külliyyatı Allahın izni ilə 21-ci əsrdə dünya insanlarını Quranda təsvir edilən hüsur, sülh, düzgünlük, ədalət, gözəllik və xoşbəxtliyə daşımağa vəsilə olacaq.

Giriş

İnsanları Allaha tərəf çağıran, yaxşı iş görən və: "Həqiqətən, mən müsəlmanlardanam!" deyən kəsdən daha gözəl söz deyən kim ola bilər? (Fussilət surəsi, 33)

Gözəl söz söyləmək deyildikdə insanların əksəriyyəti bunu; kompliment demək, sevgini dilə gətirmək və ya ümid verən sözlər söyləmək hesab edər. Halbuki Allahın Quranda bizə öyrətdiyi gözəl söz, hər nə qədər bu sayılanları ehtiva etsə də, olduqca fərqli və geniş mənə ehtiva edir. Allah gözəl sözün nə olduğunu bizə; **"insanları Allaha tərəf çağıran, yaxşı iş görən və: "Həqiqətən, mən müsəlmanlardanam!" deyən kəsdən daha gözəl söz deyən kim ola bilər?"** (Fussilət surəsi, 33) ayəsiylə bildirir. Yəni əsil gözəl söz insanları Allaha tərəf çağıran, Qurana tabe olmağa dəvət edən sözdür. Gözəl söz söyləyən, yəni Allaha tərəf çağıranlar isə yalnız iman edənlərdir.

Allahın dinini izah etmək, Quranla öyüd vermək, yaxşı əməllər işləməyi əmr edib pis əməlləri qadağan etmək, Allahın ayələrini xatırlatmaq – bunların hamısı çağırışdır və bir insana deyilə biləcək ən xeyirli, ən gözəl sözlərdir. Möminlərin insanları Quran əxlaqına yönəldən bu sözləri, bilavasitə qarşılarındakı insanı məmnun etmək məqsədinə xidmət etmədiyi kimi, hər hansı mənfəət də daşmır. Bütün bu sözlərin tək hədəfi var; Allahı razı salmaq və qarşıdakı insanın da Allahın razı olacağı əxlaqa sahib bir insan olmasına vəsilə olmaqdır... Hədəf bu olduqda; Allahı zikr etmək, gözəl əxlaqı izah etmək və axirəti qazanmağa çağırmaq kimi, bəzən insana çatışmayan cəhətləri mövzusunda öyüd vermək, Quran ayələri əsasında səhvlərini tənqid etmək, qorxub çəkinməsinə xatırlatmaq da eynilə gözəl sözdür.

Peyğəmbərimiz (s.ə.v) də müsəlmanlara gözəl söz söyləmələrini bildirmiş və gözəl sözün əhəmiyyətiylə əlaqədar belə buyurmuşdur:

Əbu Hüreyrə Peyğəmbər (s.ə.v)-dən; "gözəl və xoş söz sədəqədir" buyurduğunu nəql etmişdir. (Sahih-i Buhari, XIII cild, səh. 6013)

Həqiqi mənada gözəl sözün nə olduğunu, belə bir nümunə ilə zehninizdə daha yaxşı canlandırma bilərsiniz: bir anlıq əbədi cəhənnəm əzabına lap yaxın olduğunuzu düşünün. Orada əzabdan-əzaba sürüklənən, peşmanlıq içində yalvaran, odun içindən çıxma bilməməyin dəhşətini yaşayan, qaynar suya atılan, uzun dirəklərə bağlanmış insanları görər və sizi bu yandırıcı əzaba sürükləyəcək ən kiçik səhv belə etməmək üçün diqqət və həssaslıqla Allahın rızasını axtararsınız. Ən qorxduğunuz və çəkdiyiniz şey isə, Allahın rızasını itirmək olar. Belə vəziyyətdə yanınızdakı bir insanın sizə Quranla öyüd verməsi, səhvləyə yol verə biləcəyiniz bir rəftara qarşı sizi xəbərdar etməsi və ya Allahın rızasına

uyğun xatırlatmalar etməsi sizə deyilə biləcək ən gözəl, ən xeyirli və ən hikmətli sözlər olacaq.

Özünü cəhənnəm əzabını lap yaxınlığında hiss edən bir insan olaraq, nə deyilənlərə etiraz edər, nə etdiyiniz səhvlərə səbəb olaraq müxtəlif bəhanələr ortaya atar, nə də bütün bunları qürurunuzla sığışdırma bilmədiyiniz ötrü qəbul etməyər deyə bilərsiniz. Həmin anda səhvlərinizi düzəltməyin nə qədər əhəmiyyətli olduğuna səmimi şəkildə qənaət gətirdiyiniz üçün, istənilən öyüdə qulaq asarsınız. Hələ eşitdiyiniz anda sizin xeyiriniz üçün deyilən bu sözlərə sevə–sevə əməl edər, qarşınızdakı insana isə bu etdiklərindən ötrü çox böyük minnətdarlıq edər və hətta ondan sizə yeni nəsihət verməsini tələb edərsiniz.

Necə ki, bu nümunədəki kimi cəhənnəmin kənarında olduqda həmin anda deyilən hər kəlmə, hər söz əldən verilməz fürsətdirsə, eynilə dünya həyatında Allaha tərəf çağırən, Quran əxlaqını yaşamağı xatırladan hər söz də əldən verilməz fürsətlərdir. Dünyada hələ vaxt olduğu halda, Quran əxlaqının yaşanması üçün verilən hər öyüd, xeyirə və yaxşılığa dair hər çağırış və haqq–hesab gününə qarşı edilən hər xəbərdarlıq, insanların əzabdan qorunmasına və cənnəti qazanmasına vəsilə olacaq:

Allah; **"...sonra onları cəhənnəmin ətrafında dizüstü çökmüş vəziyyətdə saxlayacağıq"** (Məryəm surəsi, 68) və **"sonra da təqva sahiblərini xilas edər, zülm edənləri də dizüstü çökmüş vəziyyətdə buraxar"** (Məryəm surəsi, 72) ayələriylə, bütün insanların hər an cəhənnəmlə üz–üzə gələ biləcəyini və ancaq iman edənlərin cəhənnəmdən qurtarılacağını xəbər vermişdir.

Məhz əbədi əzab məkanı olan cəhənnəmdən xilas olmağa vəsilə təşkil edən yollardan biri də ayələrlə edilən öyüd və xatırlatmalardır. Bundan ötrü də, Allaha iman etməyə, Qurana tabe olmağa və gözəl əxlaqa dair edilən hər çağırışa dərhal cavab vermək hər kəsin öz xeyirinə olacaq. Peyğəmbərimiz Hz. Məhəmməd (s.ə.v) də bir hədisində belə buyurmuşdur:

... Adıyy ibn Hətim belə demişdir: Peyğəmbər (s.ə.v) odu yada saldı, ondan Allaha sığındı və üzünü ondan çevirdi. Sonra yenə odu, yəni cəhənnəmi yada saldı, ondan sığındı və üzünü çevirib belə buyurdu: "Tək bir xurmanın yarısı ilə, bunu da tapa bilməsəz gözəl söz deməklə özünüzü oddan qoruyun". (Sahih–i Buhari, XIII cild, səh. 6013)

Bu mövzuda təbii səmimiyyət və təslimiyyətə nail olmaq üçün bir qədər əvvəl nümunə kimi verdiyimiz cəhənnəmin kənarındakı insan mövqeyində olmağa ehtiyac yoxdur. İnsan bu vəziyyətə düşmədən eşitdiyi hər gözəl söz və çağırışa cavab verməyə qərar verməlidir.

Bu kitabda isə, gözəl sözün tərifiindən çox, gözəl sözə əməl etməyin əhəmiyyəti və ona əməl etməyənlərin dünyada və axirətdə üzləşəcəkləri itkilər Quran ayələri və hədislər əsasında izah ediləcək. Çünki hal– hazırda dünyada yaşayan milyardlarla insan üçün, cəhənnəmə getmək və əbədiyyən ard–arda gələcək əzablara məruz qalmaq təhlükəsi var. İnsanın özünü Allaha tərəf çağırən hər gözəl sözə əməl etməsi, bu əzabdan xilas olması üçün həyatı əhəmiyyət daşıyır. İnsan, gözəl sözə əməl etdiyi vaxt, dünyada və axirətdə gözəl

həyat yaşaya biləcəyi halda, əməl etmədiyi halda Allahın əzabı ilə üz-üzə gələcəkdir. O acı əzab günü ayələrdə belə təsvir edilir:

Onları ürəklərin xirtdəyə çatacağı, özləri də dayanmadan udqunacaqları; yaxınlaşan günlə qorxut. O gün zalımların nə özlərini qoruya biləcək dostları, nə də sözü keçən bir şəfaətçiləri olar. Allah gözlərin xaincəsinə baxışını və kökslərin nələr gizlətdiyini bilir. Allah ədalətlə hökm verər. Ondan başqa yalvardıqları bütlər isə heç bir şeyə hökm verə bilməzlər. Şübhəsiz ki, Allah Eşidəndir, Görəndir!

Gözəl söz Allaha tərəf çağırmaqdır

İnsanları Rəbbinin yoluna hikmətlə, gözəl öyüd-nəsihətlə dəvət et və onlarla ən gözəl tərzdə mübahisə et. Şübhəsiz ki, Rəbbin azğınlığa düşənləri də, doğru yolda olanları da yaxşı tanıyır. (Nəhl surəsi, 125)

Həqiqi gözəl sözün; Allahın dininə çağıran, axirəti xatırladan, cəhənnəmdən uzaqlaşdırıb cənnətə təşviq edən insanın sözü olduğunu giriş hissədə qeyd etmişdik. Bunu da ifadə etməliyik ki, bu çağırış Allahın bütün vicdanlı insanlara yüklədiyi əhəmiyyətli məsuliyyətdir. Allah; **"qoy sizin içərinizdən xeyrə çağıran, yaxşı işlər görməyi buyuran və pis əməlləri qadağan edən bir camaat çıxsın. Məhz onlar nicata qovuşanlardır"** (Ali İmran surəsi, 104) ayəsiylə bu məsuliyyəti insanlara bildirmişdir. Lakin insanların böyük hissəsi, digər insanları Uca Allaha iman etməyə dəvət etməyin özlərinə yüklənmiş məsuliyyət olduğunu, ətraflarındakı insanları gözəl söz söyləməyə çağırmağın bir ibadət olduğunu düşünməzlər. Yəni bu məsuliyyətdən xəbərsizdirlər.

Bunun ən aydın göstəricisi indiki vaxtda gözəl əxlaqın insanlar arasında güclü şəkildə yaşanmaması və insanların kafi müdaxiləsi olmadığı üçün də bunun getdikcə genişlənməsidir. İndiki vaxtda bir çox cəmiyyətdə; pis əxlaq göstərən, qeyri-qanuni yollarla hərəkət edən, insanlar arasında əxlaqsızlığın yayılması üçün səy göstərən, mərhəməti, şəfqəti, köməksevərliyi və hörməti zəiflik əlaməti hesab edən insanlar üstünlük təşkil etmiş və bu insanlarla iç-içə yaşayan insanlar doğrunu bilsələr də, onlara doğruluğu, gözəl əxlaqı tövsiyə etmək əvəzinə ya gözlərini həqiqətlər qarşısında yumur, ya da "mənə zərər verməyən min il yaşasın" kimi yanlış məntiq əsasında hadisələrə müdaxilə etməməyi variantını seçirlər.

Ancaq bunu ifadə etməliyik ki, bütün bu saydıqlarımız; "qəti məlumatla" iman etməyən və Allahdan qorxub çəkinməyən insanlara aiddir. Çünki əməlisaleh möminlər; **"belələri Allaha, Axirət gününə iman gətirir, yaxşı işlər görməyi buyurur, pis əməlləri qadağan edir və xeyirxah işlər görməkdə bir-birləriylə yarışirlar. Məhz onlar əməlisalehlərdəndirlər"** (Ali İmran surəsi, 114) ayəsiylə də diqqət çəkilən bu şərəfli məsuliyyətin özlərinə yüklənilmiş əhəmiyyətli vəzifə olduğunu bilirlər. Bundan ötrü də, ətraflarındakı hər insanı, yaxınlarını, ailələrini və əlaqə yarada bildikləri bütün insanları Allaha iman etməyə, qorxub çəkinməyə və gözəl əxlaqı yaşamağa dəvət edərlər. İnananların hər an gözəl olana dəvət etmə xüsusiyyətləri Quranda belə bildirilmişdir:

Mömin kişilərlə mömin qadınlar bir-birinin vəliləridir (dostlarıdır). Onlar insanlara yaxşı işlər görməyi buyurur, pis əməllərə qadağa qoyur, dosdoğru namaz qılır, zəkat verir,

Allaha və Onun Elçisinə itaət edirlər. Allah onlara rəhm edəcəkdir. Həqiqətən, Allah üstün və güclüdür, hökm və hikmət sahibidir. (Tövbə surəsi, 71)

Bu ayədən də aydın olduğu kimi, iman edən hər insan dünya həyatı boyunca daima gözəl əxlaqı izah etməklə, bilavasitə özü onu yaşamaqla və insanlara yaxşı əməllər etməyi tövsiyə edib, onları pis əməllərdən uzaqlaşdırmaqla məsuldur. Gözəl həyat istəyən insanın gözəl əməlləri təşviq etməsi, xeyirxahlıq istəyənin xeyirxahlığı yaymaq üçün səy göstərməsi, vicdanlı davranışlar görmək istəyən insanın vicdanlı olması tövsiyə etməsi, zülmə razı olmayanın zalımları xəbər dar etməsi, bir sözlə, düzgünlük istəyən insanın digər insanları da düzgünlüyə dəvət etməsi vacibdir. Bu dəvəti edərkən unudulmaması lazım olan ən əhəmiyyətli xüsurlardan biri isə; hidayəti verəcək və qarşı tərəfdə gözəl sözə qarşı təsir oyardacaq varlığın ancaq Allah olmasıdır.

Hidayəti Allah verir

Əlbəttə ki, iman edənlərin ətraflarındakı insanları çağırışları, hər vaxt gözəl şəkildə və könüllü razılıqla nəticələnməyə bilər. Dəvəti edən insan bəzi hallarda gözlənilməz rəftarlarla qarşılaşa bilər, bəzi hallarda məsxərə mahiyyətli gülümsəmələrin hədəfi ola bilər, bəzi hallarda da təcavüzkar və qəzəbli insanların qarşısında olduğunu görə bilər. Çünki hər insan doğru yola çağırıldıqda, bu çağırışa, öz vicdanıyla, Allah qorxusuyla və səmimiyyətiylə düz mütənasib şəkildə cavab verir, dolayısıyla olduqca müxtəlif hallar yarana bilər.

Məsələn, bir möminin təbliği qarşısında bir insan dərhal iman etdiyi halda, digər bir insan bu təbliğə inkar, məsxərə və təcavüzkar rəftarlarla qarşılıq verə bilər. Başqa bir insan vicdanın səsinə qulaq asıb, həyatını Allahın razı qalacağı şəkildə yaşamağa qərar verdiyi halda, digər insan isə inkarçılardan olub, gözəl sözə pis şəkildə cavab vermək qərarına gələ bilər. Ancaq bu inkar qarşılığında, dəvət edən kimsə qətiyyənlə ümidsizliyə qapılmaz və ya kədərlənməz. Burada əhəmiyyətli olan; Qurana iman gətirməyə dəvət edən insanın, qarşılaşdığı reaksiyalar nə olursa olsun daim Allahın razı olacağı əxlaqı göstərməsi, gözəl əxlaqından qətiyyənlə imtina etməməsi, təvəkküllü davranmasıdır. Çünki yer üzündəki kiçik-böyük hər hadisə Allahın yazdığı tale əsasında baş verir və iman etməyə dəvət edilən bir insana hidayəti verən də Allahdır.

Bundan ötrü də, möminlər, inkarçıların davranışlarından ötrü hər hansı sıxıntıya qapılmazlar. Quranda bu mövzuyla əlaqədar bir çox nümunə verilmişdir. Allah Peyğəmbərimiz (s.ə.v)-ə; **"onlar bu sözə (Qurana) inanmasalar, arxalarınca kədərlənib özünü həlakı edəcəksən?"** (Kəhf surəsi, 6) ayəsiylə Qurana dəvət etdiyi insanların iman

etməmələrinə görə sıxıntıya qapılmamalı olduğunu bildirmişdir. Digər bir ayədə isə; **"şübhəsiz ki, sən istədiyini doğru yola yönəldə bilməzsən. Amma Allah istədiyini doğru yola yönəldir. O, doğru yola yönələcək kəsləri daha yaxşı tanıyır"** (Qəsas surəsi, 56) deyə bildirilmişdir. Dolayısıyla bir insanın etdiyi dəvət, söylədiyi gözəl sözlər, izah etdiyi hər təfərrüat, ancaq Allah istədiyi vaxt, qarşıdakı insanda təsir oyada bilər.

İman edən insanın tək məsuliyyəti Qurana dəvət etməkdir. İncarçıların inkarda israr etmələrinə və bu etdiklərindən ötrü cəhənnəm əzabına layiq olmalarına görə, dəvət edənlər heç bir məsuliyyət daşmır. Rəbbimiz; **"Biz səni haqq ilə (Quranla) müjdələyən və xəbərdarlıq edən biri olaraq göndərdik. Cəhənnəm sakinləri barəsində isə sən sorğu-sual olunmayacaqsan"** (Bəqərə surəsi, 119) ayəsiylə bu həqiqəti Peyğəmbərimiz (s.ə.v)–ə də bildirmişdir.

Tarix boyu bütün elçilər qövmlərini gözəl sözə dəvət ediblər

Bütün dövrlərdə göndərilmiş elçilər əlaqə yarada bildikləri bütün insanlara Allahın ayələrini təbliğ etmiş və onları dəvət etmişdirlər. Bütün elçilər insanları gözəl sözə dəvət edərkən Quranda Peyğəmbərimiz (s.ə.v)–lə əlaqədar bildirildiyi kimi; **"Allahın mərhəməti sayəsində sən onlarla mülayim rəftar etdin. Əgər sən kobud və daş qəlbli olsaydın, onlar hökmən sənəin ətrafından dağılışardılar..."** (Ali İmran surəsi, 159) ayəsində göstərilən, təvazökar, mərhəmətli və şəfqətli rəftarı mənimsəmişdirlər. İllərlə boyu səbirlə qövmlərinin suallarını cavablandırmış, onlara bilmədiklərini öyrətmiş və Allahın ayələrini çatdırmışdılar. Peyğəmbərlərin olmadığı dövrlərdə isə, bu vəzifəni Allahın saleh qulları boynuna götürmüş və onlar da Allahın ayələri əsasında, peyğəmbərlərin üstün əxlaqını özlərinə nümunə götürərək, onların açdığı izlə getmişdirlər.

İstər elçilərin, istərsə də möminlərin bu təvazökar, yüksək əxlaqı müqabilində incarçılarının rəftarı daim bunun əksi olmuşdur. İncarçılar, dəvət olunduqları şeylərə iman gətirmək əvəzinə olduqca sayğısız, lağlağı, hətta təcavüzkar üslubla cavab vermişdirlər. Buna baxmayaraq, möminlərin rəftarında və üslubunda heç bir dəyişiklik olmamış, yenə Allahın özlərinə tövsiyə etdiyi kimi sözün ən gözəlini seçərək danışmağa və etidallı rəftarlar göstərməyə davam etmişdirlər. Çünki pislik qarşısında gözəl söz və gözəl rəftar göstərmək, Allahın qullarına olan əmrdir. Allah Quranda mömin qullarına hamıya qarşı bu cür davranmalarını əmr etməklə, onlara bunun hikmətlərini də belə bildirmişdir:

Qullarıma de ki, ən gözəl sözləri danışsınlar. Çünki şeytan onların arasına ədavət salmağa çalışır. Həqiqətən, şeytan insanın açıq-aydın düşmənidir. (İsra surəsi, 53)

Yaxşılıqla pislik eyni ola bilməz. Sən pisliyi ən gözəl tərzdə yaxşılıqla dəf et! O zaman sənənlə ədavət aparən kimsə sanki mehriban bir dost olar. (Fussilət surəsi, 34)

Quranda elçilər və möminlərlə öz qövmləri arasında keçən danışıqlarda da bu izah etdiklərimizin bir çox nümunəsini görə bilərik. Hz. Nuhun qövmünün reaksiyası və bunun müqqabilində Nuh (ə.s)–ın daim gözəl sözlə onları xəbərdar edib qorxutması bu nümunələrdən yalnız biridir. Hz. Nuhun hikmətlə və gözəl sözlə insanları Allahın dininə dəvət etdiyi danışıqlarından biri Quranda belə bildirilmişdir:

Biz Nuhu öz xalqına elçi göndərdik. O dedi: “Həqiqətən, mən sizin üçün açıq–aydın xəbərdar edib qorxudan bir elçiyəm. Allahdan başqasına ibadət etməyin! Mən sizi yaxalayacaq məşəqqət gününün əzabından qorxuram”. (Hud surəsi, 25–26)

Nuh dedi: “Ey qövmüm! Bir deyın görək, əgər mən Rəbbimdən açıq–aydın bir dəlilə istinad edirəmsə, O da Öz tərəfindən mənə gözüünüzə görünməyən bir mərhəmət (peyğəmbərlik) bəxş edibsə, onda necə olsun? Yoxsa siz onu görmək istəməyib kor qaldığınız bir halda, biz sizi ona inanmağa məcburmu edəcəyik? Ey qövmüm! Mən buna görə sizdən var–dövlət istəmirəm. Mənim mükafatım ancaq Allaha aiddir. Mən iman gətirənləri qovan deyiləm. Çünki onlar Rəbbi ilə qarşılaşacaqlar. Lakin mən sizin cahil adamlar olduğunuzu görürəm. Ey qövmüm! Əgər onları qovsam, mənə Allahdan (Ondan gələcək əzabdan) kim qoruya bilər? Məgər düşünüb ibrət almırsınız? Mən sizə demirəm ki, Allahın xəzinələri mənim yanımdadır. Mən qeybi də bilmirəm. Mən sizə demirəm ki, mən mələyəm. Mən sizin xor baxdığınız kəslərə demirəm ki, Allah onlara əsla xeyir verməyəcəkdir. Onların canında nələr olduğunu Allah daha yaxşı bilir. Əks təqdirdə, sözsüz ki, mən zalımlardan olardım”. (Hud surəsi, 28–31)

Qövmlərinin azğınlığına və anlamazlığına baxmayaraq, peyğəmbərlərin səbirlə onları Allahın dininə dəvət etmələrinin mühüm səbəbləri var. Peyğəmbərlər və yanlarındakı möminlər cəhənnəm əzabını ayələrdə təsvir edildiyi halıyla çox yaxşı bilən və buna qəti məlumatla iman edən insanlardır. Buna görə də, Hz. Nuh (ə.s)–ın yuxarıdakı sözlərində də bir nümunəsini gördüyümüz kimi, möminlər qəflət içindəki insanları xəbərdar etmək və onları şiddətli əzabdan uzaqlaşdırmağa vəsilə ola bilmək üçün, çətin mübarizə aparırlar. Ancaq bütün səylərinə baxmayaraq, inkarda israr edən, söylədiklərinə iman gətirməyən insanlara qarşı da yenə Rəbbimizin əmr etdiyi rəftarı göstərirlər. Allah; **"sən bağışlama (və**

ya asanlıq) yolunu tut, (İslama) uyğun olanı əmr et və cahillərdən üz döndər" (Əraf surəsi, 199) ayəsiylə möminlərə cahillik edən insanlardan uzaqlaşma biləcəklərini bildirmişdir.

Ancaq bunu da ifadə etməliyik ki, inananlar inkarçılardan üz döndərərkən belə üslubları son bir çağırış şəklindədir və yenə onların qəlblərini yumşaltmaq və vicdanlarına təsir etmək mahiyyətindədir. Bu mövzuda Qurandan verə biləcəyimiz bir nümunə belədir:

Ey gövmüm! Nə üçün mən sizi nicat tapmağa çağırıram, siz isə məni oda çağırırsınız? Siz məni Allahı inkar etməyə, bilmədiyim bir şeyi Ona şəriq qoşmağa çağırırsınız, mən isə sizi üstün və güclü olan, bağışlayan Allaha çağırıram. Heç şübhəsiz ki, sizin məni çağırıcılarınızın nə dünyada, nə də axirətdə çağırılmağa haqqı yoxdur. Bizim dönüşümüz Allahadır. Həddi aşanlar isə od sakinləridirlər. Sizə dediklərimi mütləq xatırlayacaqsınız. Mən öz işimi Allaha həvalə edirəm. Həqiqətən, Allah qullarını çox yaxşı görür". (Mümin surəsi, 41–44)

Möminlərin inkarçıların çirkin rəftarları müqabilində hər dəfə bağışlayıcı, sülhsevər və gözəl üslubla insanlara yaxınlaşmalarının ən əhəmiyyətli səbəbi; Rəbbimizin belə bir əxlaqdan razı və məmnun olacağını bilmələridir. Möminlər başqa heç bir qarşılıq gözləmədən yalnız Allahın rızasını və məmnuniyyətini qazanmaq üçün bu ibadətlərini yerinə yetirərlər.

Möminlər qarşılıq gözləmədən Allaha tərəf çağırırlar

Allahın xəbərdarlıq etmələri üçün göndərdiyi peyğəmbərlər və onların yolundan gedən möminlər, tarix boyu insanları haqq–hesab günüylə xəbərdar edib qorxudacaq və cənnətin sonsuz gözəlliyini müjdələyəcək, axirət üçün hazırlıq görməyə yönəldəcək, dinin təqdim etdiyi gözəl əxlaqın yaşanmasını təşviq edəcək gözəl sözlər söyləmiş, çağırışlar etmişdirlər. Hər mövzuda olduğu kimi, insanları Allaha çağırma mövzusunda da tamamilə vicdanlarının səsinə qulaq asmış və şərtlər nə olursa olsun qəflət içində olub haqq dindən uzaqlaşan və sonu cəhənnəmlə aparacaq yolla hərəkət edən insanları Allaha dəvət etməkdən imtina etməmişdirlər. İnsanların hər cür müqavimətlərinə, təkəbbürlü davranışlarına baxmayaraq, onları doğru yola gətirməyin yollarını axtarmış, bu mövzuda ciddi səy göstərmişdirlər.

Ancaq burada çox mühüm bir xüsusu da ifadə etməkdə fayda var: Möminlər Allahın bu əmrini yerinə yetirərkən qarşılarındakı insanlardan özləri üçün heç bir qarşılıq gözləməmişdirlər. Onlar üçün Allahın yaxşı əməlləri əmr etmək, pis əməlləri qadağan etmək

əmrini yerinə yetirərkən əhəmiyyətli olan, qarşılarındakı insanların bundan məmnun olması deyil, Allahın özlərindən razı olmasıdır. Buna görə də, gözəl söz söyləyərək Allahın yoluna dəvət edən vicdanlı insanların gözlədikləri heç bir maddi mənfəət, dünyəvi tələb olmamışdır. Məqsəd; yalnız Allahın əmr etdiyi ibadəti yerinə yetirmək və saleh qullardan ola bilməkdir. İnananların, digər insanları Qurana və Allahın yoluna dəvət edərkən göstərdikləri bu səmimi səyi Allah Quranda belə bildirir:

Sən nə qədər çox istəsən də, insanların əksəriyyəti iman gətirən deyildir. Sən ki bunun əvəzinə onlardan bir mükafat istəmirsən. Bu (Quran) aləmlər üçün ancaq bir öyüd və xatırlatmadır. (Yusif surəsi, 103–104)

Allahın elçiləri də göstərdikləri bu səy müqabilində heç bir maddi mənfəət gözləmədiklərini göndərildikləri qövmlərə dəfələrlə söyləmişdirlər. Bu mövzuda Quranda verilən nümunələrdən bəziləri belədir:

...De: "Mən bunun əvəzinə sizdən heç bir mükafat istəmirəm. Bu (Quran) aləmlər üçün yalnız bir öyüd və xatırlatmadır". (Ənam surəsi, 90)

Ey qövmüm! Mən bunun əvəzinə sizdən heç bir mükafat istəmirəm. Mənim mükafatım ancaq məni yaradandır. Məgər anlamayacaqsınız? (Hud surəsi, 51)

Şübhəsiz ki, mən sizin üçün göndərilmiş etibarlı elçiyəm. Allahdan qorxun və mənə itaət edin. Mən bunun əvəzinə sizdən heç bir mükafat istəmirəm... (Şuəra surəsi, 143–145)

Bura qədər möminlərin istənilən şərtə qorxmadan insanları gözəl sözə çağırıqlarından və bunun müqabilində heç bir mənfəət gözləmədiklərindən bəhs etdik. Ancaq burada çox mühüm bir xüsusun xatırlanmasında fayda var. Möminlərin tək məsuliyyəti insanlara yalnız öyüd verməkdir. Bəqərə surəsinin 256–cı ayəsində də bildirildiyi kimi; **"dində məcburiyyət (və təzyiq) yoxdur..."**. İnsanlar bu öyüd və çağırışlara müsbət cavab versələr, özləri xeyir qazanarlar; lakin inkarda israr etsələr, bu səmimi çağırışlara mənfi cavab versələr, o zaman da özləri ziyana uğrayarlar. Allah bu həqiqəti insanlara belə xatırladır:

Artıq sən öyüd verib xatırlat! Sən öyüd verib xatırladansan. Sən onlara ‘güc və təzyiq’ göstərən deyilsən. Lakin üz döndərüb inkar edən, Allah ən şiddətli əzabla cəzalandırır. Şübhəsiz ki, onların dönüşü Bizədir. Sonra onları sorğu–suala çəkmək də Bizə aiddir. (Çaşiyə surəsi, 21–26)

Möminlər gözəl söz və öyüdlə insanları Allahın yoluna çağırarkən bunu ibadət olaraq edərlər. Bundan ötrü də, Allah Qatında insanların yaxşılığına və xeyirinə vəsilə olacaq hər şeyi açıq şəkildə söyləyər, bundan da ibadət həzzi alırlar. Onlar başqalarının xilas olmalarına vəsilə olmağa çalışarkən, Allah bu səmimi söylərindən ötrü özlərini xilas edəcəyini ayələrində müjdələyər:

Tövbə edən, ibadət edən, həmd edən, (İslam üçün) səyahət edən, rüku və səcdə edən, yaxşı işlər görməyi buyurub pis əməlləri qadağan edən və Allahın qoyduğu hüdudlarını qoruyan o möminləri müjdələ. (Tövbə surəsi, 112)

Hörmətli Adnan Oktarın Allah yoluna gözəl sözlə dəvət etməyin əhəmiyyəti haqqındakı sözləri

Adnan Oktar: ...Qovulmuş şeytandan Allaha sığınırım. Nəhl surəsi, 125–ci ayə; **"İnsanları Rəbbinin yoluna"**, yəni Quran əxlaqına, Qurana, **"hikmətlə"**, qısa və əsaslı sözdür hikmət. Sözü uzatmadan, hikmət budur. Gözəl, təsir edici. **"...Gözəl öyüd–nəsihətlə dəvət et"**, gözəl öyüd–nəsihətlə, qışqırılıb bağırmaqla deyil. Bəzi xurafatçıların işlətdiyi kimi, insanlarda nifrət oyandıran üslubla deyil. **"...Və onlarla ən gözəl tərzdə mübahisə et"**. Bax, gözəl, gözəl, gözəl həmişə gözəl, görürsənmi ayədə? **"Rəbbinin yoluna hikmətlə, gözəl öyüd–nəsihətlə dəvət et və onlarla ən gözəl tərzdə mübahisə et"**. Ən gözəl tərz nədir? Qan axıtmadan, problem çıxarmadan, incitmədən. Bu Hz. Mehdi (ə.s)–ın işlədəcəyi üsul, istifadə edəcəyi mübahisə etmə tərzidir. **"Şübhəsiz ki, Rəbbin azğınlığa düşənləri də, hidayətə gələnləri də yaxşı tanıyır"**. Bu yenə, yəni ayə çox açıq şəkildə mehdiyyətə xitab edir, çünki Mehdi (ə.s) Allahın Hadi isminin təcəllisidir. **"Hidayətə gələnləri də yaxşı tanıyır"**. Mehdi sözü Allah tərəfindən xüsusi olaraq hidayət edilən mənasını verir. **"Cəza vermək istəsəniz, sizə nə cəza verilibsə, siz də eynilə cəza verin"**, yəni Allah; "insanlara cəza verərkən, həddi aşmayın" deyir. **"Əgər səbir etsəniz, bu, səbir edənlər üçün daha xeyirlidir"**, yəni Allah; "bağışlasanız, səbir etsəniz bu sizin üçün daha xeyirli olar" deyir. **"Səbir et! Sənin səbrin ancaq Allahın köməyi ilədir. Onlara görə kədərlənmə"**, gördüyün kimi, Allah kədərlənməyi qadağan edir. Kədərlənmək olmaz, haramdır. **"...Və qurduqları hiylələrdən ötrü də sıxılma"**, deməli, müsəlmana hiylə qurula bilər, oyun oynanıla bilər. Bax, Allah: **"Sıxılma"** deyir. Bu möhkəm ayədir. Sıxılсан harama girərsən. Müsəlman sıxıntını dəf etməlidir. Sıxıntıya qapılmamalıdır, hüznə də qapılmamalıdır, kədərlənməməlidir, içinə qapanmamalıdır. Allah: **"Bunları etmə"** deyir. **"Həqiqətən də, Allah Ondan qorxanlar və yaxşı işlər görənlərlədir"**. Allah: **"Yaxşı olun"** deyir. Gözəl davranışlar göstərin ki, xoşbəxtlik və gözəlliyin sirri də məhz budur. Cənnətdə də belə olacaq, inşaAllah. Allah İsrə surəsinin 7–ci ayəsində: **"Əgər yaxşılıq etsəniz"** deyir, şeytandan Allaha sığınırım, **"özünüzə yaxşılıq etmiş olarsınız. Əgər pislik etsəniz o da sizin əleyhinizə olar"**. "Özünüzə pislik edərsiniz" deyir. Məsələn, insan kinli olsa narahat olar, canı yanar, təzyiqi qalxar, əzab çəkər, sevinci yox olar. Amma bağışlasa, şəfqətli olsa və sevsə, sevinər, rahat olar, özünə gələr. **"Sonunda vəd gəldiyi zaman"**, Allahın vəd etdiyi zaman. Bu eyni zamanda Mehdi (ə.s)–a işarə edir. Çünki əbcədini baxırıq; 2019. (Hörmətli Adnan Oktarın TV KAYSERİ, SAMSUN AKS TV və GAZİANTEP OLAY TV–də verdiyi müsahibəsindən, 30 dekabr 2009–cu il)

Gözəl sözə əməl etmək

O kəslər ki, sözə qulaq asıb onun ən yaxşısına tabe olurlar, onlar Allahın doğru yola yönəltdiyi şəxslərdir. Təmiz ağıl sahibləri də məhz onlardır. (Zumər surəsi, 18)

Gözəl sözə ancaq Allaha və axirət gününə inananlar tabe olar

Dünyada yaşanan həyat, insanlardan hansının yaxşı, hansının isə pis əməllər işlədiyinin müəyyən olunması üçün Allah tərəfindən yaradılmış imtahan müddətidir. Bu müddət ərzində insanlar bir çox səhv və qüsurlu davranışlar edə bilirlər. İman edən insanların məqsədi bu səhvlərindən, qüsurlarından, çatışmazlıqlarından tezliklə xilas olaraq Allahın rızasını qazanmaq və cənnətə layiq əxlaqa nail olmaqdır.

Səmimi və vicdanlı insanlar hər cür çirkin əməldən və çatışmazlıqdan təmizlənməyi səmimi-qəlbədən istədikləri üçün özlərini Allaha yaxınlaşdıracaq hər öyüdə cani könüldən qulaq asarlar. Möminlər üçün gözəl sözə əməl etmək və ya etməmək seçim mövzusu deyil. Çünki bu seçim nəticəsində bir tərəfdə cənnət digər tərəfdə isə cəhənnəmlə nəticələnə biləcək əbədi həyatdan söhbət gedir. Bundan xəbərdar olan və Allahdan qorxan, axirətə qəti məlumatla iman edən möminlər sonsuz axirət həyatlarını təhlükə altına sala biləcək hər cür rəftar və sözdən şiddətlə çəkinər, axirət günündə özlərinə fayda verəcək bütün öyüd və xatırlatmalara dərhal uyarlar. Müsəlmanların bu xüsusiyyəti Quranda belə bildirilmişdir:

Onlara Rəbbinin ayələri xatırlandığı zaman o ayələrə qarşı kar və kor kimi davranmazlar. (Furqan surəsi, 73)

Özlərinə edilən xatırlatmalar və verilən öyüdlər qarşısında, qürur hissinə qapılmaq, təkkəbbürlənmək və bunlara qarşı çıxmaq inkarçılara məxsus rəftardır. Möminlər isə yuxarıdakı ayədə də bildirildiyi kimi, Allahın ayələri xatırladıldığı zaman diqqətlə dinləyər və dərhal itaət edirlər. İman edən bir insan özünə çatan hər xatırlatmanın, özünü əbədi cəhənnəm əzabından qorumaq üçün edildiyini düşünərək ona tam təslimiyyətlə tabe olar. Möminlərin bu təslimiyyətlərini ifadə edən sözləri, Quranda belə xəbər verilmişdir:

Ey Rəbbimiz! Həqiqətən, biz: “Rəbbinizə iman gətirin!” deyə imana çağıran bir kimsənin çağırışını eşidib iman gətirdik. Ey Rəbbimiz! Günahlarımızı bizə bağışla, təqsirlərimizdən keç və canımızı yaxşılıq edənlərlə bir yerdə al! (Ali İmran surəsi, 193)

Ayədə açıq şəkildə görüldüyü kimi, əsla qürur hissində qapılmadan özlərinə deyilən hər gözəl sözə əməl edənlər; səmimi və vicdanlı möminlərdir. Allah; **"sən öyüd verib xatırlat! Çünki bu möminlərə fayda verir"** (Zəriyə surəsi, 55) ayəsiylə də bu həqiqəti xəbər vermişdir. Öyüd və xatırlatmanın kimlərə fayda verib, kimlərin inkarını artıracağı başqa ayələrdə də belə bildirilir:

Öyüd və xatırlatmanın fayda verdiyini görsən, öyüd ver və xatırlat! Allahdan qorxanlar öyüd alıb düşünərlər. Ən bədbəxt kimsələr isə onu qulaqardına vururlar. O kimsə ki, Oda atılacaq, O orada nə öləcək, nə də yaşaya biləcəkdir. Təmizlənən kimsə isə uğur qazanmışdır. O kimsə ki, Rəbbinin adını xatırlayıb namaz qılmışdır. (Əla surəsi, 9–15)

Naziat surəsində isə ancaq haqq–hesab günündən qorxan insanların xəbərdarlıqları dinləyəcəyi; **"sən yalnız ondan qorxanı xəbərdar edənsən"** (Naziat surəsi, 45) ayəsiylə bildirilmişdir. Buradan isə, möminlərin göstərdikləri təvazökar və təslimiyyətli rəftarın təməlinə, Allaha və axirətə olan imanlarının dayandığını anlayırıq. Möminlər axirəti həyatlarının hər anında düşünər, orada ortaya çıxacaq bir səhvin insanı Allahın hüsurunda utandıracağını və faydası olmayan peşmançılığa sürükləyəcəyini unutmazlar. Quran ayələrindən cəhənnəm əzabının şiddətini öyrəndikləri üçün Allahın rızasına uyğun gəlməyəcək, Onun əzabına səbəb olacaq hər rəftardan uzaqlaşar, xəta və çatışmazlıqlardan qurtulmaq istəyərlər. Allahın Quranda bildirdiyi mömin əxlaqını ən gözəl və ən əskiksiz şəkildə yaşaya bilmək üçün misli görünməmiş şövqlə səy göstərirlər. Allah bir ayəsində, bu şövqlə özlərinə verilən hər öyüd barəsində düşünən və gözəl sözə dərhal iman gətirən möminləri təmiz ağıl sahibləri olaraq xarakterizə etmişdir:

O kəslər ki, sözə qulaq asıb onun ən yaxşısına tabe olurlar, onlar Allahın doğru yola yönəltdiyi şəxslərdir. Təmiz ağıl sahibləri də məhz onlardır. (Zumər surəsi, 18)

Ayədən də görüldüyü kimi, möminlərin ən bariz xüsusiyyətlərindən biri, haqqı gördükləri anda dərhal ona yönəlmələridir. Şübhəsiz ki, bu, edilən öyüd və xatırlatma qarşısında verilə biləcək ən gözəl reaksiyadır. Saleh möminlər də peyğəmbərlərin çağırışlarına dərhal cavab vermiş və bu rəftarlarıyla nümunə olmuşdurlar.

Məsələn, Peyğəmbərimiz (s.ə.v) dövründə mömin qadınlar Allahın örtünmə mövzusunda əmrini böyük şövq və istəklə qarşılımış və dərhal itaət etmişdilər. Örtünməklə əlaqədar ayələrin endiyi dövrdə müsəlman qadınların gözəl rəftarlarıyla əlaqədar bunlar rəvayət edilir:

Hz. Aişə (r.ə)-dən belə rəvayət edilmişdir: "Örtüklərini yaxalarının üstünə salsınlar" ayəsini nazil etdikdən sonra bürüncəklərini cıraq onunla örtülmüşdürlər". (İbn-i Kesir, Hadislerle Kuran-ı Kerim Tefsiri, XI cild, səh. 5880)

Onlardan sonra gələn müsəlman qadınlar da eyni şövq və qətiyyətlə bu əmri yerinə yetirmişdirlər. Özünə xatırladılanlar barəsində düşünən və təslimiyyət göstərən insanın bu rəftarının bariz üstünlük olduğunu Allah; **"Rəbbindən sənə nazil edilənin haqq olduğunu bilən kimsə, kora bənzəyə bilərmidi? Ancaq təmiz ağıl sahibləri öyüd alıb düşünərlər"** (Rad surəsi, 19) ayəsiylə də xəbər vermişdir. Ayədən aydın olduğu kimi, haqqı görüb öyüd ala bilən insanlar görə bilən kəslərdir, doğrunu görə bilməyənlər isə korlar kimi xarakterizə edilmişdir. Şübhəsiz ki, görə bilən insan olmaq olduğu halda (mənəvi cəhətdən) kor olanlardan olmağı heç kim istəməz.

Buna görə də, vicdanlı bir insan üçün, xətasının ona dünyada olarkən bildirilməsi və üstəlik bunun Allahın ayələriylə danışan və öyüd verən mömin tərəfindən edilməsi çox böyük nemətdir. Vicdanlı insan bunun müqabilində heç bir bəhanə irəli sürməz və ya nəfsini təmizə çıxartmağa çalışmaz. Çünki; **"...Rəbbimin rəhm etdiyi kəs istisna olmaqla, var gücüylə nəfs adama pis işləri əmr edər..."** (Yusif surəsi, 53) ayəsində bildirildiyi kimi, nəfsinin təmizlənməyi istəməyəcəyindən xəbərdardır.

Gündəlik həyatda insanlar bu mövzuyla əlaqədar bir çox nümunə ilə qarşılaşırlar. Məsələn, bir insan səhvə yol verərək, bir hadisədə qarşısındakı insana sərt və incidici rəftar göstərə bilər və yanındakı bir mömin ona bu rəftarının gözəl olmadığını, istənilən halda gözəl rəftar göstərməsinin Allahın əmri olduğunu xatırlada bilər. Bu vəziyyətdə nəfs araya girib, öyüd verilən insana əslində göstərdiyi rəftarın doğru olduğunu söyləyə bilər və ya buna bənzər təlqinlər verə bilər. Belə vəziyyətdə Allaha iman edən bir insan, nəfsinin bu xüsusiyyətini bildiyi üçün onun irəli sürdüyü bəhanələrin heç birinə qulaq asmaz. Daim vicdanına müraciət edərək haqqı görür və ona əməl edər. Hətta özü belə haqlı olsa, nəfsini müdafiə etməz, onu qorumağa çalışmaz. Göstərdiyi rəftarın olduqca gözəl, olduqca mükəmməl varinatı olduğunu düşünür və növbəti dəfə daha yaxşısını göstərməyə niyyət edər. İman edən bir insan, axirətdə nəfsin irəli sürdüyü bəhanələrin heç bir əsası olmayacağını; daim nəfsi bir kənara qoyaraq, verilən gözəl öyüdə qulaq asmağın fayda verəcəyini çox yaxşı bilər. Çünki haqq-hesab günü Quranda bildirildiyi kimi; **"zalımlara bəhanələrinin heç bir fayda verməyəcəyi gündür"** (Mümin surəsi, 52).

Möminlər bu sayədə, yəni haqq-hesab günündən qorxub bir-birlərinin sözüne iman gətirmələri sayəsində, hər mövzuda həm bir-birlərinin çatışmazlıqlarını tamamlayar, həm də çox böyük sürətlə inkişaf edərlər, mükəmməl əxlaq və rəftara doğru yol qət edərlər. Bir möminin görmədiyini digəri görür və tamamlayar. Ən əhəmiyyətli isə, heç bir möminin özünə xatırladılan mövzularda ən kiçik müqavimət göstərməməsidir. Quranda bildirildiyi kimi möminlər; **"...etdikləri (pis əməllərdə) bilə-bilə israr etməzlər"** (Ali İmran surəsi, 135).

İman edən insan özünə öyüd verildikdə, cahil insanlarda görülən qürur kimi nəfsdən qaynaqlanan maneələrin araya girməsinə imkan verməz. Yaxşı əməllər işləməyi əmr edən və buna uyan insanlar, Allahın rizasını axtarırlar, Ondan qorxub çəkindikləri üçün tərəddüd etmədən gözəl söz qarşısında təslimiyyət göstərirlər. Bu üstün əxlaq, Allahın yalnız təvazökar, yumşaq təbiətli, itaətkar əxlaqa sahib mömin qullarına nəsis etdiyi bir nemətdir. Möminlər də bu qarşılıqlı dostluq və qardaşlığın, təvazökarlıq və səmimiyyətin gətirdiyi nemətlərdən sonuna qədər faydalanırlar.

Həmçinin bunu da ifadə etməliyik ki, möminlər bir-birlərinə yalnız xəta etdikləri vaxt və ya çatışmayan cəhətləri barədə xatırlatma etməzlər. Ortaq hədəfləri Rəbbimizin rizasının ən çoxunu qazanmaqdır. Əxlaqları, mənəvi dərinlikləri, ixtisasları onsuz da gözəldir; ancaq onlar yalnız gözəllə kifayətlənməz, daha yaxşısının, daha gözəlinin olması üçün səy göstərər və bir-birlərini də bu şəkildə istiqamətləndirirlər. Eləcə də, bir mömin hər hansı məsələ barədə özünə öyüd verildikdə, mütləq bu öyüdü verən insanın sözünə tam təslimiyyətlə əməl edirlər. Çünki möminlərin bütün diaqnozlarının və göstərdikləri bütün çıxış yollarının Qurana əsaslandığını və cənnətə daxil olması özünə fayda verəcəyini bilər.

Möminlərin bu mövzuda digər insanlara faydalı olmalarını təmin edən ən böyük faktorlardan biri də, başdan bəri söylədiyimiz kimi bir-birlərinin rizasını deyil, daim Allahın rizasını axtarmaları və haqqı açıq şəkildə söyləməkdən çəkinməmələridir. Bu, daha əvvəl ifadə etdiyimiz kimi, qarşılarındakı insanın nəfsinə uyğun olmayacaq bir mövzu da olsa belədir. Əhəmiyyətli olan söyləyəcəkləri şeyin o insana fayda verməsi, səhvini düzəltməsinə, Allaha yaxınlaşmasına vəsələ olmasıdır. Axirəti baxımından nə xeyirli isə onu çəkinmədən açıq sözlüklə dilə gətirirlər. Lakin bununla yanaşı, bu açıq sözlülüynün arxasında olduqca incə düşüncəli, qarşısındakına hörmətli, sevgi və şəfqət dolu anlayış da yatır. Məsələn, bir insanın Qurana görə çatışmayan və ya səhv bir hərəkətini özünə bildirmədən əvvəl, necə söyləyəcəkləri təqdirdə onda daha çox təsir yarada biləcəklərini düşünərlər. İnsanın şövqünü artıran üslub işlətməyi, eləcə də, bununla yanaşı məsələnin əhəmiyyətini də vurğulamağı unutmazlar. Bir sözlə, qarşılarındakı insanı "sözün ən gözəli" ilə xəbərdar edə bilmək üçün əvvəlcədən düşünüb, hazırlıq görər və ona fayda verməyə çox böyük əhəmiyyət göstərirlər.

Şübhəsiz ki, belə bir həssaslığı və səmimi səyi; Allahın rizasını axtaran möminlərdən başqa heç kim göstərməz. Məsələn, cahil insanlar şəxsi mənfəətlərindən söhbət getmədiyi müddətcə əsla qarşılarındakı insanın hər hansı qüsurlu və çatışmazlığını düzəltməyə çalışmazlar. Digər insanların çatışmazlıqları, qüsurları, axirətdə bunlardan ötrü yaşayacaqları utanc və peşmançılıq hissləri onları qətiyyənlə maraqlandırmaz. Çünki onlar yalnız öz dünyəvi mənfəətlərinin arxasınca qaçırlar. Əgər hər hansı səbəbdən ötrü, birinə öyüd vermələri lazım gəlsə də, gözəl söz işlətmək üçün səy göstərməz; ağızlarına gələn kimi danışaraq qarşı tərəfə sıxıntı verərlər. Amma çox vaxt heç kəsə qarışmamağı variantını seçirlər. Çünki bir insanı tənqid etmək, ona öyüd vermək, sahib olduğu yanlış

xüsusiyyətindən imtina edib doğru olana uymasını söyləmək əslində çətin bir işdir, çünki qarşıdakı insanın göstərə biləcəyi mənfi reaksiyaları gözə almaq lazımdır.

Möminlər, əvvəlki başlıqlar altında bildirdiyimiz kimi, hər cür çətinliyi gözə alaraq və heç bir mənfəət gözləmədən, özlərinə Quranda əmr edildiyi üçün yaxşı əmələr görməyi əmr edər, pis əməllər görməyi isə qadağan edirlər. Allah möminlərin bu xüsusiyyətini Quranda belə bildirmişdir:

Siz insanlar arasında üzə çıxarılmış ən xeyirli ümmətsiniz. Siz yaxşı işlər görməyi əmr edirsiniz, pis əməlləri qadağan edirsiniz və Allaha iman gətirirsiniz... (Ali İmran surəsi, 110)

Bunun müqabilində Allah Qurana tabe olan insanlar üçün öyüd verməyi asanlaşdırmış və mömin qulları üçün bir nemətə çevirmişdir. Allah bir ayəsində Peyğəmbərimiz (s.ə.v)–ə, möminlərin öyüd vermə mövzusunda rahat olmalı olduqlarını və onsuz da Quranın bunun üçün endirildiyini bildirərək onları dəstəkləmişdir:

Bu, möminlərə öyüd olaraq və insanları xəbərdar etməyin üçün sənə nazil edilən Kitabdır. Bundan ötrü qəlbən heç narahat olmasın. (Əraf surəsi, 2)

Əgər onlara yer üzündə hökmranlıq versək, onlar dosdoğru namaz qılar, zəkat verər, yaxşı işlər görməyi əmr edib, pis işlər görməyi qadağan edirlər. Bütün işlərin aqibəti Allaha aiddir. (Həcc surəsi, 41)

Bütün bu ayələri bilən möminlər heç bir mənfəət gözləmədən, yalnız Allahın rızasını qazanmaq üçün öyüd verdikləri kimi, özlərinə öyüd verən, onları haqqa dəvət edən müsəlmanlara da ən gözəl şəkildə cavab verərlər.

İnkarçılar gözəl sözə əməl etməzlər

İnkarçılar gözəl sözə, yəni Allaha və Onun haqq kitabı olan Qurana, elçilərin yoluna çağırıldıqları vaxt, bu çağırışa tabe olmazlar. Möminlərin Allaha iman edib, gözəl əxlaq göstərmələri üçün etdikləri çağırışlara; "siz onları doğru yola çağırırsınız, sizin ardınızca gəlməzlər. Onları çağırırsınız da, sussanız da sizin üçün fərqi yoxdur" (Əraf surəsi, 193) ayəsində də bildirildiyi kimi, mənfi cavab verərlər. Özlərinə deyilən hər sözdə, edilən hər

dəvətdə daim pis şey və pis niyyət axtararlar. Dəvət edən insanın bundan bir mənfəəti olduğunu düşünər, çox vaxt inkarlarına bəhanə olaraq da bunu göstərirlər.

Halbuki əvvəlki başlıq altında da üzərində dayandığımız kimi, gözəl sözə dəvət edən müsəlmanların bundan heç bir dünyəvi mənfəətləri yoxdur; onların yeganə məqsədi Allahın təbliğ əmrini yerinə yetirməkdir. Belə səmimi çağırışa mənfi cavab vermək yalnız insanın özünə zərər verəcək hərəkətdir. Amma inkarçılar bu həqiqəti qavraya bilməz, öz əbədi həyatlarından söhbət getdiyini dərk edə bilməzlər. Hətta özlərinə edilən çağırışları qəbul etməməklə xeyir qazandıqlarını düşünər və bundan ötrü sevinərlər. Amma bu, olduqca yanlış anlayışdır və sahibinə zərər gətirəcək. Bir ayədə özlərinə edilən xəbərdarlıqlara məhəl qoymayaraq, öz bildiklərini etməyə davam edənlərin aqibəti belə bildirilir:

Hər kəs doğru yol ona bəlli olduqdan sonra elçiyə qarşı çıxsın və möminlərin yolundan başqa bir yolla getsə, onu üz tutduğu yola yönəldər və Cəhənnəmdə yandırırıq. Ora nə pis yataqdır. (Nisa surəsi, 115)

Bəs niyə insanlar özlərini içində olduqları qaranlıq ruh halından qurtararaq dünyada və axirətdə gözəl həyatla yaşadacaq, səhvlərindən, çatışmazlıqlarından xilas edəcək, xeyirə və hamısından da əhəmiyyətli Allahın rızasına qovuşduracaq sözlərə iman gətirmirlər? Bununla əlaqədar bir çox səbəb söyləyə bilərik. Bu səbəblərə əvvəla, Allah və axirət qorxularının olmaması, özlərini çatışmazlıqlardan, səhvlərdən uzaq görmələri, qürurları, verilən nəsihətlərin "...**sənin özlərini çağırtdığın şey, müşriklərə ağır gəldi...**" (Şura surəsi, 13) ayəsində də bildirildiyi kimi, qürurlarına ağır gəlməsi və sair şeylər göstərilə bilər.

Sonrakı səhifələrdə inkarçıların Allaha çağırıldıqlarında niyə iman gətirmədiklərindən bir qədər də ətraflı bəhs edəcəyik.

"Vidantlarına uymayan insanlar gözəl sözə əməl etməzlər"

Adnan Oktar: Həqiqətən Allahın ruhunu daşıyan insanın, onsuz da şüuru açıq olur. Lakin insanların əksəriyyəti ölüdür. Ölü insanlardan ötrü insanlar çox təəccüblənirlər. Məsələn, insanlar onlara ən məqbul bir şeyi belə başa sala bilmir. Məsələn, açıq şəkildə, göz görə–görə əxlaqsızlıq edir, vidansızlıq edir. İnsanlar da təəccüblənərək; "bu necə insandır?" deyir. Halbuki o bunu, ölü olduğu üçün edir. Allah onlar barədə; "gözləri görməz", şeytandan Allaha sığınırım, "qulaqları eşitməz, qəlb gözləri də kordur" deyir. "Sən onları diri hesab edərsən, halbuki onlar ölüdürlər" deyir. Allah tam bir cəsəddən bəhs edir. Bunlar möhkəm ayələrdir, mənaları aydındır. Yəni məxluqdur, anlamır. Allah qəlb gözünü də kor etmişdir. İnsanlar da onlardan insanlar üçün, Allah üçün, Quran üçün yaxşı bir əməl gözləyirlər. Qətiyyənlə şey etməzlər. Məsələn, onlara başa salmaq üçün göm–göy göyərər, dərini heç cür başa sala bilmir. Daşa deyirmiş kimi. Belə insanlar təsirlənməzlər, heç bir şey olmaz.

Aparıcı: Bəli. Niyə bəs özümüzü tanımaqdan, daha doğrusu Allahı tanımaqdan yada Allahın var olduğunu bilməkdən qorxuruq?

Adnan Oktar: Əleyhinə bir şey olacaq zənn edir. Kefinin, xoşbəxtliyinin və sevincinin yox olacağını zənn edir. Halbuki əksinə ən böyük zövq alar. Dərindən sevməyi öyrənər. Dünyadakı ən böyük zövqdür. Nəfs zövqüdür. Ən böyük nəfs zövqünü qazanmış olar. Bu, nə bir restoranda yemək yeməyə bənzər, nə bir turist gəzintisinə bənzər, nə də bir musiqi dinləməyə bənzər, bu alınacaq bütün zövqlərdən qat–qat üstün müqayisə edilməz bir zövqdür. Zövq ölçüsüdür. Altıncı hissidir. Mömin bunu qazanar. Belə ki, bu zövqü qazanan üçün günün 24 saati çox zövqlüdür, hər şeydən çox zövq alar. Cüzi bir şey belə ona böyük zövq verər. Amma digər insanların qətiyyənlə xoşbəxt olurlar, belə ki, onların hər şeyi, pulu, yeyib–içməyi, var–dövləti olsa belə. Yeməkləri onu narahat edər, yəni onları özünü ölümə aparan xolesterol yükü kimi görər, başına bəla kimi görər. Evinin hər an yanması, əlindən alınması, maddi cəhətdən çıxılmaz vəziyyətə düşməsi və s. kimi qorxulardan qətiyyənlə yaxasını qurtara bilməz. Məsələn, uşağını məktəbə göndərər və onun dərini çəkər. Görəsən avtomobil mi dəydi? Başına bir iş mi gəldi? Özünün xeyli dərnləri olar. Məsəl üçün, gözünə bir şey olar; görəsən gözümdə xərcəng xəstəliyi mi yaranmağa başladı? Dodağında bir şey əmələ gələr; görəsən xərcəng xəstəliyi mi yaranmağa başladı? Bir yerinə baxıb bir şey görər, görəsən bu urdurmu? deyər. Yox, deyəsən məndə apendisit əmələ gəldi? Hər gün bir narahatlıq və əzab içində olar. Təkcə özü üçün deyil, ailəsi üçün də əzab və qorxu içində olar və bundan ötrü də, əsəbləri xeyli pozular. Ya daima siqaret çəkirlər, ya öcəşkən və təcavüzkar olurlar, ya da narkotikdən istifadə etməyə başlayırlar, bildiyiniz kimi, bu bütün dünyada geniş yayılmışdır. ABŞ–da əsas məsələdir. Narkotikdən, kokaindən, marixuanadan istifadə etməyən olduqca az insan var. Bu, dövlət rəhbərlərindən tutmuş, xalqın ən aşağı

təbəqəsinə daxil olan insanlar arasında da geniş yayılmışdır. (Hörmətli Adnan Oktarın Kanal 35-də verdiyi müsahibədən, 14 fevral 2009-cu il)

Allaha və axirətə iman etmədikləri üçün

Ətrafınızda gördüyünüz hər hansı bir insana; "Allahdan qorxursanmı?" deyə sual versəniz, bu insanın verəcəyi cavab böyük ehtimal ki, "bəli" olacaq. Lakin bir insanın Allahdan qorxub qorxmadığının tam olaraq başa düşülməsi üçün, bunu yalnız sözlə ifadə etməsi kifayət deyil. İnsanın həqiqətən qorxub qorxmadığını, yəni qəlbindəkini bilən yalnız Allahdır. Ancaq möminlər də bunu onun həm sözlərindən, həm də davranışlarından anlaya bilirlər. Bunun üçün, həmin bu insanın Allahı razı salmaq üçün etdikləri ilə bu mövzuda söylədiyi sözlər düz mütənasib olmalıdır. Əgər bir insan Allaha olan qulluq vəzifəsini tam şəkildə yerinə yetirmirsə, Onun qoyduğu hüdudlarını aşmaqdan çəkinmirsə və ya özünə Allahın ayələri xatırladıldığı zaman bunlara tabe olmur, bu insanın Allahdan qorxduğuna inanmaq qeyri-mümkündür.

Allah Quranda özlərinə verilən öyüddən üz döndərən insanların vəziyyətini belə bildirmişdir:

Onlara nə olub ki, öyüddən üz döndərilər? Sanki ürküdülmüş vəhşi uzunqulaqlardır ki, aslandan qaçirlar. Əksinə, onlardan hər biri vəhy olunmuş səhifələrin məhz ona verilməsini istəyir. Xeyr! Əksinə, onlar Axirətdən qorxmurlar. Xeyr! Bu (Quran) bir öyüddür. İstəyən öyüd alıb düşünər. (Müddəssir surəsi, 49–55)

Yuxarıdakı ayələrdən də görüldüyü kimi, inkarçıların öyüddən üz döndərmələrinin, hətta qaçmalarının səbəbi Allahdan və axirətdən qorxmamalarıdır. Ancaq bu insanlar; üz döndərdikləri hər öyüd və eşitməməzliyə vurduqları hər gözəl sözə görə haqq-hesab günü sorğu-sual olunacaqlar və həyatlarında heç qarşılaşmadıqları əzabla qarşılaşacaqlar. Hər dəfə özlərinə bildirilən həqiqətləri anlamazlıqdan gəldikləri və doğru yola çağırıldıqları vaxt buna tabe olmadıqları təqdirdə, cəhənnəmə bir addım da yaxınlaşırlar. Allah bu insanlara dünyada müəyyən qədər möhlət verər və "bəlkə öyüd alıb düşünərlər" deyər xəbərdar edənlər göndərər. Bu möhlət, çox vaxt Allah qorxusu və axirət inancı olmayan insanları aldadar. Daha yaşayacaq çox illərinin olduğunu düşündükləri üçün, özlərinə xatırladılan şeylərə məhəl qoymazlar və bunda da heç bir problem görməzlər. Hətta olduqca sayğısız və üsyankar ifadələr işlədər, belə ki; **"...bəz niyə Allah bizi dediklərimizə görə cəzalandırmır?..."** (Mücadilə surəsi, 8) deyəcək qədər həddlərini aşarlar. Bu sözləri işlədəcək qədər Allah qorxusundan və axirət həqiqətindən uzaq insanların möminlərin çağırışlarına cavab vermələri onsuz da qeyri-mümkündür.

Bu insanlar gözəl sözə əməl etməməklə nə qədər böyük ziyana uğradıqlarını, ancaq öldükdən sonra anlayacaqlar. Ancaq o zaman həqiqi mənada Allah qorxusunu bütün

mənlikləriylə hiss edəcəklər. Cəhənnəm əzabının şiddətini isə içinə girib onu daddıqları vaxt, öyrənmiş olacaqlar. Quranda bu insanlara cəhənnəmdə belə səsələnəcəyi bildirilmişdir:

İnkarçılar Odun qarşısına gətiriləcəkləri gün onlara: “Məgər bu, həqiqət deyilmi?” deyiləcəkdir. Onlar: “Bəli, Rəbbimizə and olsun ki, həqiqətdir!” deyəcəklər. Allah da: “İnkar etdiyinizə görə dadın əzabı!” deyəcəkdir. (Əhqaf surəsi, 34)

Vicdanlarına deyil, nəflərinə uyduqları üçün

İnkarçıların Allah yoluna çağırıldıqları vaxt, bu çağırışa cavab verməmələrinin səbəblərindən biri də vicdanlarına uymayıb, nəflərinə uyaraq hərəkət etmələridir. İnsan çətin bir vəziyyətlə üzləşdikdə, mühüm bir qərar verməsi və ya yaxşı ilə pis arasında seçim etməsi lazım gəldikdə içindən iki ayrı səsin gəldiyini hiss edər. Bu səslərdən biri ona yaxşı və doğru olanı göstərdiyi halda, digəri pis və yanlış olana sövq edər. Hər insan içindəki bu səsi eşitmişdir. Məsələn, ehtiyac içindəki bir insana kömək etmək lazım gəldikdə, içindən bir səs əlindən gələnin ən çoxunu bu insana verməsini söylədiyi halda, digər səs ona kömək edəcəyi təqdirdə, özünün ehtiyac içində qalacağını, bunu etməyin onun üzərinə düşmədiyini və daha bir çox şeyi qulağına pıçıldayar. Bu səslərdən doğru və yaxşı olanı göstərən vicdandır və vicdan Allahın səsidir. Nəfs isə pis şeyləri pıçıldayar və şeytanın səsidir.

Allah Şəms surəsində insanın, nəfsin pisliyi əmr edən xüsusiyyətindən uzaq durmasını belə əmr edir:

And olsun nəfsə, ona nizam və biçim verənə, ona günahları və onlardan uzaq durmağı təlqin edənə! Nəfsini təmizləyən uğur qazanmışdır. Onu batıran isə ziyana uğramışdır. (Şəms surəsi, 7–10)

Ayələrdə də bildirildiyi kimi, Allah insana nəfslə yanaşı, həmin nəfsə günahlardan uzaq durma duyğusunu təlqin etmişdir. Vicdan eyni zamanda bu çəkinmə istəyidir və insanı daim Allahın razı olacağı, bəyənəcəyi rəftarlara yönəldər. İnsan bu səsə qulaq asıb uyduğu təqdirdə Allahın razı olacağı və gözəl nemətlərlə dolu tərtəmiz həyat yaşayar. Vicdan insana gözəl sözə əməl etməsini, Allaha təslim olmasını, Allahın hüduqlarını qorumağı pıçıldadığı halda, nəfs insana pis əməlləri və inkarı, öyüddən üz döndərməyi əmr edər. Vicdanına uymayan insan, nəfsinə uymuş olur ki, bu insan da böyük ziyan içərisindədir. Çünki Allah bir ayəsində nəfsin pis əməllərə sövq edən xüsusiyyətini Hz. Yusif (ə.s)–in ağızından çıxan sözlə belə bildirir:

Mən özümə bəraət qazandırmıram. Çünki, Rəbbimin rəhm etdiyi kəs istisna olmaqla, nəfs insana var gücülə pis işləri əmr edər. Həqiqətən, Rəbbim Bağışlayandır, Rəhmlidir". (Yusif surəsi, 53)

Vicdan; Allahın dünyada insana, nəfsin əmr etdiyi pis şeylərdən çəkinmək üçün verdiyi ən böyük nemətlərdən biridir. Çünki insan bütün həyatı boyu müxtəlif sınaqlardan keçirilər. Qarşısına çıxan hadisələrdə, edilən çağırışlarda, verilən öyüdlərdə, yaxşı ilə pisi ayırd etmək və bəzi seçimlər etmək məcburiyyətində qalar. Etdiyi bu seçimlər, verdiyi reaksiyalar və qərarlar onun sonsuz axirət həyatındakı yerini müəyyənləşdirəcək. Vicdan; insanın nə edəcəyindən, harada olacağından və hansı vəziyyətlə qarşılaşacağından asılı olmayaraq, hər vəziyyətdə özünə Allahın bəyənəcəyi ən doğru və gözəl rəftarı göstərməyi əmr edər. İnsan istəsə də, istəməsə də, hətta vicdanının səsinə ört-basdır etməyə çalışsa da, vicdan yenə susmaz, mütləq haqqı insana pıçıldayar. İnsana düşən isə, bu gözəl sözə əməl etmək və Allahın yoluna dəvət edənlərə, yaxşı əməllər işləməyi əmr edən və pis əməllər görməyi qadağan edənlərə tabe olaraq Allaha təslim olmaqdır.

Hər insan Allahın doğru yoluna, gözəl əxlaqa, haqq dinə tabe olmağa, ibadət etməyə, yalnız Allahın rızasını axtarmağa, axirət üçün hazırlıq görməyə, dünyəvi ehtiraslardan xilas olmağa dəvət edildiyi vaxt, bunun doğruluğunu vicdanı sayəsində anlayar. Amma dini inkar edənlər böyük səhvlik edərək vicdanlarının səsinə eşitməməzliyə vurur, nəfslərinin özlərini sövq etdiyi pis əməllər işləyərək yaşamağa davam edirlər.

Məsələn, təsəvvürümüzdə Allahın varlığını inkar edərək səhvliyə yol verən ateist bir insan canlandırmaq. Bu insan vicdanının səsinə eşitməməzliyə vurmuş, nəfsinin hiyləsinə düşmüş bir insandır. Çünki hər insan, ətrafındakı yaradılış dəlillərini görə biləcək, kainatda olan hər hansı bir şeyin təsadüfən yarana bilməyəcəyini, hamısının üstün qüdrət sahibi bir yaratıcı tərəfindən yaradıldığını anlaya biləcək vicdana və anlayışa malikdir. Bu insana bir ağac rəsmi göstərsək və "bu rəsim yerə tökülən boyaların təsadüfən qarışması nəticəsində meydana gəldi, şüurlu şəkildə çəkilmədi" desək buna qətiyyənlə inanmaz. Amma bəlkə də, eyni insan aqlını, məntiqini, vicdanını bir kənara qoyaraq, həqiqi bir ağacın təsadüfən yarandığını, yaradılmadığını iddia edə bilər. Məhz bu vicdana uymamağın, nəfsə uyaraq inkarda israr etmənin açıq-aydın bir nümunəsidir.

Necə ki, bugünkü gündə ətrafımıza baxdığımız vaxt, bu yanlış məntiqi israrla davam etdirən bir çox insanın olduğunu görürük. Bu insanlara iman etmələri üçün edilən çağırışlar da nəticəsiz qalır. Özlərinə göstərilən dəlillərə inanmamaqda israr edən bu insanlar, vicdanlarının səsinə dinləmədikləri üçün gözəl sözə əməl etmirlər. Amma bu insanlar, haqq-hesab günündə dünyada olarkən çağırışlara cavab vermədikləri və özlərini yaradan Allahın sonsuz qüdrətini qiymətləndirə bilmədikləri üçün peşman olacaqlarını unutmamalıdırlar.

Səmimi insan istənilən halda vicdanına uyar

Aparıcı: Bəli. Yaxşı, nəfsdən bəhs etdik, şirk qoşmaqdan bəhs etdik. Biz nəfsimizlə necə mübarizə apara bilirik? Və ya necə olur ki, apara bilmirik? Hansı vəziyyətdə nəfsimizə müdaxilə edə bilmirik? Bəs hansı vəziyyətdə edirik?

Adnan Oktar: Bəli, insanın vicdanı mənfəətləri və məntiqiylə zidd düşdükdə, əgər o mənfəətlərinə və məntiqinə uyğun hərəkət edərsə bu nəfs deməkdir. Nəfsinin istəyini üstün tutur deməkdir. **Biz daim haqqın, doğrunun tərəfində durmaq məcburiyyətindəyik. Məsələn, tutaq ki, bir insan var, əzab çəkir, narahatdır, bizim onu xilas etmək imkanımız var, amma bu bizə baha başa gələcək. İnsanlar bundan qaçırlar. Məntiqlə düşünərək; "onsuz da pulum azdır, bu az pulumu da ona mı verim?" deyir. Əlbəttə ki, o pulu ona ver, Allah sənə daha artığını verər. Həmin insana o pulu vermir. Allah bu dəfə o pulu onun üçün xəstəxana verəcəyi pula döndərir. Qat-qat çoxunu xərcləyir. Heç gözləmədiyi yerlərə xərcləyər və axirətdə də nəsibi olmaz. Yəni hər şeydə Allah rızasının ən çoxunu qazanmaq variantı seçilməlidir. Dost seçərkən, yoldaş seçərkən, evlənərkən, peşə seçərkən, bir yerə gedərkən, bir şey edərkən həmişə Allahın rızasının ən çoxunu axtarılaq hərəkət edilməlidir. O zaman daim bərəkət və gözəllik yaşanar. Əks halda uğursuzluq, bərəkətsizlik sonu gəlməyən tərsliklər yaşanar. Eləcə də, diqqət edirsinizsə insanlar daimi boğuşma halındadır, daima; "əfsus", "tərslik" "batdım", "yandım", "ölürəm", "görəsən məndən daha dərdli insan vardır mı?", "bütün ömrüm dərdlərlə, bəlalarla keçir" deyərlər. Həqiqətən də Allah süründürür. **Amma dürüst səmimi insanlar, daim Allah rızası üçün hərəkət edənlərin yolu daim açıqdır, daim xoşbəxt olurlar, daim gözəl yolda gedərlər.** (Hörmətli Adnan Oktarın Kanal 35-dəki müsahibəsindən, 14 fevral 2009-cu il)**

Özlərini digər insanlardan üstün gördükləri üçün

İnkarcı insanın, gözəl sözə əməl etməsinə və iman edənlərin yolu ilə getməsinə mane olan ən böyük səbəblərdən biri də qürurlu və təkəbbürlü olmasıdır. Allahın; **"vicdanları qəbul etdiyi halda, zülmkarlıq və təkəbbürlərindən ötrü bunları inkar etdilər..."** (Nəml surəsi, 14) ayəsində də bildirdiyi kimi təkəbbür, inkarın ən əhəmiyyətli səbəblərindən biridir. Qürur və təkəbbür deyildikdə isə ağla dərhal şeytan gəlməlidir. Çünki şeytan Allahın hüzurundan qürurlu və təkəbbürlü olduğundan üçün qovulmuşdur. Allah bu hadisəni Quranda belə bildirir:

Sizi xəlq etdik, sonra sizə surət verdik, sonra da mələklərə: **"Adəmə səcdə edin!"** – dedik. İblisdən başqa hamısı səcdə etdi. O, səcdə edənlərdən olmadı. Allah dedi: **"Mən sənə əmr etdikdə sənə səcdə etməyə nə mane oldu?"** İblis dedi: **"Mən ondan daha üstünəm. Çünki Sən məni oddan, onu isə palçıqdan yaratmısan!"** Allah dedi: **"Buradan aşağı en! Burada təkəbbürlük göstərmək sənə yaramaz. Çıx get, çünki sən alçaldılmışlardansan".** (Əraf surəsi, 11–13)

Ayələrdən görüldüyü kimi, şeytan, hz. Adəm (ə.s)–a səcdə etməyi qüruruna sığışdırma bilməmiş və özünün hz. Adəmdən daha üstün olduğunu iddia etmişdir. Cənnətdən qovulmasının səbəbi də budur. Dünyada da şeytanın yoluna tabe olan insanların vəziyyəti buna bənzərdir; onlar da şeytanın təlqinlərinə açıq olduqları üçün gözəl sözə əməl etməzlər, çağırıldıqları şeylərə qürurla və həyasızca cavab verərlər. Məsələn, belə bir insana yanlış bir rəftarı xatırladılaraq, Qurana görə doğru olanın nə olduğu deyilsə, bunu qüruruna sığışdırma bilməyəcəkdir. Dolayısıyla bu xatırlatmaya məhəl qoymayacaq və yanlış rəftarını qətiyyənlə düzəltməyəcək. Allah başqa bir ayədə özünü yüksək tutmağın, yəni eqoistliyin insanları günaha necə sürüklədiyini belə bildirir:

Ona: **"Allahdan qorx!"** deyildikdə, lovğalıq onu daha da günaha sürükləyər. Ona Cəhənnəm kifayət edər. Ora nə pis yataqdır! (Bəqərə surəsi, 206)

Digər bir ayəsində isə Allah bu insanlara çağırıldıqları şeylərin ağır gəldiyini bildirir ki, bunun da təməlində eyni səbəb yatır:

...Sənin çağırdığın şey müşriklərə ağır gəldi. Allah istədiyi kəsi bunun üçün seçər və Ona səmimi-qəlbdən üz tutanı Özünə tərəf yönəldər. (Şura surəsi, 13)

Quranda inkarçıların doğru yolla getməmək üçün ortaya atdıqları bəhanələrdən birinin də, özlərinə öyüd verən, yaxşı əməllər işləməyi əmr edən insanların özləri kimi ətdən sümükdən insanlar olmaları olduğunu bildirilmişdir. Bütün dövrlərdə yaşayan inkarçılar bu zehniyyətdə olmuşdur. Allah inkarçıların bu primitiv məntiqindən bir çox ayəsində xəbər vermişdir:

Onlar dedilər: “Siz də bizim kimi sadəcə bir insansınız. Mərhəmətli Allah heç bir şey nazil etməmişdir. Siz ancaq yalan danışırsınız”. (Yasin surəsi, 15)

Onun qövmünün irəlidə gedən inkarçıları dedilər: “Biz səni özümüz kimi sadəcə bir insan hesab edir və içimizdən ancaq düşüncəsiz olan ən rəzil adamların sənə qoşulduğunu görürük. Həmçinin sizin bizdən üstün olduğunuzu da görmürük. Əksinə, biz sizi yalançı hesab edirik”. (Hud surəsi, 27)

Qövmünün inkar edən ağsaqqalları dedilər: “O da sizin kimi sadəcə bir insandır. Sizə böyüklük etmək istəyir. Əgər Allah elçi göndərmək istəsəydi, mələklər göndərərdi. Biz bunu ulu babalarımızdan eşitməmişik. (Muminun surəsi, 24)

Ayələrdə də bildirilən bu azğın anlayışa görə, bir insanın digər bir insanı imana dəvət edə bilməsi üçün, onun, digər insanlardan üstün bəzi xüsusiyyətləri olmalı, xətalardan və qüsurlardan münəzzəh varlıq olmalıdır. İnkarçıların bu azğın düşüncələri müqabilində elçilərin verdikləri cavab isə belə olmuşdur:

Elçiləri onlara dedilər: “Biz də sizin kimi bir insanıq. Lakin Allah Öz qullarından istədiyinə lütfkarlıq edir. Allahın izni olmadan biz sizə heç bir dəlil gətirə bilmərik. Möminlər ancaq Allaha təvəkkül etməlidirlər. (İbrahim surəsi, 11)

Egoistliyin digər əlaməti də qarşı tərəfin özündən daha ağıllı ola biləcəyini, daha məqsədəuyğun qərarlar verə biləcəyini qəbul etməmək, daim öz ağılının daha üstün olduğunu düşünməkdir. "Ağılı bəyənmək" kimi xarakterizə edə biləcəyimiz bu pis xüsusiyyətə sahib insanlar daima çox böyük ziyan içərisindədirlər. Hər şeydən əvvəl bu

insanlar yaxşı və gözəl də olsa başqa fikirlərə açıq deyillər. Ən kiçik məsləhətə, öyüdə belə dözümləri yoxdur. Öz ağıllarını bəyəndikləri üçün haqq olan hər cür çağırış qarşısında, qulaqları tıxalı, gözləri isə bağlı vəziyyətdədirlər. Halbuki Allah; **"...Biz istədiyimiz kəsi dərəcə–dərəcə yüksəldirik. Hər bilik sahibindən də üstün bir bilən vardır"** (Yusif surəsi, 76) ayəsiylə insanları bu yanlış düşüncədən çəkirdirmişdir.

Buna görə də, bir insan, ətrafındakı insanların özündən daha ağıllı ola biləcəyini düşünərək hər cür fikrə, tənqidə, xəbərdarlıq və ya tövsiyəyə açıq olmalıdır. Ancaq bu fikirlər, xəbərdarlıq və tövsiyələr də, şübhəsiz ki, Qurana uyğun olmalıdır. Çünki cahil insanlar bir–birlərinə öz batil meyarları və öz çirkin əxlaqları çərçivəsində tənqidlər yönəldəcək və gözəl yola yönəltməyəcəklər. Təkcə Allahın insanlara endirdiyi yeganə düzgünlük meyarı olan Qurana uyan insanların çağırışları insana fayda verir. Çünki möminlər hadisələri Quran gözüylə qiymətləndirə bilən, təmiz ağıl sahibi insanlardır. Hadisələrə baxış prizmaları və sözləri də, daim Quran məntiqinə əsaslandığından olduqca məqsədəuyğundur. Eynilə, bir–birlərinə göstərdikləri çıxış yolları, problemlər qarşısında gətirdikləri həllər də belədir. Bu vəziyyətdə möminlərin hər söylədiyinə, izah etdiklərinə, xəbərdarlıq və ya tövsiyələrinə rahatlıqla təslim olmaq ən ağıllı hərəkət olacaq.

Lakin öz ağılını yetərli hesab edən və içində olduğu vəziyyətdən məmnun olan insanlar isə, özlərini inkişaf etdirməyə ehtiyac duymazlar. Bundan ötrü də, doğrunu və yaxşını tapa bilməz, öz qurduqları kiçik dünyada, xətaları, çatışmazlıqları və qüsurlarıyla yaşamağı qəbul edərlər. Bu insanlar qürurlarından ötrü böyük ziyana uğrayarlar. Yaxşı və gözəl olan, özlərini xoşbəxt edəcək, rahatladacaq həqiqətləri, (üstəlik, vicdanları da qəbul etməsinə baxmayaraq) sırf eqoistliklərindən ötrü qəbul etməzlər. Ancaq cəhənnəm əzabını daddıqları vaxt, bu qürurları yox olar. Artıq Allaha boyun əymiş, təslim olmuş vəziyyətdə sonsuza qədər yalvararlar, amma orada özlərinə; **"dad bu əzab! Sən ki (öz aləmində) üstün və şərəfli idin"** (Duxan surəsi, 49) deyə səslənilər.

İnkarçılar gözəl sözə pis sözlə cavab verərlər

Onlar dedilər: "Yəqin ki, biz sizdən ötrü uğursuzluğa düşər olduq. Əgər (söylədiklərinizə) son qoymasanız, sizi mütləq daşqalaq edəcəyik və bizdən sizə mütləq ağırlı–acı bir əzab toxunacaqdır". Elçilər dedilər: "Sizin uğursuzluğunuz öz ucbatınızdandır. Məgər sizə edilən öyüd verildiyinə görə mi uğursuzluğa düşər oldunuz? Doğrusu, siz həddi aşmış bir qövmsünüz". (Yasin surəsi, 18–19)

Yuxarıdakı ayələrdə özlərinə xəbərdar edib qorxutmaq üçün elçilər göndərilən bir şəhər camaatının özlərinə verilən öyüdlərə qarşı göstərdikləri xoşagəlməz reaksiya xəbər verilir. Bu nümunədə görüldüyü kimi inkarçılar, özlərini gözəl sözlə haqq dinə dəvət edən möminləri açıq şəkildə təhdid edirlər və bu təhdidlərinin tək səbəbi, möminlərin özlərini Allaha və Onun dininə dəvət etmələridir. Bundan ötrü böyük kin və qəzəb hissəsinə qapılırlar. Belə ki, bu kin və qəzəbləri bəzən baxışlarında da əks olunur. Allah Quranda inkarçıların bu hallarını belə xəbər verir:

Həqiqətən, inkarçılar Zikri (Quranı) eşitdikləri zaman öz baxışları ilə az qala səni gözə gətirəcəkdilər. Onlar çarəsizlikdən: “O, dəlidir!” deyirlər. Halbuki bu Quran aləmlər üçün öyüd–nəsihətdən başqa bir şey deyildir. (Qələm surəsi, 51–52)

Allahın yuxarıdakı ayələrdə də bildirdiyi kimi, inkarçılar, sırf özlərini haqqa çağırdıqları, axirəti və haqq–hesab gününü xatırladıqları üçün Allahın elçilərinə bu qədər kin bəsləyərlər. Halbuki bu və bənzəri reaksiyalar ancaq onların haqq qarşısındakı acizliklərinin və çarəsizliklərinin bir göstəricisidir. Haqqa qarşı gətirə biləcəkləri heç bir açıqlama olmadığı üçün, həm bu cür üsullarla möminləri susdurmağa, həm də həqiqətləri görməzlikdən və anlamazlıqdan gəlməyə çalışırlar. Bu reaksiyalar iman edənlərə qətiyyə təsir etməz, Allahın özlərinə əmr etdiyi şəkildə, eyni gözəl üslubla dini təbliğ etməyə davam edirlər.

Quranda hz. İbrahim (ə.s)–ın, atasını Allaha qulluq etməyə çağırması və atasının bu çağırışa tabe olmaq əvəzinə verdiyi reaksiya hər iki tərəfin üslubu arasındakı ziddiyyəti əks etdirməsi baxımından mühüm nümunədir:

Bir zaman o, atasına demişdi: “Atacan! Nə üçün eşitməyən, görməyən və sənə heç bir faydası olmayan bir şeyə sitayiş edirsən? Atacan! Həqiqətən, sənə gəlməyən bir elm mənə gəlmişdir. Arxamca gəl ki, səni doğru yola yönəldim. Atacan! Şeytana ibadət etmə! Həqiqətən, şeytan Mərhəmətli Allaha çox asi oldu. Atacan! Qorxuram ki, Mərhəmətli Allahdan sənə bir əzab toxunsun və beləcə, şeytana yoldaş olasan”. Atası dedi: “Sən mənim məbudlarımdan üzümü çevirirsən, ey İbrahim!? Əgər buna son qoymasan, səni mütləq daşqalaq edəcəyəm. Uzun müddət məndən uzaq ol!” İbrahim dedi: “Sənə salam olsun! Mən Rəbbimdən sənə üçün bağışlanma diləyəcəyəm. Həqiqətən, O mənə qarşı çox lütfkardır. Mən sizi və Allahdan başqa sitayiş etdiyiniz bütələri tərk edir və öz Rəbbimə dua edirəm. Ola bilsin ki, mən Rəbbimə dua etməklə heç vaxt bədbəxt olmayım”. (Məryəm surəsi, 42–48)

Həz. İbrahim (ə.s) kimi üstün əxlaqlı, Allahın Quranda həlim xasiyyətli olaraq qeyd etdiyi seçilmiş bir peyğəmbərə qarşı, öz atasının bu qədər düşməncəsinə bir reaksiya verməyinin tək səbəbi var: Həz. İbrahim (ə.s)-ın onu vahid olan Allaha qulluq etməyə çağırması, yəni gözəl sözə dəvət etməsidir... həz. İbrahim (ə.s) bunu edərkən atasına qarşı olduqca hörmətli davranmış və gözəl xitablar işlətməmişdir, lakin bunun müqabilində atası ona qəzəb dolu cavablarla qarşılıq vermişdir. Lakin buna baxmayaraq, həz. İbrahim (ə.s)-ın üslubu heç dəyişməmiş, Allahın əmr etdiyi şəkildə cahillik edən atasından gözəl şəkildə ayrılmışdır.

Gözəl sözü eşitməməzliyə vuranlar

Əvvəlki səhifələrdə izah etdiyimiz kimi, möminlərin sözüünə əməl etməyənlər arasında müxtəlif reaksiyalar göstərənlər, təcavüzkar üslub nümayiş etdirənlər, üz döndərənlər, kin və qəzəb hissəsinə qarılıb deyilənləri şiddətlə rədd edənlər olduğu kimi, bir də bütün öyüdləri eşitməməzliyə vurub heç bir reaksiya verməyənlər də var. Allah Quranda bu insanları da bizə tanıtmışdır. Bunlar ayənin ifadəsiylə; **"...qəlbləri (hər cür) həssaslıqdan məhrum olanlardır..."** (Həcc surəsi, 53). Möminlərin səmimi və hikmətli izahatları bu insanlar üzərində heç bir təsir yaratmaz. Heç bir reaksiya verməmələrinin səbəbini isə Allah Quranda belə bildirmişdir:

...Onların qəlbləri var, onunla anlamazlar; gözləri var, onunla görməzlər; qulaqları var, onunla eşitməzlər. Onlar heyvan kimidirlər, hətta daha çox azğınlıqdadırlar. Qafil olanlar da məhz onlardır. (Əraf surəsi, 179)

Onlardan səni dinləyənlər də vardır. Məgər karlara – əgər anlamırlarsa – sənmə eşitdirəcəksən? Onlardan sənə baxanlar da vardır. Məgər korları – əgər görmürlərsə – sənmə doğru yola yönəldəcəksən? Həqiqətən, Allah insanlara əsla zülm etməz, lakin insanlar özləri özlərinə zülm edirlər. (Yunis surəsi, 42–44)

De: "Mən sizi ancaq vəhy ilə xəbərdar edib qorxuduram". Karlar, xəbərdar edilsələr də, çağırışı eşitməzlər. (Ənbiya surəsi, 45)

Kənardan baxanda gözləri görənlər, qulaqları eşidən bu insanlar əslində Qurana görə bir mənada kor və kardırlar. Xüsusilə Allah; **"çünki əslində maddi gözlər deyil, kökslərdəki qəlb kor olur"** (Həcc surəsi, 46) ayəsiylə bu insanların qəlblərinin mənəvi korluğundan bəhs edir. Bu, əslində din əxlaqını qəbul etməyən insanlara Allahdan verilmiş çox böyük bəladır.

Qürurlanmalarına, inkarlarına qarşılıq olaraq Allah bu insanların ağıllarını və qavrama qabiliyyətlərini tamamilə əllərindən almışdır. Buna görə də, özlərinə izah edilənləri dinləmələrinə baxmayaraq, bunları qətiyyənlə dərk etməzlər. Allah inkarçıların bu hallarını digər bir ayədə belə bildirir:

Aralarında səni dinləyənlər də vardır. Lakin anlamasınlar deyə onların qəlblərinə pərdə çəkdik, qulaqlarına da tıxac vurduq. Onlar hansı açıq-aydın ayəni görsələr də, yenə ona inanmazlar... (Ənam surəsi, 25)

Bundan ötrü Allah ayələrində möminlərin, bu insanları gözəl əxlaqa çağırmaqlarının ölü bir insanı çağırmaqdan elə də fərqli olmadığını xəbər verir:

Sözsüz ki, sən nə ölülərə söz eşitdirə bilər, nə də dönüb gedən karlara çağırışı çatdırı bilərsən. Sən korları düşdükləri azgınlıqdan doğru yola çıxara bilməzsən. Sən yalnız ayələrimizə inananlara söz eşitdirə bilərsən ki, bunlar da müsəlmanlardır. (Nəml surəsi, 80–81)

Bir insanın baxdığını görə bilməməsi, eşitdiyi və gördüyü şeyləri qavraya bilməməsi, bir sözlə, qəlb gözünün bağlı olması özlüyündə çox böyük qarşılıqdır. Ancaq inkarçılar içində olduqları bu vəziyyətin əleyhlərinə olduğunu qavraya bilməz və təcavüzkar, inkarda israr edən, eləcə də, eqoist üslublarını davam etdirirlər. Quranda doğru yola dəvət edilən bu insanların böyük qəflət içində təkəbbürlənməyə davam etdikləri belə xəbər verilmişdir:

Onlar deyirlər: “Sənin bizi dəvət etdiyinə qarşı qəlbimiz qapalıdır, qulaqlarımızda tıxac vardır, bizimlə sənin arana pərdə çəkilmişdir. Sən işində ol, biz də öz işimizdə olacağıq!” (Fussilət surəsi, 5)

Özlərini necə bir aqibətin gözlədiyini dərk etmədən işlətdikləri bu sözlərindən də görüldüyü kimi, inkarçılar həqiqətən korluq və qəflət içindədirlər. Şübhəsiz ki, hər insan yuxarıdakı ayələrdə bildirilən insanlardan olmaqdan, onların vəziyyətinə düşməkdən ciddi mənada qorxub çəkinməlidir. Çünki bu vəziyyətə düşən insan böyük qavrayış çatışmazlığı içində yaşamağa davam edəcək. Allahın ayələrini dinləyib onlara tabe olmadığı üçün, nə Quran əxlaqını yaşaya, nə də Allahın əmr və tövsiyələrini yerinə yerinə biləcək. Edilən xatırlatmalardan, verilən öyüdlərdən üz döndərdiyi üçün də, inkar içində olarkən bir gün

ölümlə qarşılaşacaq. İncarçıların ölümlə qarşılaşma anlarındakı əzabları ayələrdə belə təsvir edilir:

Kaş sən incarçıları mələklər onların canını alarkən üzünə və yanlarına vura-vura: “Dadın yandırıcı odun əzabını!” deyərkən görədin. Bu, öz əllərinizlə etdiyiniz əməllərə görədir. Yoxsa Allah qullarına zülm edən deyildir”. (Ənfal surəsi, 50–51)

İnsanlar o günlə qarşılaşmadan əvvəl xatırlamaladırlar ki, hesab günü ortaya atdıqları bəhanələr özlərini qurtara bilməyəcək. Çünki inkarda müqavimət göstərmələri, şeytanın yoluna uymaları və gözəl sözə əməl etməmələri öz seçimləridir. Yuxarıdakı ayədə də bildirildiyi kimi, Allah qullarına zülm edən deyil. Bu gerçək başqa ayələrdə də belə bildirilmişdir:

Biz heç bir ölkəni onu xəbərdar edən olmadan məhv etmədik. Onlara xatırlatmalar edilmişdir. Biz zülmkar deyilik! (Şuəra surəsi, 208–209)

Ölülər haqqı eşitməzlər

Aparıcı: Qəlblərin möhürlənməsi nə deməkdir? Qəlbi möhürlənən insan iman etmək və ya etməmək kimi iki variant arasından hansına meyl edir, hansı mövqedə yer alır?

Adnan Oktar: Həmin insanlar cəhənnəmdən gətirilmiş insanlardır. Cəhənnəmdən gəlmiş insanlardır. Peyğəmbərimiz (s.ə.v) də çox şirin və çox sevimlidir, mübarək, belə insanlarla qarşılaşmışdır. Onlara cani könüldən təbliğ etmişdir. Allah da, şeytandan Allaha sığınırım: **"Onların iman gətirmədiyinə görə az qala özünü həlak edəcəksən"** deyir. Peyğəmbərimiz (s.ə.v) var gücüylə təbliğ edir; iman etsinlər deyər. Onlar da gözlərini bərəldib baxırlar, belə mənasız baxışlarla. Halbuki o onsuz da cəhənnəmdən gəlmişdir, iman etməyəcək, onun üçün Allah onu xəbərdar edir. Bax: **"Az qala özünü həlak edəcəksən"** deyir, ruhu o qədər gözəldir ki, o qədər sevgi doludur ki, çox əzab çəkir onların iman etməməsindən, cəhənnəmə getməsinlər deyər, bu dəfə də əsəbiləşir. Özünü çox kədərləndirir, o da sağlamlığını pozacaq hala gəlir. Allah da Peyğəmbərimiz (s.ə.v)–ə: **"Az qala özünü həlak edəcəksən"**. Bunun üçün də, bu cür insanlar onsuz da xüsusi olaraq yaradılıblar, cəhənnəm üçün xüsusi olaraq yaradılmış bir camaat var, bunlar onsuz da oranın dəstəsidir, yəni bunlar oradakı yığıncaqlarından gəlirlər. Onlar onsuz da hal–hazırda orada aktivdirlər və qətiyyənlər anlamayacaq şəkildə yaradılmışdırlar. **"Gözləri görməz"** deyir Allah, **"qulaqları eşitməz"** deyir, **"onlar"** deyir, **heyvanlar kimidirlər**, **"hətta heyvanlardan da aşağı mövqedədirlər"** deyir, yəni sözü anlamamaq baxımından. Bir də: **"Qəlb gözləri də kordur"** deyir. Allah: **"Sən onları diri hesab edərsən"** deyir. Şeytandan Allaha sığınırım, **"onlar ölüdür"** deyir, lakin müsəlmanların bunu bilməyəcəyini, yəni adam zombi kimidir, amma insanlar yaşadığını zənn edirlər. Lakin ölüdür o, mən daha əvvəl də söyləmişdim. Ölü insan olur, lakin bunu bilməzlər. Yəni bir çox insan ölüdür əslində, ölü insan var. Məsələn, bir çox insan da cindir, insanlar onları seçə bilməzlər. Şeytan da vardır. İnsanların arasında gəzər. "İnsan şeytanları", insan surətində şeytan vardır, seçə bilməzlər. Ölü insanları da seçə bilmirlər. Bunun üçün də ölüyə təbliğ edir, o da divar kimi təsirlənir. (Hörmətli Adnan Oktarın Kanal 35–dəki müsahibəsindən, 7 yanvar 2009–cu il)

Gözəl sözə əməl etməyənlər şeytanın yoluna uyarlar

Əvvəlki başlıqlar altında da bəhs etdiyimiz kimi, Allah hər dövrdə mömin qulları vasitəsilə insanları Quran əxlaqına və Öz rızasına uymağa çağırmışdır. Lakin səmimi olaraq iman edənlərdən başqa insanların böyük hissəsi bu çağırışa tabe olmamış və özlərinin xeyiri üçün deyilən bu sözlərə pis sözlə, üsyanla, inkarla və lağla cavab vermişdirlər. Bunun ən bariz nümunələrini Quranda keçən peyğəmbər hekayələrində və möminlərlə cahil insanlar arasında keçən danışıqlarda görmək mümkündür.

Burada mühüm bir xüsusa diqqət çəkməkdə fayda var. Quranda xəbər verilənlər keçmiş dövrlərdə yaşamış inkarçıların verdikləri pis reaksiyalardır. Ancaq onlarla əlaqədar bildirilənləri oxuyarkən bu rəftarların keçmişdə qaldığını, bir daha yaşanmayacağını düşünmək səhv olar. Eyni rəftar pozumluqları bugünkü gündə də, keçmişdəkilərə bənzər şəkildə davam etdirilir və gələcəkdə də davam etdiriləcək. Buna görə də keçmiş qövmərlə əlaqədar hekayələri oxuyarkən hər insanın bunlardan özü üçün də pay götürməsi, keçmişdə edilmiş səhvləri təkrarlamamaq üçün onların uğradıqları aqibətdən ibrət almalıdır.

Həmçinin özünə verilən öyüdlərə qulaq asmayan bir insan, keçmiş qövmərlə əlaqədar bildirilən ayələrdə nümunə verilən ifadələrə baxaraq; "mən bu sözləri söyləmirəm, deməli, Quranda bəhs edilən bu insanlardan deyiləm" deyə də düşünməməlidir. Çünki əsil əhəmiyyətli olan deyilən sözlərin ardındakı baxış prizması və düşüncə tərzidir. Hazırkı dövrdə bəzi insanlar eynilə Quranda bildirilən insanlarla eyni sözləri işlətdiyi halda, bəziləri də fərqli sözlər və fərqli rəftarlarla eyni zehniyyəti davam etdirə bilirlər. Çünki yaşanan dövr dəyişsə də, doğru yolla getməyən, öyüddən üz döndərən, təkəbbürlənən inkarçı zehniyyət dəyişmir. Aradan əsrlərin keçməsi Quranda bildirilən həqiqətləri dəyişdirməz. Necə ki, Quranda Nuh qövmünün yalanlaması kimi, onlardan sonra gələn bir çox qövmün də bənzər rəftarı davam etdirdiyi belə bildirilmişdir:

Onlardan əvvəl Nuhun xalqı və sonrakı əlbir dəstələr də elçiləri yalançı saydılar. Hər ümmət öz elçilərini yaxalamağa qəsd edirdi. Onlar həqiqətin yalan olduğunu sübuta yetirmək üçün batil sözlərlə mübahisə aparırdılar. Mən də onları yaxaladım. Bir görəydin Mənim cəzam necə oldu! (Mümin surəsi, 5)

Halbuki bu qövmərlə göndərilən elçilər və onlara tabe olan müsəlmanlar, bu insanları alovlu odun əzabı ilə açıq şəkildə xəbərdar ediblər. Öz batil dinlərini Allahın dinindən üstün

tutan insanların həm dünyada, həm də axirətdə ziyana və əzaba məruz qalacaqlarını xəbər veriblər. Çünki bu insanların uyduqları yol Allahın yolu deyil, şeytanın yoludur. Şeytan isə insanları qurtuluşa deyil, cəhənnəm oduna çağırır. Allah bu həqiqəti bir ayəsində belə bildirir:

Şübhəsiz ki, şeytan sizin düşmənidir, siz də onu düşmən sayın. O öz tərəfdarlarını Od sakini olmağa çağırır. (Fatir surəsi, 6)

Möminlər bu insanları Allahın rızasına, rəhmətinə və cənnətinə çağırdıqları halda, onlar özlərinə deyilənlərə əməl etməməklə və üz döndərməklə onsuz da şeytanın bu dəvətinə uymuş olurlar. Əlbəttə ki, hər kimdən soruşulsa o; "mən Qurana uymuram, şeytanın çağırışına uyuram" deyə bir şey söyləməz; hətta bunu qətiyyənlə rədd edər. Amma inkarçılar qəbul etsələr də, etməsələr də gözəl sözə əməl etməməklə həqiqətən bu seçimi etmiş olurlar.

İman edənlərin cənnətə və Allahın bağışlamasına çağırmasını dinləməyib, şeytanın çağırışına tabe olanlar və onun vəd etdiyi uzun ömürə inananlar isə axirətdə tamamilə ziyana məruz qalacaqlar. Arxasınca getdikləri şeytan onları yarı yolda tərk edəcək. Allah şeytanın yoluna uyan insanların axirətdə necə vəziyyətə düşəcəklərini digər bir ayəsində belə xəbər verir:

İş bitdikdə şeytan deyəcək: "Həqiqətən də, Allah sizə gerçək vəd vermişdi. Mən də sizə vəd vermişdim, lakin sizə yalan danışdım. Mənim sizin üstünüzdə heç bir hökmranlığım yox idi. Sadəcə mən sizi dəvət etdim, siz də dəvətimi qəbul etdiniz. Buna görə də məni yox, özünüzü qınayın. Nə mən sizi xilas edə bilərəm, nə də siz məni xilas edə bilərsiniz. Heç şübhəsiz ki, mən əvvəllər də sizin məni Allaha şərikinizi rədd etmişdim". Həqiqətən, zalımlar üçün ağırılı-acılı bir əzab hazırlanmışdır. (İbrahim surəsi, 22)

Ən başda ifadə etdiyimiz kimi, imtahan mühitinin bir tələbi olaraq bütün insanları dünyada həm şeytan, həm də möminlər dəvət edər. Lakin necə bir seçim edəcəyi insanın özündən asılıdır. İnsan unutmamalıdır ki, hər kəs əbədi həyatını bu seçiminə uyğun şəkildə yaşayacaq. Şeytanın dəvətini qəbul edənlər cəhənnəm əhlindən olacaq, gözəl sözə əməl edənlər isə sonsuz cənnətlə qarşılıq görəcəklər. Öyüd alıb düşünmək və gözəl sözə əməl etmək hər insanın özündən asılıdır:

... Onlar Oda çağırırlar. Allah isə Öz izni ilə Cənnətə və bağışlanmağa dəvət edir. O, Öz ayələrini insanlara bəyan edir ki, bəlkə, düşünüb ibrət alsınlar. (Bəqərə surəsi, 221)

Gözəl söz söyləmək

...Gözəl söz kökü yerdə möhkəm olan, budaqları isə göyə yüksələn gözəl bir ağac kimidir. O ağac Rəbbinin izni ilə öz bəhrəsini hər zaman verir.... (İbrahim surəsi, 24–25)

Bura qədər həqiqi gözəl sözün Allahın yoluna çağırmaq olduğundan, bu çağırışa tabe olan və olmayan insanların rəftarlarından danışdıq. Ancaq bütün bunlarla yanaşı Allah Quranda insanların bir-birlərinə gözəl sözlər söyləmələrini, gözəl xitablar işlətmələrini də əmr etmişdir. Bu, Quran əxlaqının bir tələbidir. Allahın bu əmrini böyük diqqətlə tətbiq edən möminlər bir-birlərinə bu mənada gözəl sözlər söyləyərlər. Bir-birlərinə qarşı ən gözəl xitab formalarından istifadə edər, bir-birlərini istiqamətləndirərlər. Məsələn, möminlər bir-birlərinə qarşı əsla pis ləqəblərdən istifadə etməzlər. Çünki Allah bir ayəsində mömin qullarına bu çirkin rəftarı belə qadağan etmişdir:

Ey iman gətirənlər! Bir camaat digərini məsxərəyə qoymasın. Ola bilər ki, bunlar onlardan daha yaxşı olsunlar. Qadınlar da qadınları lağa qoymasınlar. Ola bilər ki, bunlar onlardan daha yaxşı olsunlar. Bir-birinizə tənə vurmayın və bir-birinizi pis ləqəblərlə çağırmayın. İman gətirdikdən sonra fasiq adlanmaq necə də pisdir. Məhz tövbə etməyənlər zalımlardır. (Hucurat surəsi, 11)

İnsanların bir-birlərinə gözəl sözlərlə xitab etmələri mövzusunda Quranda verilən digər bir nümunə isə, möminlərin ata-analarına qarşı istifadə edəcəkləri üslubu öyrədən ayələrdə görülə bilər. Bu mövzudakı bir ayə belədir:

Rəbbin yalnız Ona ibadət etməyi və ata-ana ilə yaxşı davranmağı buyurmuşdur. Əgər onların biri və ya hər ikisi sənin yanında qocalıq yaşına dolarsa, onlara: "Uf!" belə demə, üstlərinə qışqırma və onlara gözəl söz söylə! (İsra surəsi, 23)

Göründüyü kimi, Allah Quranda möminlərə gözəl söz söyləmələrini əmr etdiyi vaxt, sözün ən gözəlini necə söyləyəcəklərini və bunun incəliklərini də öyrətmişdir. Necə ki, yuxarıdakı ayədə ata-anaya qarşı istifadə ediləcək üslub üçün verilən nümunə bunun ən bariz göstəricilərindən biridir. Cahil cəmiyyət insanları da ata-analarına əsasən hörmətli ifadələrlə xitab edərlər. Amma mənfəətləriylə zidd düşən, nəfslərinin xoşuna gəlməyən bir mühitlə qarşılaşsalar bu rəftarlarını bir anda dəyişdirə bilərlər. Ancaq Quran əxlaqını yaşayan bir mömin ata-anasına "uf" belə deməyəcək qədər dərin hörmət anlayışına malikdir

və bu anlayışını bütün həyatı boyu, istənilən şərait altında davam etdirər. Çünki bu, Allahın bir əmri, Onun rızasını qazanmaq üçün gözəl bir yoldur.

Bunu da ifadə etməliyik ki, möminlər Allahın əmrindən ötrü yalnız öz aralarında gözəl sözlərlə danışmazlar. Həmsöhbət olduqları bütün insanlara ən gözəl şəkildə xitab edərlər. Bunun ən təəccüblü nümunələrindən biri də Allahın hz. Musa (ə.s)–a, Firona təbliğ etməyə gedərkən istifadə etməsini əmr etdiyi üslubdur. Şübhəsiz ki, Firon, tarixin gəlib–keçmiş ən zalım və inkarçı insanlarından biridir. Buna baxmayaraq, Allah hz. Musa (ə.s)–a belə buyurmuşdur:

"Fironun yanına gedin. Çünki o, azmışdır. Onunla yumşaq danışın. Bəlkə, öyüd–nəsihət qəbul etsin, yaxud qorxsun!" (Taha surəsi, 43–44).

Şübhəsiz ki, hz. Musa (ə.s)–ın Firon kimi dinə və müsəlmanlara düşmən kəsilmiş bir insana belə yumşaq söz söyləməsi, möminlərin bu mövzuda göstərməli olduqları rəftarı əks etdirməsi baxımından olduqca əhəmiyyətli bir nümunədir. Bu nümunədən də aydın olduğu kimi möminlər, insanları Allaha tərəf çağırarkən ən gözəl sözləri seçərək danışmağa çalışırlar.

Allah Quranda gözəl sözün nə qədər bərəkətli olduğunu və daim insanlara xeyir gətirəcəyini belə bir nümunə ilə bildirmişdir.

Allahın necə məsəl çəkdiyini görmürsənmi? Gözəl söz kökü yerdə möhkəm olan, budaqları isə göyə yüksələn gözəl bir ağac kimidir. O ağac Rəbbinin izni ilə öz bəhrəsini hər zaman verir. Allah insanlar üçün misallar çəkir ki, bəlkə, öyüd alıb düşünsünlər. Pis söz isə yerdən qoparılmış və artıq kökü üstə dura bilməyən pis bir ağaca bənzəyir. Allah iman gətirənləri dünya həyatında da, axirətdə də möhkəm sözlə sabit saxlayar. Allah zalımları sapdırar. Allah istədiyini edər. (İbrahim surəsi, 24–27)

Bu ayələrdən də gördüyümüz kimi, gözəl söz söyləyən və ona əməl edən insana həm dünya, həm də axirət həyatında çox böyük gözəlliklər və bənzərsiz nemətlər veriləcək. Lakin bunun əksini edən, yəni pis söz söyləyən insan da, ona əməl edən də sonu cəhənnəmə aparan qaranlıq yola girmiş olacaq. Bundan ötrü də, iman edənlərə düşən gözəl sözə uyub, bunun gətirəcəyi nemətlərlə cənnət yurdu üçün səy göstərməkdir.

Şeytan gözəl sözdən uzaqlaşdırmaq istəyər

İnsanların böyük hissəsini gözəl söz söyləməkdən və gözəl sözə əməl etməkdən uzaqlaşdıran şeytandır. Allah bizə Quranda şeytanın insanları gözəl söz söyləməkdən uzaqlaşdırmağa çalışacağını və bu yolla aralarına düşmənçilik salmaq istəyəcəyini belə bildirmişdir:

Qullarıma de ki, ən gözəl sözləri danışsınlar. Çünki şeytan onların arasına ədavət salmağa çalışır. Həqiqətən, şeytan insanın açıq–aydın düşmənidir. (İsra surəsi, 53)

Məlum olduğu kimi, şeytan Allaha asi olmuş və qüruru ucbatından hz. Adəm (ə.s) qarşısında səcdə etmək istəməmişdir. Daha sonra isə, özünü onlardan üstün gördüyü insanları doğru yoldan azdıracağına and içmişdir. Bundan ötrü də, Qurandakı bir çox ayədə şeytanın insanları doğru yoldan uzaqlaşdırmaq üçün ciddi səy göstərdiyindən və iman edənlər istisna olmaqla, digər bütün insanların böyük hissəsi üzərində öz təsirini göstərdiyindən bəhs edilir. Dünya həyatını bəzəkli və cəlbedici göstərməsi, insanların qəlblərinə din barədə vəsvəsələr verərək onları şübhəyə salması, insanı qürur, qısqanclıq və eqoistlik kimi bir çox əxlaqsızlığı asanlıqla edə biləcək hala gətirməsi şeytanın təsirlərindən bəziləridir. Şeytanın digər bir təsiri də, Allaha iman etməyə və Quran əxlaqına uymağa edilən dəvətlər qarşısında insanların təkəbbür göstərmələrini və müxtəlif bəhanələr irəli sürərək bundan qaçmalarını təmin etməkdir. Bu yolla onları doğru yoldan uzaqlaşdıracaq və Allaha təslim olmalarına maneə törətmiş olacaq.

Şeytanın insanlardan istədiyi, vicdanlarının əmr etdiyinə uymamaları, bunun tam əksini etmələridir. Bu məkrli səyini də müxtəlif formalarda davam etdirir, hiss etdirmədən bu əxlaqsızlıqları məqbul və gözəl göstərməyə çalışır. Bunun nəticəsində də bir çox insan şeytanın bəzəkli sözlərinə inanır, vicdanının səsinə deyil, onun yoluna tabe olur. Lakin burada bilinməsi lazım olan ən əhəmiyyətli şey; şeytanın iman edənlər üzərində heç bir təsirinin ola bilməyəcəyidir. Şeytan ancaq inkar edənlərə təsir göstərə bilər. Allah Nəhl surəsində bu vəziyyəti belə bildirir:

Şübhəsiz ki, şeytanın, iman gətirib yalnız öz Rəbbinə təvəkkül edənlər üzərində heç bir hökmranlığı yoxdur. Onun hakimiyyəti yalnız onu özünə dost tutanlar və Allaha şəriklər qoşanlar üzərindədir. (Nəhl surəsi, 99–100)

Nəfsinə uyub, şeytanı özünə dost tutanlar üçün dünyəvi zövqlər hər şeydən əhəmiyyətliyədir. Məsələn, vicdanları onlara səhv edən birini bağışlamağı, pis söz söyləyəne qarşı gözəl söz söyləməyi bildirsə belə, onlar nəfslərinə uyub, bağışlamamağı və ya pis sözə daha pisiylə cavab verməyi seçərlər. Bu yanlış anlayış içində tərs danışmaq, lağlağı ifadələr işlətmək, qürur və təhqir dolu sözlər söyləmək sanki üstünlük əlamətidir. Məhz bu cür insanlar eqoistlikləri, öz ağıllarını bəyənmələri, təkəbbürlənmələri və şeytanın sözlərinə qulaq asmalarından ötrü vicdanlarının səsinə dinləməz, özlərinə xatırladılan gözəl sözə əməl etməzlər. Allah bu həqiqəti belə bildirir:

Vicdanları qəbul etdiyi halda, zülmkarlıq və təkəbbürlərindən ötrü bunları inkar etdilər. Artıq sən fəsad törədənlərin aqibətinin necə olduğuna bir bax!. (Nəml surəsi, 14)

Bu əxlaqa sahib insanlar əsil həyatın axirət həyatı olduğuna inanmaz, buna görə də, dünyada özlərinə verilən möhləti son ana qədər nəfslərinin istəklərinə uyğun keçirmək variantını seçərlər. Lağlağı rəftar nəticəsində təmin olunacaq eqoist istək, kömək istəyən birinə qarşı edilən zalımcasına bir rəftar və ya gözəl sözə edilən dəvət qarşısında verilən həyasızca bir cavab, şeytanın yoluna uyanların etməkdən çəkinmədikləri bir çox çirkin rəftardan yalnız bir neçəsidir.

Halbuki insan yaradılışı gərəyi gözəllikdən, fədakarlıqdan, köməkləşmədən, sevgi və hörmətdən, gözəl xitablardan çox böyük zövq alar. Əsil çətin şey, insanın nəfsinin əmr etdiyi pis təlqinlərə qulaq asması, əxlaqsızlıq etməsidir. Çünki bunlar daim sıxıntı, çətinlik və narahatlıq gətirir. Bunlardan xilas olmağın yeganə yolu isə insanın şeytanın dəvətlərini qəbul etməməsi və vicdanının səsinə dinləməsidir.

Bu həqiqəti dərk edən bir insan üçün digər insanları din əxlaqına dəvət etmək də, belə bir çağırışı qəbul etmək də, insanlara gözəl sözlər söyləmək də qarşılığını Allahdan gözlədiyi bir ibadətdir. Gözəl sözlə yaxşı işlər görməyi əmr edən insan, həm özünü, həm də digər insanları Allaha yaxınlaşdıracaq, pis əməllərdən uzaqlaşdıracaq və sonsuz axirət həyatını qazanacaq bir yol tapmışdır. Gözəl sözə dəvət edilmək isə, bir insana dünya həyatındakı ən gözəl hədiyyələrdən birinin verilməsi kimidir. Bu həqiqəti dərk edən möminlər, daim bu dəvəti böyük şövq, həyəcan və sevinclə qəbul edərlər.

Peyğəmbərimiz (s.ə.v)–in gözəl söz söyləməklə əlaqəli hədisləri

Şübhəsiz ki, ən gözəl söz Allahın kitabıdır. Ən gözəl yol da Məhəmmədin yoludur (əleyhissalatu vəssalam). İşlərin ən pisi də dinə zidd olaraq sonradan uydurulan şeylərdir. (3. Buhârî, I'tisam 2, Edeb 70)

...Əbu Hüreyrə (r.ə), Rəsulullah (s.ə.v)–in belə buyurduğunu eşitmişdir: "Qul bəzən içində nə olduğu bilinməyən (yəni pis olub–olmadığını və nə qədər doğru olduğunu düşünmədən) bir söz söyləyər ki, bu sözdən ötrü odun içində, Günəşin doğduğu yerlə batdığı yer arasındakı məsafədən daha uzun dərinliyə qərq olar!". (Sahih–i Buhari, XIV cild, səh. 6405)

...Əbu Hüreyrə (r.ə)–dən rəvayət olunduğuna görə, Rəsulullah (s.ə.v) belə buyurmuşdur: "Əsla ramazan ayında çirkin söz söyləməyin və cahilliyin əlamətlərindən birini etməyin. Əgər biri ona qarşı cahilcəsinə davransa; o da mən oruc tutmuşam desin". (Mace, IV cild, səh. 592)

"...İbn Ömər (r.ə)–dən rəvayət olunduğuna görə, Rəsulullah (s.ə.v) belə buyurmuşdur: "Bir (mömin) qulun sırf Allah rızasını qazanmaq istədiyi üçün, udduğu qəzəb qurtumundan Allah qatında savab etibarilə daha böyük qurtum yoxdur" (Mace, X cild, səh. 462)

Gözəl sözə əməl etməyənlərin aqibəti

Allahdan qorxanlar öyüd alıb düşünər. Ən bədbəxt kimsələr isə onu qulaqardına vururlar. O kimsə ki, Cəhənnəmə atılacaq, O orada nə öləcək, nə də yaşaya biləcəkdir. (Əla surəsi, 10–13)

Gözəl sözə dəvət edilən, Quranla özlərinə öyüd verilən, möminlər tərəfindən haqq–hesab gününün yaxınlaşaraq gəlməkdə olduğuyla xəbərdar edilib qorxudulan və o gün etdiyi bütün əməllərdən ötrü haqq–hesaba çəkiləcəkləri xatırladılan insanlar, bundan sonra artıq çağırıldıqları doğru yola uymaqla məsuldurlar. Uymadıqları təqdirdə mütləq axirətdə peşmançılıq çəkib əzabla qarşılaşacaqlar. Çünki xəbərdar edilən insan artıq nəyin doğru nəyin yanlış olduğunu öyrənən, dolayısıyla bunları tətbiq etməklə məsul olan bir insandır.

Amma tarix boyu insanların böyük hissəsi bu məsuliyyətlərini görməzlikdən gəlmişdirlər. Allahın ayələrini eşitdikləri halda, sanki heç eşitməmiş kimi, hərəkət etməyə davam etmişdirlər, Quranda bu insanlarla əlaqədar belə buyrulur:

"...Özlərinə xatırladılan şeydən (faydalanıb) pay almağı unutdular... (Maidə surəsi, 13)

İnsanlar özlərini Allahın dininə çağıran, Quran əxlaqını yaşamağa dəvət edən insanların sözlərinə uysalar, Allah özlərinə dünyada və axirətdə gözəl həyat bəxş edəcək. Ancaq onlar özlərini yaradan və yaşadan, müxtəlif nemətlər bəxş edən Rəbbimizə qulluq etməyi qəbul etməzlər və özlərinə xatırladılanları eşitməməzlikdən, anlamamazlıqdan gəlirlər. Halbuki insanın yaradılış məqsədi Rəbbimizə qulluq etməkdir. Bu məqsədi rədd edən və söz dinləməyən insan əbədi axirət həyatında da, dünyada da çox çətin və sıxıntılı bir həyat yaşayacaq. Çünki bir insan həqiqətən rahat və xoşbəxt olmaq üçün, öz fitrətinə uyğun həyat yaşamaq və vicdani olaraq da bunun rahatlığı içində olmalıdır. Yəni qəlbinə sıxıntı verəcək, peşmançılıq duymasına səbəb olacaq hərəkətlər etməməlidir.

Əgər insan Allahın Quranda göstərdiyi bu yola tabe olmasa, mənəvi sıxıntı içində yaşayar. Nə etsə, hara getsə, nə qədər geniş maddi imkanlar içində olsa da, bu mənəvi əzabdan xilas ola bilməz. Həqiqi mənada rahat və xoşbəxt ola bilməz. Allahın özü üçün seçib bəyəndiyi dinini tərک edib, nəfsinə uymasının cəzasını əslində gizli və ya açıq şəkildə həyatının hər anında yaşayar.

Allah Qurana uymayan, etdikləri pis əməlləri davam etdirən insanların əsla iman edib yaxşı işlər görənlərlə eyni tutulmayacağını, etdiklərinin qarşılığını həyatda da, ölümdə də görəcəklərini belə xəbər vermişdir:

Bu Quran insanlar üçün açıq-aydın bir dəlil, qəti məlumatla inananlar üçün isə doğru yol göstəricisi və mərhəmətdir. Yoxsa günah qazananlar onları iman gətirib yaxşı işlər görənlərlə eyni tutacağımızı güman edirlər? Məgər həyatları və ölümləri eyni mi olacaq? Nə pis mühakimə yürüdürlər! (Casiyə surəsi, 20–21)

Şübhəsiz ki, belə insanlardan təşkil olunan cəmiyyətlərdə gözəl həyat yaşamaq qeyri-mümkündür. Allah bir çox ayəsində özlərinə verilən öyüdləri dinləməyən, gözəl sözə dəvət edildiklərində bundan üz döndərən, Allah rızasına uyğun bir həyat yaşamağı qəbul etməyən cəmiyyətləri çətin bir əzabla xəbərdar edir. Bu ayələrdən bəziləri belədir:

Ey qövmümüz! Allaha tərəf çağırının dəvətini qəbul edin və ona iman gətirin ki, günahlarınızın bir hissəsini bağışlasın və sizi ağırlı-acılı əzabdan qorusun!” Kim Allaha tərəf çağırının dəvətini qəbul etməsə yer üzündə Allahdan yaxa qurtara bilməz və Ondan başqa onun himayəçi dostları da olmaz. Onlar aşkar azgınlıq içindədirlər. (Əhqaf surəsi, 31–32)

Ayələrimiz ona oxunduğu zaman sanki onları eşitmirmiş, qulaqlarında tıxac varmış kimi təkəbbürlə üz çevirər. Sən beləsini ağırlı-acılı bir əzabla müjdələ. (Loğman surəsi, 7)

Özlərinə dünyada edilən çağırışları qəbul etməyən, inkarlarını davam etdirən insanların bir çoxu, ancaq qiyamətin gəlməsindən sonra özlərinə deyilənlərin nə qədər əhəmiyyətli olduğunu anlayacaq və dünya həyatlarında gözəl sözə əməl etmədikləri üçün peşman olacaqlar. Ancaq bunun bir fayda verməyəcəyi aydındır; bu vəziyyət bir ayədə belə bildirilir:

Məgər onlar qiyamət saatının qəfildən onlara gəlməsindən başqa bir şeyi gözləyirlər? Artıq onun əlamətləri gəlmişdir. Lakin qiyamət saati onlara gəlib yetişdiyi zaman öyüd alıb düşünmələri nəyə yarayar? (Məhəmməd surəsi, 18)

Allahın ayəsində bildirdiyi kimi, əzab insana gəldikdən sonra artıq nə etsə onun üçün qurtuluş yoxdur. Həyatları boyu ən dərin qəflət içində olan insanlar belə ölüm mələkləri

yanlarına gəldikdə etdikləri səhvi görərək böyük peşmanlıq çəkərlər. Həmin anda heç bir insan, qəflət içində keçirdiyi bir həyat barədə; “nə yaxşı etdim, mənə deyilənlərə tabe olmadım, nəfsimin istədiyi kimi yaşadım, yedim, içdim, gəzdim, əyləndim...” deməz və deyə bilməz. Bu insan din düşməni və ya ateist olsa da, yenə də bunları söyləyə bilməz. Çünki bu insanlar artıq ömür boyu görməzlikdən gəldikləri şeylərin həqiqət olduğuna bilavasitə özləri yaşayaraq şahidlik edər və özlərinə deyilənləri dinləmədikləri üçün təsvir olunmaz bir peşmançılıq çəkərlər. Dünyada gözəl sözə əməl etməyib seçdikləri heç bir şeyin dəyəri olmadığını isə, hələ mələkləri gördükləri ilk andan etibarən anırlar. Bu insanların axirətdəki vəziyyəti Quranda belə bildirilmişdir:

Məhz mələkləri görəcəkləri gün günahkarlara heç bir müjdə olmayacaqdır. Mələklər deyəcəklər: “(Sizə şad xəbər) qadağandır, qadağan!” Biz onların gördükləri bütün işlərin qarşısını aldıq və onları sovrulmuş toz dənəciklərinə çevirdik. (Furqan surəsi, 22–23)

Bunu da unutmamaq lazımdır ki, əslində hər insan nəyin doğru, nəyin yanlış olduğunu anlaya biləcək qavrayışa malikdir. Özünə edilən dəvəti qəbul etməyən, öyüdləri və xatırlatmaları qulaqardına vuran hər insan bu dəvətləri qəbul etməli olduğunu, ancaq bu sayədə nicat tapacağını bilir. Amma bu insanlar dünya həyatına ehtirasla bağlandıqları, axirəti və haqq-hesab gününü uzaq gördükləri, nəfslərinə uyub Allahın ayələrini dinləmədikləri üçün inkar edirlər.

Belə ki, yuxarıdakı ayələrin davamında Allah insanların bu həqiqətlərdən xəbərdar olduqları halda, gözəl sözə əməl etmədiklərini, bunu peşmançılıq içində necə dilə gətirdiklərini belə bildirir:

Həmin gün zalım kimsə (hirsə) barmaqlarını dişləyərək deyəcəkdir: “Kaş ki, mən elçinin yolunu tutub gedəydim! Vay halıma! Kaş ki, filankəslə dost olmayaydım! Çünki Zikr (Quran) mənə çatdıqdan sonra o məni ondan uzaqlaşdırdı”. Həqiqətən, şeytan insanı tənha və köməksiz qoyub qaçandır. (Furqan surəsi, 27–29)

Ölüm mələklərinin bir anda yanlarına gəlməsiylə peşmançılıq hissəsinə qapılan insanlar üçün, bu hələ bir başlanğıcdır. Onlar həyatları boyu öz istək və ehtiraslarını, yoldaşlarını və dostlarını, mallarını, mülklərini, işlərini, karyeralarını, şan və şöhrətlərini Allah rızasından üstün tutmuşdurlar, özlərini doğru yola çağıran möminlərin sözüə əməl etməmişdirlər. Haqq-hesab günündə isə dünyada Allahın rızasından üstün tutduqları hər şeydən tək-tək sorğuya çəkiləcəklər:

Onlara: “Şəriklərinizi çağırın!” deyiləcək. Onlar da onları çağıracaq, lakin şərikləri onlara cavab verməyəcəklər. Onlar əzabı görəcəklər. Doğru yolla getmiş olsaydılar nə itirərdilər?. O gün Allah onları çağırır: “Elçilərə nə cavab verdiniz?” deyəcək. O gün xəbərlər onlardan gizli qalacaqdır. Onlar bir–birindən heç bir şey soruşa bilməyəcəklər.

Elçilərin və iman edənlərin dəvətlərini inkar edənlər, haqq–hesab günündə özlərini pərişan edən peşmançılıqla yanaşı böyük çarəsizliyə də düçar olurlar. Lakin bu, bir insanın dünya həyatında hiss etdiyi çarəsizliklə müqayisə edilə bilməyəcək qədər şiddətli sızıntı verən bir çarəsizlikdir.

Dünyada insanın ən çarəsiz vəziyyətdə qaldığını düşündüyü anlarda və ən pis şəraitdə belə mütləq bir çıxış yolu tapma ehtimalı var. Dünyada yaşanılan hər bir çətinlik ən azından müvəqqətidir. Amma axirətdəki əbədi əzabı dadan inkarçılar üçün heç bir çıxış yolu, xilas olma ümidi yoxdur.

Dünyada öyüddən qaçanlar və fürsət olduğu halda, bunu qiymətləndirə bilməyərək Allahın razı qaldığı qullarından ola bilməyənlər, haqq–hesab günü Allahın hüzurunda sorğu–sual olunduqdan sonra dözülməz əzablar yaşayacaqları cəhənnəmə aparılacaqlar. Ayədə bildirildiyinə görə, hələ cəhənnəmə çatmadan əzabın qorxusu inkarçıların qəlblərini bürüyəcək və onlar necə bir əzaba girəcəklərini anlayacaqlar. Odun içinə atıldıqlarında isə burada olan cəhənnəm gözətçiləriylə aralarında belə bir danışiq keçəcəyi bildirilmişdir:

Onlar oraya vasil ediləndə onun dəhşətli uğultuyla qaynadığını eşidəcəklər. Cəhənnəm, qəzəbindən az qala parçalansın. Hər dəfə bir dəstə oraya atılarkən Cəhənnəmin gözətçiləri onlardan soruşacaqlar: “Məgər sizə xəbərdarlıq edən biri gəlməmişdi?” Onlar deyəcəklər: “Əlbəttə, bizə qorxudan biri gəlmişdi. Amma biz onu yalançı sayıb: “Allah heç bir şey nazil etməyib, siz də ancaq böyük bir azğınlıq içindəsiniz” demişdik. Onlar deyəcəklər: “Əgər biz dinləsəydik və ya anlasaydıq alov şölələri saçan od sakinlərinin içində olmazdıq!” Onlar öz günahlarını etiraf edəcəklər. Rədd olsun alovlu od sakinləri! (Mülk surəsi, 7–11)

İnkar edənlər dünyada olarkən bu günlərlə qarşılaşacaqlarını qətiyyənlə nəzərə almamış, qürur və inadkarlıq içində özlərinə xatırladılanları qulaq ardına vuraraq böyük bir ömürü başa vurmuşdurlar. Əzabla qarşılaşdıqlarında isə bir dəfə daha dünyaya qayıtmaq və yaxşı əməllər etmək, özlərinə verilən öyüdlərə qulaq asmaq, yəni gözəl sözə əməl etmək üçün yalvarırlar. Allah onların bu yalvarışlarına belə cavab verir:

Onlar orada fəryad qoparıb yalvaracaqlar: “Ey Rəbbimiz! Bizi buradan çıxart ki, əvvəllər etdiyimiz əməlləri deyil, yaxşı əməllər edək”. Onlara deyiləcək: “Məgər orada sizə öyüd alacaq kimsənin öyüd alacağı qədər uzun ömür vermədikmi? Sizə xəbərdar edən də gəlmişdi. Elə isə dadın əzabı! Zalımlara kömək edən olmaz”. (Fatir surəsi, 37)

Quranda inkarçıların yaşadıkları bu dözülməz əzaba bir anlıq da fasilə verilməyəcəyi də bildirilmişdir. Cəhənnəm əzabı elə şiddətli və dözülməzdir ki, inkar edənlər əzabın tək cə bir günlük də olsa yüngülləşdirilməsi üçün belə dua edərlər:

Odda olanlar Cəhənnəm gözətçilərinə deyəcəklər: “Rəbbinizə yalvarın ki, heç olmasa, bircə gün əzabımızı yüngülləşdirsin!” Mələklər deyəcəklər: “Məgər elçiləriniz açıq-aydın dəlillər gətirməmişdilər?” Onlar: “Əlbəttə gətirmişdilər!” deyəcəklər. Mələklər də: “Elə isə özünüz yalvarın!” deyəcəklər. İnkarcıların yalvarması isə boş şeydir. (Mümin surəsi, 49–50)

Ancaq inkarçıların bu peşmançılıqları, duaları, yalvarmaları artıq boş şeydir. Çünki özlərinə dünyada verilən möhlət Allahın ayəsində bildirdiyi kimi öyüd ala biləcək bir insan üçün kifayətdir.

Dünyada dəvət edildiklərinə uymayan, özlərinə göstərilən doğru yolla getməyib inkar edən insanlar, cəhənnəmdə əzabdan-əzaba düçar olurlar. Fiziki olaraq çəkdikləri dözülməz ağırlarla yanaşı, bir də etdikləri və sonda özlərini pərişan edən səhv peşmançılığını çəkərlər. Bütün bunlarla yanaşı, özləri bu vəziyyətdə olarkən, dünyada insanları dinə dəvət edən möminləri cənnətdə nemətlər içində görmək peşmançılıqlarını daha da artırır. Yaşadıqları çarəsizlik elə həddə çatır ki, torpaq olmağı, yox olmağı istəyərlər, amma bu da qəbul edilməz:

Şübhəsiz ki, günahkarlar əbədi olaraq Cəhənnəm əzabı içində qalacaqlar. Onların əzabı yüngülləşdirilməyəcək və onlar orada naümid qalacaqlar. Biz onlara zülm etmədik, lakin onlar özləri zalım idilər. Onlar Cəhənnəm gözətçisini çağıraraq deyəcəklər: “Ey Malik! Qoy Rəbbin canımızı alıb qurtarsın!” O isə: “Siz burada əbədi qalacaqsınız!” deyəcək. Biz sizə haqqı təqdim etdik, lakin çoxunuz haqqı xoşlamırdı. (Zuxruf surəsi, 74–78)

Onlar əlləri boynunda bağlı halda Cəhənnəmin dar bir yerinə atıldıkları zaman ölüm diləyərlər. Onlara deyilər: “Bu gün özünüze bir ölüm deyil, çoxlu-çoxlu ölümlər istəyin!” (Furqan surəsi, 13–14)

Bütün bunların ardında insanın heç vaxt unutmamalı olduğu bir həqiqət daha var: Dünyada insanlara edilən hər xatırlatma, hər xəbərdarlıq, verilən hər öyüd Allahdan gəlir. Allah insanları, elçiləri və mömin qulları vasitəsilə haqq dinə dəvət edər. Yenə iman edənlər vasitəsilə yaxşı əməllər işləməyi əmr edib pis əməllər görməyi qadağan edər, göndərdiyi haqq Kitablə doğru ilə yanlış ayırd etmə imkanı verər. Əgər bu insanlar bu dəvətləri qəbul etməsələr, ölüm anı gəlib çatdıqda bu həqiqətləri anlamaq və hərəkətə keçmək üçün artıq çox gec olacaq:

Onlar dözülməz əzabımızı daddıqda: “Biz Vahid Allaha iman gətirdik, Ona ortağ qoşduqlarımızı isə inkar edirik!” Lakin o zaman əzabımızı gördükdə iman gətirmələri onlara heç bir fayda vermədi. Bu, Allahın Öz qulları barəsində əzəldən bəri qüvvədə olan qanunudur. Onda kafirlər ziyana uğradılar. (Mümin surəsi, 84–85)

İnkarçılar üçün ölüm mələkləri ilə qarşılaşdıqları an böyük əzabdır

Adnan Oktar: "Möminlər onsuz da Əzrailə qarşılaşdıqlarında, onun gözəlliyinə məftun olurlar. Əzrail (ə.s) görünməmiş dərəcədə yaraşılıqdır, yəni təsvir edilə bilməyəcək qədər yaraşılıq və gözəldir, yanındakı heyət də həmçinin. Onlar da (heyet-i hâzirûn) görünməmiş dərəcədə gözəl varlıqlardır. Dolayısıyla, bu mömin üçün çox böyük bir nemətdir. **Amma küfr əhli üçün Əzrail, zənn edildiyi kimi, yəni düşündüyü kimi deyil, olduqca şiddətli əzab verən rəftar göstərir.** Amma gözəlliyində yenə qüsurlu deyil Əzrailin, yəni daim gözəldir Əzrail. Amma verdiyi əzab çox şiddətlidir və oradakı səlahiyyət sahibi kəslərin də verdiyi əzab bu cürdür, yəni ona kömək edən mələklərin də verdiyi əzab çox şiddətlidir". (Hörmətli Adnan Oktarın Çay TV-də verdiyi müsabihəsindən, 25 fevral 2009-cu il)

Adnan Oktar: "İnsan öldükdən sonra başqa bir aləmə keçər. Yəni bir çox aləm var, bir çox yaşayış aləmi var. Bizim yaşadığımız aləm, həmin bu aləmlərdən biridir. Öldükdən sonra tam fərqli bir aləmə keçilər və bir daha da geri qayıtmaq olmaz. Əgər mömindirsə həmin aləmdə də, hər anı, hər şey mükəmməl və çox rahat olar. Əvvəla ölümdən etibarən rahatlıq başlayar, rahatlıq ölərkən başlayır. Sevgi, məhəbbət, şəfqət, hər cür rahatlıq var. Axirətdə də olduqca rahatdır, qarşısında işıq, sağında işıq, yanında bələdçisi var, çox gözəldir. Çox asan haqq-hesaba çəkilir. Həmişə hər yerdə sevgi və hörmət görəcəklər. Cənnət mələkləri, cənnətdəkilər onları məhəbbətlə qarşılayacaqlar. Yəni Allah qulu üçün çətinlik istəməz, mömin qulu üçün. **Amma küfr əhli hər yerdə bəla ilə qarşılaşacaq, yəni ölümlə birlikdə başlayacaq. Sürünmək kimi, yəni tamamilə acı, əzab, sıxıntı və narahatlıq içində olacaq. Məzar da onu narahat edər, ölərkən də ətrafındakı canını alanlar yenə onu pərişan edərlər, dirildiyində yenə pərişan olar, ətrafındakılar ona rahatlıq verməz.** Məsələn, kafirlər də orada bir-birinə hücum çəkəcəklər, yəni sən mənə buraya saldın, mən səni buraya düşürdüm kimi iddialar irəli sürəcəklər və orada da daima döyüş və rəzalət çıxacaq, daima bir-birlərinə acı verəcəklər və cəhənnəmin hər şeyi insanları narahat edər. "Cəhənnəmin meyvələri vardır şeytan başına bənzer" deyir Quranda, yəni diri-diri insana baxan, özü də nifrətlə baxan meyvələr. İnsanları burada narahat etmək və əzab vermək; əzab bunun bir qaynağıdır. Lakin möminlər bunları gördükcə hallarına şükür edəcəklər. Lakin buradakı əsas məsələ, sözün düzü kafirləri o qədər maraqlandırmaz cəhənnəm, adamlar sırtıqdırlar, arsızdırlar, orada belə bir-birləriylə vuruşurlar, yəni düşünün. "Peşmançılığını" deyir, "göz ucuyla baxarlar" deyir, "gizlətməyə çalışırlar" deyir, yəni bu qədər alçaqdırlar. Möminlər çox təsirlənər cəhənnəmdən, baxıb-baxıb Allaha həmd edəcəklər, baxıb-baxıb Allaha şükür edəcəklər. Çünki cəhənnəmdəki boş yerləri də görəcəklər. Onlar üçün olan, lakin cənnətə getdiyi üçün yeri boş qalmışdır. Oranı görəcək, görünməmiş dərəcədə sevinəcək, xoşuna gələcək. Yəni Allah cəhənnəmi möminlərin xoşuna gəlsin deyər də yaradır. Cəhənnəm əslində, cənnət əhli

üçün çox böyük nemətdir. Cənnətin ləzzətini artıran çox böyük nemətdir cənnət əhli üçün. Cənnət də cəhənnəm əhlinin əzabını çox-çox artıran, qat-qat artıran əzabdır onlar üçün. Məsələn, cənnət insana zövq verir elə deyil mi, lakin cəhənnəm əhlinə çox böyük əzab verəcək. Baxdıqca daha şiddətli əzab çəkəcəklər, həsrət ağrısı çəkəcəklər. Mömin də qurtulma sevinci yaşayacaq, onun həyəcanını yaşayacaq inşaAllah". (Hörmətli Adnan Oqtarın Çay TV-dəki müsahibəsindən, 4 mart 2009-cu il)

Gözəl sözə əməl edənlərin qazancı

Onlar sözün ən gözəlinə və Tərifəlayiq Allahın yoluna yönəldilmişlər. (Həcc surəsi, 24)

Dünya həyatında möminlərə verilən müjdə

Gözəl sözə əməl etməyən insanların axirətdə təsvir olunmaz bir peşmançılıq yaşayacaqlarını və dünyaya yenidən geri qayıtmaq və söz eşidənlərdən olmaq üçün yalvaracaqlarını əvvəlki başlıq altında qeyd etdik. Gözəl sözə əməl edən, özlərinə verilən öyüdləri dinləyən və axirət üçün hazırlıq görən insanlar isə, bunun tam əksinə hər cür çatışmazlıq və səhvlərindən xilas olmuş halda Allahın icazəsi ilə əbədiyyən gözəl həyat yaşayacaqlar. Bütün həyatları boyu özlərinə verilən öyüdlərə qulaq asan, xəbərdar edildikləri mövzularda təvazökarlıqla təslimiyyət göstərən və qorxub-çəkinərək hərəkət edən möminlər, haqq-hesab günü gəlib çatdıqda da Allahın hüzuruna təmizlənmiş halda çıxacaqlar. Allah iman edənlərə bu müjdəni ayələrində belə bildirmişdir:

Tağuta ibadət etməkdən çəkinib Allaha səmimi şəkildə üz tutanlara müjdə vardır. Qullarımı müjdələ! O kəslər ki, sözə qulaq asıb onun ən yaxşısına tabe olurlar, onlar Allahın doğru yola yönəltdiyi şəxslərdir. Təmiz ağıl sahibləri də məhz onlardır. (Zumər surəsi, 17–18)

Allah başqa ayələrində də Özündən qorxub çəkinən qullarının o gün gəlib çatdıqda cənnət qapısında necə gözəl şəkildə qarşılanacaqlarını belə müjdələyir:

Rəbbindən qorxanlar da dəstə-dəstə Cənnətə gətiriləcəklər. Nəhayət, ora çatdıqda onun qapıları açılacaq və onun gözətçiləri onlara deyəcəklər: “Sizə salam olsun! Xoş və təmiz gəldiniz! Əbədi qalmaq üçün buraya daxil olun!” Onlar deyəcəklər: “Bizə verdiyi vədini yerinə yetirən və bizi bu yerə varis edən Allaha həmd olsun! Biz Cənnətin istədiyimiz yerində sakin oluruq. Yaxşı əməl sahiblərinin mükafatı necə də gözəldir!” (Zumər surəsi, 73–74)

Şübhəsiz ki, bir insan üçün dünyada verilə biləcək ən böyük müjdələr; axirətdə əbədiyyən Allahın razı qaldığı bir qul olaraq ömür sürə biləcəyi, etdiyi gözəl davranışlarla

qarşılıq görəcəyi və cənnətin qapısında mələklər tərəfindən gözəl sözlərlə qarşılanacağı müjdələridir. Gözəl sözə əməl edən insanlara dünyada verilən müjdələr bunlardır.

Ancaq müsəlmanlara yalnız axirətə dair müjdələr verilmir. Allah dininə uyan, ibadətlərini yerinə yetirən, hər an Özündən çəkinərək hərəkət edən və digər insanları da Quran əxlaqına dəvət edən qullarına dünyada da gözəl nemətlər vəd etmişdir. Əslində iman edənlər üçün vəd edilən əbədi gözəlliklər özlərinə hələ dünyada olarkən göstərilər. Cənnətə layiq əxlaqa nail olmaq üçün çalışan möminlər, özlərinə cənnəti tanıdacaq, cənnətə olan həsrətlərini və arzularını daha da artıracaq nemətlərin və mühitlərin bənzərini bu dünyada yaşamağa başlayarlar. Allah; **"mömin olaraq yaxşı iş görən kişi və qadınlara, əlbəttə, gözəl həyat bəxş edəcək və etdikləri ən yaxşı əməllərə görə onları mütləq mükafatlandıracaq"** (Nəhl surəsi, 97) ayəsiylə bunu müjdələmişdir.

İtaətkar, təvazökar, yumşaq təbiətli və təslimiyyətli əxlaqına görə mömin, dünyadakı həyatı boyu kədər, sıxıntı və ya gərginlikdən də uzaq yaşayar. Allah qəlbinə rahatlıq və əmin-amanlıq duyğusu vermişdir. Eşitdiyi hər xəbərdarlığın, hər xatırlatmanın və ya hər dəvətin Rəbbimizdən gəldiyini düşündüyündən ötrü, Allah özünü daim xeyirlərlə qarşılaşdırar.

Dünyada sözün ən gözəlini mənimsəyən möminlər ölüm anında da inkarçıların əksinə, mələklər tərəfindən ən gözəl sözlərlə və müjdələrlə qarşılanacaq, canları gözəlliklə alınacaq və cənnət həyatları başlamış olacaq:

Belə ki, mələklər canlarını gözəl şəkildə alıb deyirlər: "Sizə salam olsun! Əməllərinizə görə Cənnətə girin!" (Nəhl surəsi, 32)

Bütün bunlar Allahın dünyada təslimiyyətli qullarına vəd etdikləridir. Şübhəsiz ki, cənnətdə yaşanacaq əbədi həyat, gözəl davranışlar edən və gözəl sözə əməl edən insanlara Allah tərəfindən veriləcək böyük mükafat olacaq.

Əbədi cənnət həyatı

Dünyada yaşadıkları müddət boyu cənnətə layiq ola bilmək üçün səy göstərən, əbədi cəhənnəm əzabına düşər olmaqdan qorxub çəkinən və Qurana uyan möminlər Allahın özlərinə vəd etdiyi mükafata sonunda qovuşacaqlar. Burada onlara, daha əvvəl heç bir gözün görmədiyi, heç bir qulağın eşitmədiyi saysız nemətlər bəxş ediləcək (*Ətraflı məlumat üçün baxın; Möminlərin əsl yurdu: Cənnət, Harun Yəhya*). Hər şey əbədiyyən tam istədikləri kimi olacaq:

...Rəbbinin yanında onlar üçün istədikləri hər şey hazırlanmışdır. Böyük lütfkarlıq da elə budur. (Şura surəsi, 22)

Öz Rəbbindən qorxanları ağacları altından çaylar axan Cənnət bağları gözləyir ki, onlar orada əbədi qalacaqlar. Bu, Allahdan bir ziyafətdir. Allahın yanında olan nemətlər yaxşı işlər görənlər üçün daha xeyirlidir. (Ali İmran surəsi, 198)

Təqva sahiblərinə vəd edilmiş Cənnətin vəsfi belədir; onun ağacları altından çaylar axar və onun yeməkləri də, kölgəsi də daimidir. Təqva sahiblərinin aqibəti budur. İnkarcıların aqibəti isə Oddur. (Rad surəsi, 35)

Cənnətə girən möminlərin duyduqları ən böyük mənəvi həzz isə; **"...Allahın razılığı isə ən böyükdür. Böyük nicat və xoşbəxtlik də budur"** (Tövbə surəsi, 72) ayəsində də bildirildiyi kimi Allahın razılığıdır. Allahın özlərindən razı olduğunu, özlərini sevdiyini və əbədiyyən Uca Rəbbimiz olan Allahın dostu olacaqlarını bilmələridir. Allahın razılığını qazanmış olmaq insana heç bir maddi nemətlə müqayisə edilməyəcək qədər böyük sevinc və xoşbəxtlik bəxş edər. Necə ki, bu gözəl xasiyyətli insanların qarşılaşacaqları gözəl aqibət Quranda belə bildirilmişdir:

O gün ona deyiləcəkdir: **"Ey arxayın olan kəs! Razı qalmış və razılıq qazanmış halda öz Rəbbinə tərəf dön! Mənim qullarımın cərgəsinə keç! Cənnətimə daxil ol! (Fəcr surəsi, 27–30)**

Son söz

Kim izzət istəyirsə, bilsin ki, bütün izzət Allahındır. Gözəl söz Ona doğru yüksələr, yaxşı əməl də onu yüksəldər... (Fatir surəsi, 10)

Kitab boyu gözəl sözün Allaha dəvət etmək olduğundan bəhs etdik. İndi bu kitabı oxuyan hər bir insanın yenidən düşünmə və qərar vermə zamanıdır. Bəlkə bu günə qədər edilən bəzi dəvətləri qəbul etmiş, bəlkə də, heç dinləmədən rədd etmiş ola bilərsiniz. Bəlkə də, bu günə qədər sizə belə dəvət edilməmişdir. Lakin bunlar artıq geridə qalmışdır və əhəmiyyətli olan bu gün veriləcək qərar və bu gün atılacaq addımdır. Çünki edilən bu dəvət, yalnız yetmiş və ya səksən illik ömrə deyil, əbədi həyata təsir edəcək çox əhəmiyyətli bir qərar anıdır.

Bu qərarı verərkən bunu heç unutmamaq lazımdır ki, gözəl sözə əməl etməyən insanlar kitab boyu gördüyümüz kimi nə qədər böyük ziyan içindədirlərsə, özlərinə edilən dəvəti qəbul edən insanlar da o qədər böyük qazanc içində olacaqlar. Bu həqiqət, dünya həyatında da asanlıqla görülməli, ancaq arada nə qədər böyük fərq olduğu əsil mənada axirətdə ortaya çıxacaq. Bir insanın həyatı boyu özünün yaxşı iş gördüyünü zənn edərək səy göstərməsi, amma etdiyi şeylərin Allah qatında faydasız əməllər olduğunu öyrənməsi, şübhəsiz ki, heç bir şeylə müqayisə edilə bilməyəcək qədər böyük ziyan və məyusluğa səbəb olar. Eləcə də, insanın bu ziyana uğramaqdan xilas olmasının yeganə yolu, Qurana və onun ayələrini xatırladan hər gözəl sözə daha da gec olmadan əməl etməsidir.

İndiyə qədər bu mövzuda uzun-uzadı düşünməmiş və ya ciddi bir qərar almamış insan, bu hərəkətdən ötrü qərarsızlığa və ya ümitsizliyə düçar olmamalıdır. Çünki əhəmiyyətli olan keçmiş deyil, yaşadığımız andır və bəlkə də, bu an alınacaq bir qərar sonsuz nemətlərə qapı açacaq bir açar, bir yol olacaq. Burada əhəmiyyətli olan vicdanın səsinə qulaq asmaq, doğrunu, haqqı və gözəl olanı qəbul etmək, nəfsin istənilən pıçılıtısına qarşı qulaqları tıxamaqdır. Vaxt gözəl sözə əməl etmək vaxtıdır.

Əzab sizə gəlməmişdən öncə Rəbbinizə üz tutun və Ona təslim olun. Sonra sizə heç bir kömək olunmaz. Əzab sizə fərqiyyə varmadığınız bir halda qəflətən gəlməmişdən əvvəl Rəbbinizdən sizə nazil edilən ən gözəl Sözü tabe olun! (Zumər surəsi, 74–75)

TƏKAMÜL YALANI

Darvinizm, yəni təkamül nəzəriyyəsi yaradılış həqiqətini inkar etmək məqsədilə irəli sürülmüş, ancaq uğursuzluqla nəticələnmiş elmdən kənar cəfəngiyatdan başqa bir şey deyil. Canlıların cansız maddələrdən təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən bu nəzəriyyə kainatda və canlılarda çox möcüzəvi nizam olduğunun elm tərəfindən sübut edilməsi ilə və təkamül prosesinin əsla baş vermədiyini göstərən 350 milyona yaxın fosilin tapılması ilə süqut etmişdir. Beləliklə, Allah'ın bütün kainatı və canlıları yaratdığı elm tərəfindən də sübut edilmişdir. Bu gün təkamül nəzəriyyəsini dirçəltmək üçün dünya səviyyəsində aparılan təbliğat sadəcə elmi həqiqətlərin təhrif olunmasına, tərəfli şərhinə, elm adı altında söylənilən yalan və saxtakarlıqlara əsaslanır.

Ancaq bu təbliğat həqiqəti gizlətmir. Təkamül nəzəriyyəsinin elm tarixində ən böyük xəta olması son 20-30 il ərzində elm dünyasında getdikcə daha ucadan dilə gətirilir. Xüsusilə 1980-ci illərdən sonra aparılan tədqiqatlar darvinist iddiaların tamamilə səhv olduğunu üzə çıxarmış və bu həqiqət bir çox elm adamı tərəfindən dilə gətirilmişdir. ABŞ-da biologiya, biokimya, paleontologiya kimi fərqli sahələrlə məşğul olan bir çox elm adamı darvinizmin əsassızlığını görür, canlıların mənşəyini artıq yaradılışla açıqlayırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinin süqutundan və yaradılış dəlillərindən digər bir çox əsərimizdə bütün elmi təfərrüatları ilə bəhs etmişik və etməyə davam edirik. Ancaq əhəmiyyəti baxımından mövzudan burada da bəhs etməkdə fayda var.

Darvini məhv edən çətinliklər

Təkamül nəzəriyyəsi tarixi qədim yunanlara gedib çıxan bir təlim olmasına baxmayaraq, XIX əsrdə hərtərəfli şəkildə irəli sürüldü. Nəzəriyyəni elm dünyasının gündəminə gətirən ən mühüm irəliləyiş Çarlz Darvinin 1859-cu ildə nəşr edilən “Növlərin mənşəyi” adlı kitabı idi. Darvin bu kitabda dünyadakı müxtəlif canlı növlərini Allah'ın ayrı-ayrı yaratdığına qarşı çıxırdı. Darvinin fikrincə, bütün növlər ortaq əcdaddan törəmiş və zaman ərzində kiçik dəyişikliklərlə müxtəlifləşmişdilər.

Darvinin nəzəriyyəsi heç bir konkret elmi tapıntıya əsaslanmırdı; özünün də qəbul etdiyi kimi, sadəcə bir məntiq yeritmə idi. Hətta Darvin kitabındakı “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” başlıqlı uzun bölmədə etiraf etdiyi kimi, nəzəriyyə bir çox mühüm suala cavab verə bilmirdi.

Darvin nəzəriyyəsinin qarşısındakı çətinliklərə inkişaf edən elmin üstün gələcəyinə, yeni elmi kəşflərin nəzəriyyəsinə gücləndirəcəyinə ümid edirdi. Bunu kitabında tez-tez bildirirdi. Ancaq inkişaf edən elm Darwinin ümidlərinin tam əksinə, nəzəriyyənin əsas iddialarını bir-bir əsassız qoydu.

Darvinizmin elm qarşısındakı məğlubiyyətini üç əsas başlıq altında təhlil etmək olar:

Nəzəriyyə həyatın yer üzündə ilk dəfə necə ortaya çıxdığını əsla açıqlaya bilmir.

Nəzəriyyənin irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin, əslində, təkamül xarakterinə malik olduğunu göstərən heç bir elmi tapıntı yoxdur.

Fosillər təkamül nəzəriyyəsinin iddialarının tam əksini göstərir.

Bu bölmədə bu üç əsas başlığı əsaslı təhlil edəcəyik.

Keçilməz ilk pillə: həyatın mənşəyi

Təkamül nəzəriyyəsi bütün canlı növlərinin bundan təxminən 3.8 milyard il əvvəl dünyada fantastik şəkildə təsadüfən meydana gələn bircə canlı hüceyrədən törədiklərini iddia edir. Bircə hüceyrənin milyonlarla kompleks canlı növünü necə əmələ gətirməsi və əgər həqiqətən bu cür təkamül baş vermişsə, nə üçün izlərinin fosillərdə tapılmadığı nəzəriyyənin açıqlaya bilmədiyi suallardandır. Ancaq bütün bunlardan əvvəl iddia edilən təkamül prosesinin ilk pilləsi üzərində dayanmaq lazımdır. Həmin ilk hüceyrə necə ortaya çıxmışdır?

Təkamül nəzəriyyəsi cahilliklə yaradılışı inkar etdiyinə görə, həmin ilk hüceyrənin heç bir plan və nizam olmadan təbiət qanunları çərçivəsində təsadüfən meydana gəldiyini iddia edir. Yəni bu nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddə kortəbii təsadüflər nəticəsində ortaya canlı hüceyrə çıxarmalıdır. Ancaq bu, məlum olan ən təməl biologiya qanunlarına zidd iddiadır.

Həyat həyatdan gəlir

Darvin kitabında həyatın mənşəyindən heç bəhs etməmişdi. Çünki onun dövründəki ibtidai elm anlayışı canlıların çox sadə quruluşa malik olduqlarını fərz edirdi. Orta əsrlərdən bəri "spontane generation" adlı nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddələrin təsadüfən birləşərək canlı varlıq əmələ gətirməsinə inanırdılar. Bu dövrdə həşəratların yemək artıqlarından, siçanların da buğdadan əmələ gəlməsi geniş yayılmış düşüncə idi. Bunu sübut etmək üçün qəribə təcrübələr aparılmışdı. Çirkli əsginin üstünə bir az buğda qoyulmuş və bir müddət sonra bu qarışıqdan siçanların əmələ gəlməsini gözləmişdilər.

Ətin qurdlanması da həyatın cansız maddələrdən törədiyinə dəlil hesab edilirdi. Lakin daha sonra məlum olacaqdı ki, ətin üstündəki qurdlar öz-özlərindən əmələ gəlmirlər,

milçəklərin gətirib qoyduğu gözlə görülməyən sürfələrdən çıxırdılar. Darvin “Növlərin mənşəyi” adlı kitabını yazdığı dövrdə isə bakteriyaların cansız maddədən əmələ gəlməsi inancı elm dünyasında geniş şəkildə qəbul edilirdi.

Lakin Darvinin kitabının nəşr edilməsindən beş il sonra məşhur fransız bioloq Lui Paster təkamülə əsas verən bu inancı qəti şəkildə təkzib etdi. Paster apardığı uzun elmi fəaliyyət və təcrübələrdə gəldiyi nəticəni belə şərh etmişdi:

“Cansız maddələrin həyatı əmələ gətirməsi iddiası artıq qəti şəkildə tarixə gömülmüşdür”. (*Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, səh. 2*)

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları Pasterin kəşflərinə uzun müddət qarşı çıxdılar. Ancaq inkişaf edən elm canlı hüceyrəsinin mürəkkəb quruluşunu üzə çıxardıqca həyatın öz-özünə əmələ gəlməsi iddiasının əsassızlığı daha da açıq şəkil aldı.

XX əsrdəki nəticəsiz səylər

XX əsrdə həyatın mənşəyi mövzusunun tədqiq edən ilk təkamülçü məşhur rus bioloq Aleksandr Oparin oldu. Oparin 1930-cu illərdə irəli sürdüyü bəzi tezislərlə canlı hüceyrəsinin təsadüfən meydana gələ biləcəyini sübut etməyə çalışdı. Ancaq bu fəaliyyətlər uğursuzluqla nəticələnəcək və Oparin bu etirafı etməli olacaqdı:

“Təəssüf ki, hüceyrənin mənşəyi təkamül nəzəriyyəsinin tamamilə əhatə edən ən qaranlıq nöqtədən ibarətdir”. (*Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), səh. 196*)

Oparinin yolunu davam etdirən təkamülçülər həyatın mənşəyi problemini həll etmək üçün təcrübələr aparmağa çalışdılar. Bu təcrübələrin ən məşhuru amerikalı kimyaçı Stenli Miller tərəfindən 1953-cü ildə aparıldı. Miller ibtidai atmosferdə mövcud olduğunu iddia etdiyi qazları bir təcrübədə birləşdirdi və bu qarışıqca enerji verərək zülalları təşkil edən bir neçə üzvi molekul (amin turşusu) sintezlədi.

O illərdə təkamüllə bağlı mühüm mərhələ kimi tanılan bu təcrübənin əsassız olduğu və təcrübədə tətbiq edilən atmosferin yer şərtlərindən çox fərqli olduğu sonrakı illərdə üzə çıxacaqdı. (“*New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life*”, *Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, səh. 1328-1330*)

Uzun sükutdan sonra Millerin özü də tətbiq etdiyi atmosfer mühitinin həqiqi olmadığını etiraf etdi. (*Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, səh. 7*)

Həyatın mənşəyi problemini açıqlamaq üçün XX əsr boyu göstərilən bütün təkamülçü səylər uğursuzluqla nəticələndi. San Diyeqo Skrips İnstitutundan məşhur geokimyəçi Cefri Bada təkamülçü "Earth" jurnalında 1998-ci ildə dərc edilən bir məqalədə bu həqiqəti belə qəbul edir:

"Bu gün XX əsri arxada qoyarkən hələ də XX əsrin başlanğıcındakı ən böyük həll edilməmiş problemlə qarşı-qarşıyıyıq: həyat yer üzündə necə başlayıb". (*Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, səh. 40*)

Həyatın kompleks quruluşu

Təkamülçülərin həyatın mənşəyi ilə bağlı bu qədər çıxılmaz vəziyyətə düşməsinin başlıca səbəbi ən sadə hesab etdikləri canlıların bu qədər mürəkkəb quruluşa malik olmasıdır. Canlı hüceyrəsi insanın hazırladığı bütün texnoloji məhsullardan daha mürəkkəbdir. Belə ki, bu gün dünyanın ən qabaqcıl laboratoriyalarında belə cansız maddələr birləşdirilərək nəinki canlı hüceyrə, hətta hüceyrəyə aid bircə zülal da hasil etmək mümkün deyil.

Bir hüceyrənin meydana gəlməsi üçün lazımlı şərtlər əsla təsadüflərlə açıqlanmayacaq qədər çoxdur. Lakin bunu açıqlamağa heç ehtiyac yoxdur. Təkamülçülər hələ hüceyrə səviyyəsinə çatmadan çıxılmaz vəziyyətə düşürlər. Çünki hüceyrənin əsasını təşkil edən zülalların təsadüfən sintezlənmə ehtimalı riyazi cəhətdən sıfırdır.

Bunun ən əsas səbəbi budur ki, bir zülalın əmələ gəlməsi üçün başqa zülallar da olmalıdır. Bu səbəb bir zülalın təsadüfən əmələgəlmə ehtimalını tamamilə aradan qaldırır. Ona görə, təkcə bu fakt təkamülçülərin təsadüf iddiasını təkzib etmək üçün kifayətdir. Mövzunun əhəmiyyətini qısaca açıqlayaq:

- Fermentlər olmasa, zülal sintezlənmə bilməz, fermentlər də zülaldır.

- Bircə zülalın sintezlənməsi üçün 100-ə yaxın hazır zülal olmalıdır. Ona görə, zülalların olması üçün zülallar lazımdır.

- Zülalları sintezləyən fermentləri DNT hazırlayır. DNT olmasa, zülal sintezlənmə bilməz. Ona görə, zülalların əmələ gəlməsi üçün DNT də lazımdır.

-Zülal sintezləmə prosesində hüceyrədəki bütün orqanoidlərin mühüm funksiyaları var. Yəni zülalların əmələ gəlməsi üçün tam funksional hüceyrə bütün orqanoidləri ilə birlikdə mövcud olmalıdır.

Hüceyrənin nüvəsində yerləşən, genetik məlumat daşıyan DNT molekulu isə informasiya bankıdır. İnsan DNT-sindəki informasiyanı kağıza köçürmək istəsək, hər biri 500 səhifədən ibarət 900 cildlik kitabxana ortaya çıxar.

Burada çox maraqlı dilemma da var: DNT ancaq bir sıra xüsusi zülalların (fermentlərin) köməyi ilə qoşalaşa bilər. Amma bu fermentlər də ancaq DNT-dəki informasiya əsasında sintezlənir. Bir-birlərindən asılı olduqlarına görə, DNT-nin qoşalaşması üçün ikisi də eyni anda mövcud olmalıdır. Bu isə həyatın öz-özünə meydana gəlməsi ssenarisini çıxılmaz vəziyyətə salır. San Diyeqo Kaliforniya Universitetindən məşhur təkamülçü prof. Lesli Orcel “Scientific American” jurnalının 1994-cü il oktyabr sayında bu həqiqəti belə etiraf edir:

“Olduqca kompleks quruluşa malik olan zülalların və nuklein turşularının (RNT və DNT) eyni yerdə və eyni zamanda təsadüfən əmələ gəlmələri həddindən artıq ehtimaldan kənardır. Ancaq bunların biri olmadan digərini əldə etmək də mümkün deyil. Ona görə, insan məcburən həyatın kimyəvi yollarla meydana gəlməsinin tamamilə qeyri-mümkün olduğu nəticəsinə gəlir”.
(Leslie E. Orgel, *The Origin of Life on Earth, Scientific American, c. 271, Ekim 1994, səh. 78*)

Şübhəsiz ki, əgər həyatın kortəbii təsadüflərlə öz-özünə meydana gəlməsi mümkün deyilsə, onda həyatın yaradıldığı qəbul edilməlidir. Bu həqiqət əsas məqsədi yaradılışı inkar etmək olan təkamül nəzəriyyəsini açıq-aydın əsassız edir.

Təkamülün xəyali mexanizmləri

Darvinin nəzəriyyəsini əsassız edən ikinci əsas cəhət nəzəriyyənin təkamül mexanizmləri kimi irəli sürdüyü iki anlayışın da, əslində, heç bir təkamül gücünə malik olmamasıdır.

Darvin irəli sürdüyü təkamül iddiasını tamamilə təbii seleksiya mexanizmi ilə əlaqələndirmişdi. Bu mexanizmə verdiyi əhəmiyyət kitabının adından da açıq şəkildə başa düşülür: “Növlərin mənşəyi, təbii seleksiya yolu ilə...”

Təbii seleksiya təbii seçmə deməkdir, təbiətdəki həyat uğrunda mübarizədə təbii şərtlərə uyğun və güclü canlıların həyatda qalacağı düşüncəsinə əsaslanır. Məsələn, yırtıcı heyvanlar tərəfindən təhlükəyə məruz qalan bir maral sürüsündə daha sürətlə qaçan marallar həyatda qalacaq. Beləliklə, maral sürüsü sürətlə qaçan və güclü fərdlərdən ibarət olacaq. Amma bu mexanizm maralların təkamül keçirməsinə səbəb olmaz, onları başqa bir canlı növünə, məsələn, atlara çevirməz.

Ona görə, təbii seçmə mexanizmi heç bir təkamül gücünə malik deyil. Darvin də bu həqiqəti anlamışdı və “Növlərin mənşəyi” adlı kitabında: **“Faydalı dəyişikliklər baş vermədikcə təbii seçmə heç bir şey edə bilməz”**, - demək məcburiyyətində qalmışdı. (Charles Darwin, *The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 184*)

Lamarkın təsiri

Bəs bu faydalı dəyişikliklər necə baş verə bilərdi? Darvin öz dövrünün ibtidai elm anlayışı çərçivəsində bu suala Lamarka əsaslanaraq cavab verməyə çalışmışdı. Darvindən əvvəl yaşamış fransız bioloq Lamarka görə, canlılar həyatları boyu keçirdikləri fiziki dəyişiklikləri sonrakı nəsələ ötürürlər, nəsildən-nəslə toplanan bu xüsusiyyətlər nəticəsində yeni növlər meydana gəlir. Məsələn, Lamarkın fikrincə, zürafələr ceyranlardan törəyiblər, hündür ağacların yarpaqlarını yeməyə çalışarkən nəsildən-nəslə boyunları uzanmışdır.

Darvin də buna bənzər misallar çəkmiş, məsələn, “Növlərin mənşəyi” kitabında qida tapmaq üçün suya girən bəzi ayıların tədricən balinalara çevrildiyini iddia etmişdi. (B. G. Ranganathan, *Origins?*, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Lakin Mendelin kəşf etdiyi və XX əsrdə inkişaf edən genetika elmi ilə qəti şəkildə sübut edilən genetika qanunları qazanılmış xüsusiyyətlərin sonrakı nəsillərə ötürülməsi əfsanəsini məhv etdi. Beləliklə, təbii seçmə “təkbaşına” və tamamilə təsirsiz mexanizm olaraq qaldı.

Neodarvinizm və mutasiyalar

Darvinistlər isə bu vəziyyətə bir çıxış yolu tapmaq üçün 1930-cu illərin sonlarında müasir sintetik nəzəriyyəni və ya daha geniş yayılmış adı ilə neodarvinizmi ortaya atdılar. Neodarvinizm təbii seçmənin yanına faydalı dəyişiklik səbəbi kimi mutasiyaları, yəni canlıların genlərində radiasiya kimi xarici amillər və ya transkripsiya xətalari nəticəsində əmələ gələn pozulmaları əlavə etdi. Bu gün də elmi cəhətdən əsassız olduğunu bilmələrinə baxmayaraq, darvinistlər neodarvinist modeli müdafiə edirlər. Nəzəriyyə yer üzündəki milyonlarla canlı növünün, onların qulaq, göz, ağciyər, qanad kimi saysız-hesabsız mürəkkəb orqanlarının mutasiyalara, yəni genetik pozulmalara əsaslanan bir proses nəticəsində əmələ gəldiyini iddia edir. Amma nəzəriyyəni çarəsiz qoyan bir açıq elmi həqiqət var: mutasiyalar canlıları təkmilləşdirmirlər, əksinə, hər zaman canlılara zərər verirlər.

Bunun səbəbi çox sadədir: DNT çox mürəkkəb quruluşa malikdir. Bu molekula olan hər hansı təsadüfi təsir ancaq zərər verir. Amerikalı genetik B.G. Ranqanatan bunu belə açıqlayır:

“Mutasiyalar kiçik, təsadüfi və zərərliyə malikdir. Çox nadir meydana gəlirlər və ən yaxşı halda təsirsizdir. Bu üç xüsusiyyət mutasiyaların təkamül xarakterli təsir meydana gətirməyəcəyini sübut edir. Yüksək dərəcədə xüsusiləşmiş orqanizmdə meydana gələn təsadüfi dəyişiklik ya təsirsiz, ya da zərərli olur. Bir qol saatında meydana gələn təsadüfi dəyişiklik qol saatını təkmilləşdirməz. Ona böyük ehtimalla zərər verər və ya ən yaxşı halda təsir etməz. Bir zəlzələ bir şəhəri daha yaxşı hala salmaz, onu məhv edər”. (*Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 179*)

Bu günə qədər heç bir faydalı, yəni genetik məlumatı təkmilləşdirən mutasiya müşahidə edilməyib. Bütün mutasiyaların zərərli olması aşkar edilib. Aydın olmuşdur ki, təkamül nəzəriyyəsinin təkamül mexanizmi kimi göstərdiyi mutasiyalar, əslində, canlıları sadəcə məhv edən, şikəst edən genetik hadisələrdir (insanlarda mutasiyanın ən çox rast gəlinən təsiri xərçəngdir). Əlbəttə, məhvedici mexanizm təkamül mexanizmi ola bilməz. Təbii seçmə isə Darvinin də qəbul etdiyi kimi, tək başına heç bir şey edə bilməz. Bu həqiqət bizə təbiətdə heç bir təkamül mexanizminin olmadığını göstərir. Təkamül mexanizmi olmadığına görə, təkamül deyilən xəyali proses də baş verməyib.

Fosillər: ara-keçid formalardan əsər-əlamət yoxdur

Təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi prosesin baş vermədiyinin ən açıq göstəricisi isə fosillərdir.

Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlılar bir-birlərindən törəyiblər. Əvvəlcədən mövcud olan bir canlı növü zaman ərzində digərinə çevrilmiş və bütün növlər bu şəkildə əmələ gəlmişlər. Nəzəriyyəyə əsasən, bu çevrilmə yüz milyon illər davam edən uzun dövrü əhatə etmiş və mərhələ-mərhələ irəliləmişdir. Bu təqdirdə iddia edilən uzun çevrilmə prosesi zamanı saysız-hesabsız ara növlər əmələ gəlməli və yaşamalıdılar.

Məsələn, keçmişdə balıq xüsusiyyətlərini daşımalarına baxmayaraq, bir tərəfdən də bəzi sürünən canlı xüsusiyyətlərini qazanmış yarı-balıq, yarı-sürünən canlılar yaşamalıdır və ya sürünən xüsusiyyətlərini daşıyan, bir tərəfdən də bəzi quş xüsusiyyətləri qazanmış sürünən quşlar ortaya çıxmalıdır. Bunlar bir keçid prosesində olduqları üçün şikəst, yarımçıq, qüsurlu canlılar olmalıdır. Təkamülçülər keçmişdə yaşadığına inandıqları bu nəzəri məxluqları “ara-keçid forması” adlandırırlar.

Əgər, həqiqətən, bu cür canlılar keçmişdə yaşayıbsa, onların sayı və növü milyonlarla, hətta milyardlarla olmalıdır və bu əcaib canlıların qalıqlarına mütləq fosil izlərində rast gəlinməlidir. Darvin “Növlərin mənşəyi”ndə bunu belə açıqlamışdır:

“Əgər nəzəriyyəmə doğrudursa, növləri bir-biri ilə əlaqələndirən saysız-hesabsız ara-keçid növləri keçmişdə mütləq yaşamalıdır... Onların yaşadığının dəlilləri də sadəcə fosil qalıqları arasında tapıla bilər”. (*Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280*)

Ancaq bu sətirləri yazan Darvin ara-keçid formaların heç cür tapılmadığını bilir və bunun nəzəriyyəsi üçün böyük problem olduğunu görürdü. Ona görə, “Növlərin mənşəyi” kitabının “Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər” (*Difficulties on Theory*) adlı bölməsində belə yazmışdı:

“Əgər, həqiqətən, növlər digər növlərdən yavaş dəyişikliklərlə törəyibsə, nə üçün saysız-hesabsız ara-keçid formasına rast gəlmirik? Nə üçün bütün təbiət qarmaqarışq vəziyyətdə deyil, məhz yerli-yerindədir? Saysız-hesabsız ara-keçid forması olmalıdır, bəs nə üçün yer üzünün çoxsaylı təbəqələrində onları tapmırıq?... Nə üçün hər geoloji forma və hər təbəqə belə qalıqlarla dolu deyil?” (*Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280*)

Darvinin puç olan ümidləri

Ancaq XIX əsrin ortasından indiyə qədər dünyanın hər tərəfində qızgın fosil araşdırmaları aparılmasına baxmayaraq, ara-keçid formalarına rast gəlinməmişdir. Aparılan qazıntı işlərində və tədqiqatlarda əldə edilən bütün tapıntılar təkamülçülərin gözlədiklərinin əksinə, canlıların yer üzündə birdən-birə, tam və qüsursuz formada ortaya çıxdıqlarını göstərmişdir.

Məşhur ingilis paleontoloq Derek V. Eyser təkamülçü olmasına baxmayaraq, bu həqiqəti belə etiraf edir:

“Problemimiz budur: fosilləri hərtərəfli tədqiq etdikdə növlər və ya siniflər səviyyəsində belə daima eyni həqiqətlə qarşılaşırıq; mərhələli təkamüllə təkmilləşən deyil, birdən-birə yer üzündə əmələ gələn qruplar görürük”. (Derek A. Ager, “The Nature of the Fossil Record”, *Proceedings of the British Geological Association, c. 87, 1976, səh. 133*)

Yəni fosil qeydlərində bütün canlı növləri aralarında heç bir keçid forması olmadan, tam formada ani surətdə ortaya çıxırlar. Bu, Darvinin fikirlərinin tam əksidir. Habelə, bu, canlı növlərinin yaradıldıqlarını göstərən çox güclü dəlildir. Çünki bir canlı növünün heç bir əcdadı olmadan, bir anda və qüsursuz şəkildə ortaya çıxmasının tək açıqlaması var: o növ yaradılmışdır. Bu həqiqət məşhur təkamülçü bioloq Duqlas Futuyma tərəfindən də qəbul edilir:

“Yaradılış və təkamül yaşayan canlıların mənşəyi haqqında iki yeganə açıqlamadır. Canlılar dünyada ya tamamilə mükəmməl və tam formada ortaya çıxmışlar, ya da belə olmamışdır. Əgər belə olmamışdırsa, bir dəyişiklik prosesi nəticəsində özlərindən əvvəl mövcud olan bəzi canlı növlərindən təkamül keçirərək meydana gəlməlidirlər. Amma əgər tam və mükəmməl formada ortaya çıxıblarsa, onda sonsuz güc sahibi olan bir ağıl tərəfindən yaradılmışlar”. (*Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. Səh. 197*)

Fosillər isə canlıların yer üzündə tam və mükəmməl formada ortaya çıxdıqlarını göstərir. Yəni “növlərin mənşəyi” Darvinin hesab etdiyi əksinə, təkamül deyil, yaradılışdır.

İnsanın təkamülü nağılı

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarlarının ən çox gündəmə gətirdikləri məsələ insanın mənşəyidir. Bununla bağlı darvinist iddia bu gün yaşayan müasir insanın meymunabənzər məxluqlardan törədiyini zənn edir. 4-5 milyon il əvvəl başladığı fərz edilən bu prosesdə müasir insan ilə əcdadları arasında bəzi ara-keçid formaların yaşadığı iddia edilir. Əslində, tamamilə fantastik olan bu ssenaridə dörd əsas kateqoriya var:

Australopithecus

Homo habilis

Homo erectus

Homo sapiens

Təkamülçülər insanların ilk “meymunabənzər əcdadları”na “cənub meymunu” mənasını verən “australopithecus” adını veriblər. Bu canlılar, əslində, nəslə kəsilməmiş meymun növüdür. Lord Solli Zukerman və prof. Çarlz Oksnard kimi İngiltərə və ABŞ-dan iki məşhur anatomun *australopithecus* nümunələri üzərində apardığı hərtərəfli araşdırmalar bu canlıların sadəcə nəslə kəsilməmiş meymun növünə aid olduqlarını və insanlarla heç bir bənzərlik təşkil etmədiklərini göstərmişdir. (*Charles E. Oxnard, “The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt”, Nature, c. 258, səh. 389*)

Təkamülçülər insanın təkamülünün sonrakı mərhələsini də “homo”, yəni insan kimi təsnif edirlər. İddiaya əsasən, homo sırasındakı canlılar *australopithecus*lardan daha çox inkişaf ediblər. Təkamülçülər bu fərqli canlılara aid fosilləri ardıcıl düzərək fantastik təkamül sxemi qururlar. Bu sxem xəyalidir, çünki bu fərqli siniflərin arasında təkamül xarakterli əlaqə olması əsla sübut edilə bilməmişdir. Təkamül nəzəriyyəsinin XX əsrdəki ən mühüm tərəfdarlarından biri olan Ernst Mayr: “*Homo sapiens*ə uzanan zəncir halqası, əslində, itib”, - deyərək bunu qəbul edir. (*J. Rennie, “Darwin’s Current Bulldog: Ernst Mayr”, Scientific American, Aralık 1992*)

Təkamülçülər “*ausrtalopithecus > homo habilis > homo erectus > homo sapiens*” ardıcılığını qurarkən bu növlərin hər birinin daha sonrakının əcdadı olmasını irəli sürürlər. Lakin paleoantropoloqların son kəşfləri *australopithecus*, *homo habilis* və *homo erectus*un dünyanın müxtəlif bölgələrində eyni dövrlərdə yaşadıklarını göstərir. (*Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, c. 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, səh. 272*)

Habelə, *homo erectus* sinfinə aid olan insanların bir qismi çox müasir dövrlərə qədər yaşayıblar, *homo sapiens neandertalensis* və *homo sapiens sapiens* (insan) ilə eyni mühitdə birlikdə mövcud olmuşlar. (*Time, noyabr 1996*)

Bu isə, əlbəttə, bu siniflərin bir-birilərinin əcdadı olduqları iddiasının əsassızlığını açıq şəkildə ortaya qoyur. Harvard Universitetinin paleontoloqlarından Stiven Cey Quld, təkamülçü olmasına baxmayaraq, darvinist nəzəriyyənin düşdüyü bu çıxılmaz vəziyyəti belə açıqlayır:

“Əgər bir-biri ilə paralel şəkildə yaşayan üç müxtəlif hominid (insanabənzər) sxemi varsa, onda bizim soy ağacımıza nə oldu? Aydınır ki, bunların biri digərindən törəyə bilməz. Habelə, biri digəri ilə müqayisə edildikdə təkamül xarakterli inkişaf meyli göstərmirlər”. (*S. J. Gould, Natural History, c. 85, 1976, səh. 30*)

Qısaca desək, KİV-də və ya dərsliklərdə verilən bir cür fantastik yarı-meymun yarı-insan canlıların rəsmləri ilə, yəni sırf təbliğat yolu ilə dirçəldilməyə çalışılan insanın təkamülü ssenarisi heç bir elmi əsası olmayan nağıldan ibarətdir. Bu mövzunu uzun illər tədqiq edən, xüsusilə *australopithecus* fosilləri üzərində 15 il araşdırma aparan İngiltərənin ən məşhur və hörmətli elm adamlarından biri olan Lord Solli Zukerman təkamülçü olmasına baxmayaraq, meymunabənzər canlılardan insana uzanan nəsil ağacı olmadığı nəticəsinə gəlmişdir.

Zukerman maraqlı elm şkalası da qurmuşdur. Elmi hesab etdiyi elm sahələrindən elmdən kənar qəbul etdiyi elm sahələrinə qədər şaxəli cədvəl çəkmişdir. Zukermanın bu cədvəlində ən elmi, yəni konkret faktlara əsaslanan elm sahələri kimya və fizikadır. Cədvəldə bunlardan sonra bioloji elmlər, daha sonra sosial fənlər gəlir. Şaxələnmənin ən kənar ucunda, yəni elmdən kənar hesab edilən hissədə isə Zukermanın fikrincə telepatiya, altıncı hiss kimi hissini fəvqündə olan qavrama anlayışları və bir də insanın “təkamülü” yerləşir! Zukerman şaxələnmənin bu ucunu belə açıqlayır:

“Obyektiv reallıq sahəsindən çıxıb bioloji elm fərz edilən bu sahələrə, yəni hissini fəvqündə olan qavramaya və insanın fosil tarixinin şərh edilməsinə daxil olduqda, təkamül nəzəriyyəsinə inanan bir şəxs üçün hər şeyin mümkün olduğunu görürük. Belə ki, nəzəriyyələrinə qəti şəkildə inanan bu şəxslərin ziddiyyətli bəzi rəyləri eyni anda qəbul etmələri belə mümkündür”. (*Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 19*)

İnsanın təkamülü nağılı da nəzəriyyələrinə kor-koranə inanan bir sıra insanların tapdıqları bəzi fosillər haqqında qabaqcadan rəy verərək şərh etmələrindən ibarətdir.

Darvin formulu!

İndiyə qədər təhlil etdiyimiz bütün dəlillərlə yanaşı, istəyirsinizsə, təkamülçülərin necə cəfəng inanca malik olduqlarına bir də uşaqların belə anlayacağı qədər açıq misalla baxaq.

Təkamül nəzəriyyəsi canlıların təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edir. Ona görə, bu iddiaya əsasən, cansız və şüursuz atomlar birləşərək əvvəlcə hüceyrəni əmələ gətirmiş və sonra eyni

atomlar birləşərək digər canlıları və insanı meydana gətirmişlər. İndi düşünək, canlıların əsasını təşkil edən karbon, fosfor, azot, kalium kimi elementləri birləşdirdikdə bir yığın əmələ gəlir. Bu atom yığını hansı prosesdən keçirilsə də, bircə canlı belə əmələ gətirməz. İstəyirsinizsə, bununla bağlı bir təcrübə keçirək və təkamülçülərin, əslində, müdafiə etdikləri, amma ucadan söyləyə bilmədikləri iddianı onların adından “Darvin formulu” adı ilə nəzərdən keçirək:

Təkamülçülər çoxlu sayda böyük çənin içinə canlıların əsasını təşkil edən fosfor, azot, karbon, oksigen, dəmir, maqnezium kimi elementlərdən bol miqdarda qoysunlar. Hətta normal şərtlərdə mövcud olmayan, ancaq bu qarışıqın içində lazımlı bildikləri maddələri də bu çənlərə əlavə etsinlər. Qarışıqların içinə istədikləri qədər amin turşusu, istədikləri qədər də zülal doldursunlar. Bu qarışıqlara istədikləri nisbətdə temperatur və rütubət versinlər. Bunları istədikləri ən yaxşı texnoloji cihazlarla qarışdırsınlar. Çənlərin başında nəzarətçi kimi dünyanın qabaqcıl elm adamlarını qoysunlar. Bu mütəxəssislər atadan oğula, nəsilən-nəslə ötürülərək növbə ilə milyardlarla, hətta trilyonlarla il fasiləsiz çənlərin başında gözləsinlər. Bir canlının əmələ gəlməsi üçün hansı şərtlərin mövcud olmasını lazım bilirlərsə, hamısını tətbiq etsinlər. Ancaq nə etsələr də, o çənlərdən əsla bir canlı çıxara bilməzlər. Zürafələri, aslanları, arıları, bülbülləri, tutuquşuları, atları, delfinləri, gülləri, səhləb çiçəklərini, zanbaqları, qərənfilləri, bananları, portağalları, almaları, xurmaları, pomidorları, qovunları, qarpızları, əncirləri, zeytunları, üzümləri, şaftalıları, tovuz quşlarını, qırqovulları, rəngarəng kəpənəkləri və bunlar kimi milyonlarla canlı növündən heç birini əmələ gətirə bilməzlər. Nəinki burada sadaladığımız bir neçə canlı, bunların bircə hüceyrəsini belə əldə edə bilməzlər.

Qısaca desək, **şüursuz atomlar birləşərək hüceyrəni əmələ gətirə bilməzlər**. Sonra yeni qərar verərək bir hüceyrəni iki yerə bölüb, sonra ardıcıl başqa qərarlar verib elektron mikroskopunu icad edən, sonra öz hüceyrə quruluşunu bu mikroskop altında tədqiq edən professorları əmələ gətirə bilməzlər. **Maddə ancaq Allah'ın üstün yaratması ilə həyat qazanır**. Bunun əksini iddia edən təkamül nəzəriyyəsi isə ağıla tamamilə zidd cəfəngiyatdır. Təkamülçülərin ortaya atdığı iddialar üzərində bir az düşünmək yuxarıdakı misalda göstəriləndiyi kimi, bu həqiqəti üzə çıxarar.

Göz və qulaqdakı texnologiya

Təkamül nəzəriyyəsinin qətiyyənlə açıqlaya bilmədiyi digər məsələ isə göz və qulaqdakı üstün duyğu keyfiyyətidir.

Gözlə bağlı mövzuya keçməzdən əvvəl “Necə görürük?” sualına qısaca cavab verək. Bir cisimdən gələn şüalar gözdə tor qişaya tərsinə düşür. Bu şüalar buradakı hüceyrələr tərəfindən elektrik siqnallarına çevrilir və beyinin arxa hissəsindəki görmə mərkəzi adlanan kiçik nöqtəyə ötürülür. Bu elektrik siqnalları bir sıra ardıcıl proseslərdən sonra beyindəki bu mərkəzdə

görüntü kimi şərh edilir. Bu məlumatdan sonra düşünək: beyin işığa qapalıdır. Yəni beyinin içi qapqaranlıqdır, işıq beyinin yerləşdiyi yerə girə bilməz. Görmə mərkəzi adlanan yer qapqaranlıq, işığın düşmədiyi, bəlkə, heç qarşılaşmadığınız qədər qaranlıq yerdir. Ancaq siz bu zülmət qaranlıqda işıqlı, aydın dünyanı izləyirsiniz.

Üstəlik, bu, o qədər aydın və keyfiyyətli görüntüdür ki, XXI əsrin texnologiyası belə hər cür imkanı olmasına baxmayaraq, bu aydın görüntünü əldə edə bilmir. Məsələn, hal-hazırda oxuduğunuz kitaba, kitabı tutan əllərinizə baxın, sonra başınızı qaldırın və ətrafınıza baxın. Hal-hazırda gördüyünüz aydın və keyfiyyətli görüntünü başqa bir yerdə görmüsünüzmü? Bu qədər aydın görüntünü sizə dünyanın qabaqcıl televizor şirkətlərinin istehsal etdiyi təkmilləşdirilmiş televizor ekranı belə verə bilməz. 100 ildən bəri minlərlə mühəndis bu aydın görüntünü əldə etmək üçün çalışır. Bunun üçün fabriklər, böyük müəssisələr qurulur, tədqiqatlar aparılır, planlar və dizaynlar edilir. Bir televizor ekranına baxın, bir də hal-hazırda əlinizdə tutduğunuz bu kitaba. Arada böyük aydınlıq və keyfiyyət fərqi olduğunu görəcəksiniz. Həm də televizorun ekranı sizə iki ölçülü görüntü göstərir, lakin siz üç ölçülü, dərin perspektivi olan görüntü izləyirsiniz.

Uzun illərdən bəri on minlərlə mühəndis üç ölçülü televizor icad etməyə, gözün görmə keyfiyyətini əldə etməyə çalışırlar. Bəli, üç ölçülü televizor kimi sistem istehsal edə bildilər, amma onu da eynəksiz üç ölçülü görmək mümkün deyil, həm də bu, süni üçölçülü görüntüdür. Arxa tərəf daha bulanıq, ön tərəf isə kağız dekorasiya kimi görünür. Heç bir zaman gözün gördüyü qədər aydın və keyfiyyətli görüntü əmələ gəlmir. Kamerada da, televizorda da mütləq görüntü itkisi olur.

Təkamülçülər bu keyfiyyətli və aydın görüntünü əmələ gətirən mexanizmin təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edirlər. İndi birisi sizə otağınızda ki televizorun təsadüflər nəticəsində əmələ gəldiyini, atomların birləşib bu görüntünü əmələ gətirən aləti meydana gətirdiyini desə, nə düşünərsiniz? Minlərlə insanın birlikdə edə bilmədiyini şüursuz atomlar necə etsin?

Gözün gördüyündən daha bəsit görüntünü əmələ gətirən alət təsadüfən əmələ gəlmirsə, gözün və gözün gördüyü görüntünün də təsadüfən meydana gəlməyəcəyi çox açıqdır. Eyni vəziyyət qulağa da aiddir. Xarici qulaq ətrafdakı səsləri qulaq seyvanı vasitəsilə toplayıb daxili qulağa ötürür; daxili qulaq da bu titrəyişləri elektrik impulslarına çevirərək beyinə göndərir. Eynilə görmədə olduğu kimi, eşitmə prosesi də beyindəki eşitmə mərkəzində həyata keçir.

Göz üçün dediklərimiz qulağa da aiddir, yəni beyin işıq kimi səsə də qapalıdır, səs keçirmir. Ona görə, xarici aləm nə qədər səs-küylü olsa da, beyinin içi tamamilə səssizdir. Buna baxmayaraq, ən aydın səslər beyində eşidilir. Səs keçirməyən beyninizdə orkestr simfoniyları dinləyir, ətraf mühitin bütün səs-küyünü eşidirsiniz. Ancaq həmin anda həssas bir cihazla beyninizin içindəki səs səviyyəsi ölçülsə, burada səssizliyin hakim olduğu məlum olacaqdır.

Aydın görüntü əldə etmək ümidi ilə texnologiyadan necə istifadə edilirsə, səs üçün də eyni səylər on illərdən bəri davam etdirilir. Səsyazma cihazları, musiqi mərkəzləri, bir çox elektron alət, səs qəbul edən musiqi sistemləri bu fəaliyyətlərin nəticələrindən bəziləridir. Ancaq bütün texnologiyaya və bu sahədə minlərlə mühəndis və mütəxəssis işləməsinə baxmayaraq, qulağın əmələ gətirdiyi qədər aydın və keyfiyyətli səs əldə edilməmişdir. Ən böyük musiqi sistemi şirkətinin istehsal etdiyi ən keyfiyyətli musiqi mərkəzini düşünün. Səsi qeyd etdikdə mütləq səsin bir hissəsi itir, az da olsa təhrif olur və ya musiqi mərkəzini işə saldıqda hələ musiqi çalmazdan əvvəl mütləq bir cızıltı eşidirsiniz. Ancaq insan orqanizmindəki texnologiyanın məhsulu olan səslər olduqca aydın və qüsursuzdur. İnsan qulağı heç vaxt musiqi mərkəzində olduğu kimi cızıltılı və ya təhrif olunmuş şəkildə səs eşitməz; səs necədirsə, tam və aydın şəkildə onu eşidir. Bu, insan yaradıldığı gündən bəri belədir. İndiyə qədər insanın istehsal etdiyi heç bir görüntü və səs cihazı göz və qulaq qədər həssas və keyfiyyətli qəbuledici olmamışdır. Ancaq görmə və eşitmə hadisəsində bütün bunların fəvqündə duran çox böyük həqiqət də var.

Beyinin içində görən və eşidən şüur kimə aiddir?

Beyinin içində parlaq, rəngli dünyanı izləyən, simfoniyları, quşların civiltilərini dinləyən, gülü qoxulayan kimdir?

İnsanın gözlərindən, qulaqlarından, burnundan gələn siqnallar elektrik impulsu kimi beyinə ötürülür. Biologiya, fiziologiya və ya biokimyə kitablarında bu görüntünün beyində necə əmələ gəlməsinə dair bir çox şey oxuyursunuz. Ancaq bu mövzu haqqında ən mühüm həqiqətə heç bir yerdə rast gələ bilməzsiniz: beyində bu elektrik impulslarını görüntü, səs, qoxu və hiss kimi qavrayan kimdir? Beyinin içində gözə, qulağa, buruna ehtiyac hiss etmədən bütün bunları qavrayan bir şüur var. Bu şüur kimə aiddir?

Əlbəttə, bu şüur beyini təşkil edən sinirlər, yağ təbəqəsi və sinir hüceyrələrinə aid deyil. Elə buna görə, hər şeyin maddədən ibarət olduğunu zənn edən darvinist-materialistlər bu suallara heç cür cavab verə bilmirlər. Çünki bu şüur Allah'ın yaratdığı ruhdur. Ruhun görüntünü izləmək üçün gözə, səsi eşitmək üçün qulağa ehtiyacı yoxdur. Eyni zamanda, düşünmək üçün beyinə də ehtiyacı yoxdur.

Bu açıq və elmi həqiqəti oxuyan hər insan beyinin içindəki bir neçə sm³-lik, qapqaranlıq yerə bütün kainatı üçölçülü, rəngli, kölgəli və işıqlı şəkildə sığışdıran uca Allah'ı düşünüb, Ondən qorxub Ona sığınmalıdır.

Materialist inanc

Bura qədər təhlil etdiklərimiz təkamül nəzəriyyəsinin elmi kəşflərə zidd iddia olduğunu göstərir. Nəzəriyyənin həyatın mənşəyi haqqındakı iddiası elmə ziddir, irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin heç bir təkamül gücü yoxdur və fosillər nəzəriyyənin iddia etdiyi ara keçid formalarının yaşamadığını göstərir. Bu təqdirdə, əlbəttə, təkamül nəzəriyyəsi elmə zidd fərziyyə kimi bir kənara qoyulmalıdır. Belə ki, tarix boyu dünya mərkəzli kainat modeli kimi bir çox düşüncə tərzii elmin gündəmindən çıxarılmışdır. Ancaq təkamül nəzəriyyəsi təkidlə elmin gündəliyində saxlanılır. Hətta bəzi insanlar nəzəriyyənin tənqid edilməsini elmə təcavüz kimi göstərməyə çalışırlar. Axı niyə? Bunun səbəbi təkamül nəzəriyyəsinin bəzi kütlələr üçün əl çəkilmez doqmatik inanc olmasıdır. Bu kütlələr materialist fəlsəfəyə kor-koranə bağlıdırlar və darvinizmi də təbiət haqqında yeganə materialist açıqlama olduğu üçün mənimsəyiblər. Bəzən bunu açıq şəkildə etiraf edirlər. Harvard Universitetindən məşhur genetik və eyni zamanda, qabaqcıl təkamülçülərdən olan Riçard Levontin əvvəlcə materialist, sonra elm adamı olduğunu belə etiraf edir:

“Bizim materializmə bir inancımız var, bu “a priori” (əvvəlcədən qəbul edilmiş, doğru fərz edilmiş) inandır. Bizi dünya haqqında materialist açıqlama verməyə məcbur edən şey elmi metodlar və qanunlar deyil. Əksinə, materializmə olan “a priori” bağlılığımız səbəbi ilə dünya haqqında materialist açıqlama verən tədqiqat metodları və anlayışlarını uydururuq. Materializm mütləq doğru olduğuna görə də ilahi açıqlamanın səhnəyə çıxmasına icazə verə bilmərik”. (*Richard Lewontin, “The Demon-Haunted World”, The New York Review of Books, 9 Ocak, 1997, səh. 28*)

Bu sözlər darvinizmin materialist fəlsəfəyə bağlılıq uğrunda davam etdirilən bir doqma olduğunun açıq ifadəsidir. Bu doqma maddədən başqa heç bir varlıq olmadığını qəbul edir. Bu səbəbdən də cansız, şüursuz maddənin həyatı əmələ gətirdiyinə inanır. Milyonlarla müxtəlif canlı növünün, məsələn, quşların, balıqların, zürafələrin, pələnglərin, həşəratların, ağacların, çiçəklərin, balinaların və insanların maddənin öz daxilindəki reaksiyalarla, yəni yağan yağışla, çaxan şimşəklə, cansız maddədən əmələ gəldiyini qəbul edir. Əslində isə bu, həm ağıla, həm də elmə ziddir. Amma darvinistlər Allah'ın açıq-aşkar varlığını qəbul etməmək üçün bu ağıldan və elmdən kənar fikri cahilliklə müdafiə etməkdə davam edirlər.

Canlıların mənşəyinə materialist düşüncə ilə baxmayan insanlar isə bu açıq həqiqəti görəcəklər: bütün canlılar üstün güc, bilik və ağıla malik olan Yaradanın əsəridir. Yaradan bütün kainatı yoxdan var edən, ən qüsursuz şəkildə nizama salan və bütün canlıları yaradan Allah'dır.

Təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən təsirli sehidir

Burada bunu da bildirmək lazımdır ki, heç bir ideologiyanın təsiri altında qalmadan, sadəcə ağılı və məntiqini işlədən hər insan elm və mədəniyyətdən uzaq xalqların xurafatlarını xatırladan təkamül nəzəriyyəsinə inanmağın qeyri-mümkün olduğunu asanlıqla anlayacaqdır.

Yuxarıda da bildirildiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsinə inananlar böyük bir çənin içinə bir çox atomu, molekulu, cansız maddəni dolduran və bunların qarışığından zaman ərzində düşünən, dərk edən, kəşflər edən professorların, universitet tələbələrinin, Eynşteyn, Habl kimi elm adamlarının, Frank Sinatra, Çarlton Heston kimi aktyorların, bununla yanaşı, ceyranların, limon ağaclarının, qərənfillərin çıxacağına inanırlar. Həm də bu cəfəng iddiaya inananlar elm adamları, professorlar, mədəniyyətli, təhsilli insanlardır. Bu səbəbdən, təkamül nəzəriyyəsi haqqında dünya tarixinin ən böyük və ən təsirli sehri ifadəsini işlətmək yerinə düşər. Çünki dünya tarixində insanların bu dərəcədə ağılı başından alan, ağıl və məntiqlə düşünmələrinə imkan verməyən, gözlərinin qarşısına sanki bir pərdə çəkib çox açıq olan həqiqətləri görmələrinə mane olan başqa inanc və ya iddia yoxdur. Bu, afrikalı bəzi qəbilələrin totemlərə, Səba xalqının Günəşə tapınmasından, Hz. İbrahimin qövmünün düzəldikləri bütlərə, Hz. Musanın qövmünün qızıdan düzəldikləri buzova tapınmalarından daha qorxulu və ağlasığmaz korluqdur. Əslində, bu vəziyyət Allah'ın Quranda işarə etdiyi ağılsızlıqdır. Allah bəzi insanların anlayışlarının bağlı olacağını və həqiqətləri görməkdən məhrum olacağını bir çox ayəsində bildirir. Bu ayələrdən bəziləri belədir:

Həqiqətən, kafirləri əzabla qorxutsan da, qorxutmasan da, onlar üçün birdir, iman gətirməzlər. Allah onların ürəyinə və qulağına möhür vurmuşdur. Gözlərində də pərdə vardır. Onları böyük bir əzab gözləyir! (Bəqərə surəsi, 6-7)

... Onların qəlbləri vardır, lakin onunla anlamazlar. Onların gözləri vardır, lakin onunla görməzlər. Onların qulaqları vardır, lakin onunla eşitməzlər. Onlar heyvan kimidirlər, bəlkə də, daha çox zəlalətdədirlər. Qafil olanlar da məhz onlardır! (Əraf surəsi, 179)

Allah "Hicr" surəsində də bu insanların möcüzələr görsələr də, inanmayacaq qədər sehrləndiklərini belə bildirir:

Əgər onlara göydən bir qapı açsaq və oradan durmadan yuxarı dırmaşsalar yenə də: "Gözümüz bağlanmış, biz sehrlənmişik", - deyərlər. (Hicr surəsi, 14-15)

Bu qədər geniş kütləyə bu sehrin təsir etməsi, insanların həqiqətlərdən bu qədər uzaq saxlanması və 150 ildən bəri bu sehrin pozulmaması isə sözlə ifadə edilməyəcək qədər heyrətli vəziyyətdir. Çünki bir və ya bir neçə insanın qeyri-mümkün ssenarilərə, cəfəng və məntiqsiz iddialara inanmalarını anlamaq olar. Ancaq dünyanın hər tərəfindəki insanların şüursuz və cansız atomların ani qərarla birləşib qeyri-adi mütəşəkkillik, nizam, ağıl və şüur nümayiş etdirərək qüsursuz sistemlə işləyən kainatı, həyat üçün uyğun hər cür xüsusiyyətə malik olan

Yer planetini və saysız-hesabsız kompleks sistemdən ibarət canlıları meydana gətirdiyinə inanmasının sehdən başqa heç bir açıqlaması yoxdur.

Allah Quranda inkarçı fəlsəfənin tərəfdarı olan bəzi şəxslərin etdikləri sehlərlə insanlara təsir etdiklərini Hz. Musa ilə firon arasında baş verən bir hadisə ilə bizə bildirir. Hz. Musa firona haqq dini təbliğ etdikdə firon Hz. Musaya öz bilici sehrkarları ilə insanların toplaşdığı bir yerdə qarşılaşmasını söyləyir. Hz. Musa sehrkarlarla qarşılaşdıqda əvvəlcə onların bacarıqlarını göstərməsini əmr edir. Bu hadisənin danışıldığı ayə belədir:

(Musa:) “Siz atın”, - dedi. Onlar (əsalarını yerə) atdıqda, adamların gözlərini bağlayıb (sehləyib) onları qorxutdular və böyük bir sehr göstərdilər. (Əraf surəsi, 116)

Göründüyü kimi, fironun sehrkarları Hz. Musa və ona inananlardan başqa insanların hamısını sehləyə bilmişdilər. Ancaq onların atdıqlarına qarşı Hz. Musanın ortaya qoyduğu dəlil onların bu sehrini, ayədəki ifadə ilə uydurduqlarını udmuş, yəni təsirsiz etmişdir:

Biz də Musaya: “Əsanı tulla!” - deyə vəhy etdik. Bir də (baxıb gördülər ki,) əsa onların uydurub düzəldikləri bütün şeyləri udur. Artıq haqq zahir, onların uydurub düzəldikləri yalanlar isə batil oldu. (Sehrbazlar) orada məğlub edildilər və xar olaraq geri döndülər. (Əraf surəsi, 117-119)

Ayələrdə də bildirildiyi kimi, əvvəllər insanlara sehləyərək təsir göstərən bu şəxslərin etdiklərinin saxtakarlıq olmasının başa düşülməsi ilə sözügedən şəxslər alçalmışlar. Dövrümüzdə də bir sehrin təsiri ilə elmilik adı altında olduqca cəfəng iddialara inanan və bunları müdafiə etmək üçün həyatlarını qurban verənlər əgər bu iddialardan əl çəkməsələr, həqiqətlər tam mənası ilə üzə çıxdıqda və sehr pozulduqda alçalacaqlar. Belə ki, təqribən 60 yaşına qədər təkamülü müdafiə edən və ateist filosof olan, ancaq sonradan həqiqətləri görənlər Malkolm Maqerik təkamül nəzəriyyəsinin yaxın gələcəkdə düşəcəyi vəziyyəti belə açıqlayır:

“Mən özüm təkamül nəzəriyyəsinin xüsusilə tətbiq edildiyi sahələrdə gələcəyin tarix kitablarındakı ən böyük yumor hədəflərindən biri olacağına inandım. Gələcək nəsillər bu qədər çürük və qeyri-müəyyən hipotezin inanılmaz saflıqla qəbul edilməsini heyrətlə qarşılayacaqlar”. (Malcolm Muggeridge, *The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, səh. 43*)

Bu gələcək uzaq deyil, əksinə, çox yaxın gələcəkdə insanlar “təsadüf”lərin ilah olmasının mümkünsüzlüyünü anlayacaqlar və təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən böyük yalanı və ən güclü sehri kimi tərif ediləcəkdir. Bu güclü sehr böyük sürətlə dünyanın hər tərəfində insanlar üzərində təsirini itirməyə başlamışdır. Təkamül yalanının sirrinin öyrənməyi bir çox insan bu yalana necə aldandığını heyrət və təəccüblə qarşılayır.

...Sənin bizə öyrətdiklərimdən başqa bizdə heç bir bilik yoxdur!

Həqiqətən, Sən bilənsən, müdriksən!

(Bəqərə surəsi, 32)